

TERTIUS REGUM, Ensimmäinen Cuningasten Kirja/

Josa erinomaisest Kirjoitetan:

I. **S**alomon hallituksest / cap. 1. 2. taidost / woimast ja cunniaast / cap. 3. 4. cuinga hän on rakendanut Jerusalemin Templin / ja hänellens Cuningalisen huonen / c. 5. 6. 7. wih / kinyt Templin / ja saanut wastauksen Jerusalemiin / c. 8. 9. ylistetään Arabian Drotin / gilda hänen taitons tähden / c. 10. horjattu epäjumalan palwelukseen / c. 11.

II. Salomon waldacunnan cahcia hajomiseest hänen cuolemans jälkeen / c. 12.

III. Israelin ja Judan Cuningoist / cuinga he järjettäns hallinnut owat / nimittäin: Jerobeaminist Israelin Cuningast ja hänen epäjumalan palweluksestans / c. 12. 26. Rehabeaminist Judan Cuningast / cuinga hän poicans Abian cansa on tehnyt paha / c. eod. ja Jumala cuttengin säästä häneestä Dawidin tähden hywät hallidit Afsan ja Josaphatin / c. 15. 22. Nadabist ja Baesast ja coco Jerobeamin huonen häwityrest / c. 15. Ellast / Simrist ja Baesan huonen häwityrest. Amrist ja Ahabist / jotta enä paha teit cuin caicki jotta heidän edelläns olit / jotta myös Nabothin Wijnamäen otti / c. 16. Eliast / cuinga hän ilmoitta Ahabille callin ajan / ja ruokitan Carneil / da ja Sarpan Leskeldä / jonga pojan hän eläwäri teke / c. 17. saa tulen taiwast hänen uhrjns / ja tappa Baalin Prophetat / c. 18. pakene corpeen / ja lohduetaan Jumalalda / c. 19. 20. ilmoitta Ahabille wijmeisen rangaituksen / c. 21. jotta hänelle tapahui / cosca hän Syrialaisilda lyötin / ja coirat nuolit hänen werens / c. 22.

Tässä Kirjas on Historia Salomon hallituksest sihenasti cuin Abasia

Ababin poica tulle Israelin Cuningaxi / sillä wälillä cului 116. ajastatca.

Sillä: Cuningas Salomo hallidit molemmat waldacunnat 40. ajastatca / cap. 11. 42.

Sitte hallidje:

Judas

Rehabeam 17. ajastatca. cap. 14: 21.
 Abia / 3. ajastatca / cap. 15: 1.
 Afsa / sihenasti että Josaphat tulle Cuningaxi 40. ajastatca / cap. 22: 41.
 Josaphat / sihenasti että Abasia tulle Cuningaxi 16. ajastatca / cap. 22: 52.

Israeli

Jerobeam / sihenasti että Nadab tulle Cuningaxi / 21. ajastatca / cap. 15: 25.
 Nadab / sihenasti että Barsa tulle Cuningaxi / 1. ajastatca / c. 15: 33.
 Barsa / sihenasti että Ella tulle Cuningaxi / 21. ajastatca. c. 16: 3.
 Ella / sihenasti että Simri tulle Cuningaxi / 1. ajastatca / c. 16: 15.
 Simri / sihenasti että Amri tulle Cuningaxi / 7. päewä / cap. 16: 15.
 Amri / sihenasti että Ahab tulle Cuningaxi / 11. ajastatca. c. 16: 29.
 Ahab / sihenasti että Abasia tulle Cuningaxi / 19. ajastatca. c. 22: 52.

On cadzominen nijn tässä cuin toisesakin Kirjas / että espuhen reunas on cuinga mon-

da ajastatca cukiin Cuningas on hallinnut cuolemans asti: mutta sen alla tässä taulus / johon coco kirjan wuosilucu panna / on ainoastans cuinga monda ajastatca cukiin on hallinnut / sihenasti / cuin hänen poicans eli joku muu on woieldu Cuningaxi hänen jälkensä: jos nijn tapahui että hän sijre muutamia wuosia on poikins hallinnut / ei niistä lueta / ettei ne woidet cahdest luetais: sillä ne annetan sille jotta sitte seura. Senehdhen panna / sihenasti cuin se eli se wili Cuningaxi. Nämät woudet löydetä cosca Israelin ja Judan Cuningat wisust rinnalle panna / ja tarcast cadzotan millä woodella se seurawainen Cuningas on ruwenut hallidjeman.

I. Lucu.

Dawid lämmitetään wanhana piiscalda / v. 1. Adonia pyytä Cuningaxi / v. 5. Salomo woiedellan Cuningaxi

gari Bath Seban ja Nachanin neuwoist / v. 11. ja 32. Adonia pakene Jerusalemiin / v. 41. jotta Salomo endäsi hänen ja luyta hänelle rauhan / jos hän idjens cunnialisest lähtäis / v. 51.

Judan Cuningat.
 4.
 Rehabeam. 17.
 5.
 Abia. 3.
 6.
 Afsa. 41.
 7.
 Josaphat. 25.

Israelin Cuningat.

Salomonin hallitus.

3. Salomo
 40.
 1. Balba
 cunnan
 cahcia hajo-
 mist.
 Israelin
 Cuningat.
 1.
 Jerobeam
 22.
 5.
 Nadab. 2.
 6.
 Baesa. 24.
 7.
 Ella. 2.
 8.
 Simri 7.
 päiwä.
 9.
 Amri. 12.
 10.
 Ahab. 22.

Judan Cuningat.

Abisag cor-
ja ja läm-
mittä Da-
widit hänen
wanhude-
sans.

1 **A** cosca Cuningas David oli
wanha ja työlliseri joutunut ei hän
2 roinut idziäns kammittä / ehkä
hän waatteilla peitettiin. Nijn sa-
noi hänen palvelians hänelle : anna heidän
edziä minun Herralleni Cuningalleni poica/
joca neidzy on / joca seisoi Cuningan edes-
ja corjais händä / ja macais hänen ylisäns /
ja lämmitäis Cuningan minun Herran.
3 Ja he edzeit yhden ihanan neidzen caifist Is-
raelin rajoist / ja löysit Abisagin Sunemist /
4 ja weit hänen Cuningan tygö. Ja se oli san-
gen ihanainen neidzy / ja hän corjais Cuning-
gast / ja palveli händä / waan ei Cuningas
tundenut händä.
5 **A** Betta Adonia Hagithin poica corgotti
idzens / ja sanoi : minä tahdon olla
Cuningas / ja rakensi idzellens waunut ja
hewoismiehiä / ja wäyffihymmendä miestä
6 juoreman hänen edelläns. Ja hänen Isäns
ei tahtonut tehdä händä surulliseri hänen e-
läisäns / että hän olis sanonut : cuingas
nijn teet ? Ja hän oli myös sangen ihana-
nen / ja hän oli hänen sittänyet Absalomin
7 jälken. Ja puhui Joabin Zerujän pojan
cansa / ja Papin Ab Jatharin cansa / he autit
8 Adoniata. Mutta Zadol Pappi / ja Be-
na Ja Jojadan poica / ja Nathan Prophe-
ta / ja Sime / ja Kei / ja Davidin Sanga-
9 rit / ei ollet Adonian cansa. Ja cosca Ado-
nia uhrails lambait ja härkiä / ja myös syötet-
tyä carja Sohelethin kirwen tykönä / joca on
läsnä Rogelin cairwo / cudzui hän caicki hä-
nen welhens / nimitäm : Cuningan pojat /

ja caicki Judan miehet Cuningan palwe-
liat. Mutta Nathan Prophetat ja Be-
na Jat ja Sangareit ja welhens Salomot
ei hän cudzumut.

10 **N**ijn sanoi Nathan Bath Seballe Sa-
lomon äitille : etkö sinä ole cuullut Ado-
niat Hagithin poica tullexi Cuningari / ja
meidän Herram David ei sittä mitän tiedä?
Nijn tule nyt / minä annan sinulle neuwo / et-
11 täs wopadaiste sinun ja sinun poicas Salo-
mon sielun. Mene Cuningas Davidin ty-
12 gö / ja sano hänelle : minun Herran Cuning-
gan / etkös ole wannonut ja sanonut sinun
pöcalles : sinun poicas Salomo pitä ole-
man Cuningas minun jälken / ja istuman
minun istuimellani ? miri siys Adonia on
Cuningari tullut ? Cadzo / sinun wiela siellä
13 ollesas ja puhuisas Cuningan cansa / tulen
minä peräsäs ja tähtän sinun puhes.

14 **J**A Bath Seba meni Camarin Cuning-
15 gan tygö / ja Cuningas oli juuri wan-
ha / ja Abisag Sunemist palveli Cuningast.
Ja Bath Seba nöhytti idzens / ja cumarfi
16 Cuningast. Cuningas sanoi : mitäs tah-
dot ? Hän sanoi hänelle : minun Herran /
17 sinä wannoit pöcalles / sinun HERRAS Ju-
malas cautta : sinun poicas Salomo pi-
tä oleman Cuningas minun jälkeni / ja istu-
man minun istuimellani. Mutta cadzo /
18 Adonia on tullut Cuningari / ja minun Her-
ran Cuningani ei sittä mitän tiedä. Hän
19 on uhrannut härkiä ja syötettyä carja / ja
monda lammast / ja on cudzumut caicki Cu-
ningan pojat / Ab Jatharin Papin / ja Joa-

Adonia
pyytä wal-
dacunda.

Nathan ja
Bath Se-
ba sanovat
sen Davi-
dille / ja
mitä salo-
mot Salo-
mot.

bin sodanpäämiehen / mutta sinun palwe-
 20 liatas Salomot ei hän cudzunut. Mutta
 sinä olet minun Herran Cuningan / coco Is-
 raelin silmät cadzowat sinun päälles / ettäs
 ilmoitaisit heidän edesäns / cuca on isturwa
 21 minun Herran Cuningan istuimella hänen
 jälkensä. Muutoin tapahetu / cosca minun
 Herran Cuningani Isäns cansa nuclunut
 on / nijn tähty minun ja minun poican Sa-
 lomon wiällisef olla.
 22 **U** cadzo wiela hänen puhuisans Cu-
 ningan cansa / tuli Nathan Propbeta.
 23 Ja he sanoit Cuningalle : cadzo / Nathan
 Propbeta on täällä. Ja cuin hän tuli Cu-
 ningan eteen / langeis hän maahan castwoil-
 24 lens Cuningan eteen. Ja Nathan sanoit:
 minun Herran Cuningan / sanoitcos: Ado-
 nia pitä oleman Cuningas minun jälkeni /
 25 ja istuman minun istuimellani ? Sillä hän
 on tänäpän mennyt ja ubrannut härkiä / ja
 syötettyä carja / ja monda lammast / ja on
 cudzunut caicki Cuningan pojat ja päämie-
 het / nijn myös Ab Zatharin Papiin / ja cad-
 26 zo / he syöwät ja juowat hänen edesäns / ja sa-
 nowat : onneri Cuningalle Adoniale.
 27 Mutta minua sinun palweliatas / ja Pappi
 Zadoki / ja Bena Ja Josadan poica / ja
 sinun palweliatas Salomot ei ole hän cud-
 27 zunut. Dngo se nijn minun Herralda Cu-
 ningaldani kassetty / ja et sinä ole sitä asiata
 andanut tietä palwelialles / cuca minun
 Herrani Cuningan istuimella hänen jäl-
 28 lens on isturwa ?
Cuningas Dawid wastais / ja sanoit :
 28 cudzucat minulle Bath Seba. Ja hän
 29 tuli Cuningan eteen. Ja cuin hän seisoi
 Cuningan edes / wannoi Cuningas / ja sa-
 noi : nijn totta cuin HERRA elä / joca mi-
 30 num sielun on päästänyt caickinaisest abdi-
 sturest. Minä teen tänäpän nijn cuin mi-
 nän sinulle HERRAN Israelin Jumalan e-
 des wannonut olen / ja sanonut : Salomo
 sinun poicas pitä oleman Cuningas minun
 31 jälkeni / ja hän pitä istuman minun istuimel-
 lani minun edestäni. Nijn Bath Seba lan-
 geis castwoillens maahan / ja cumarsti Cu-
 ningast / sanoden : onneri minun Herralle
 Cuningalleni Dawidille qancaickisest.
 32 **U** Cuningas Dawid sanoit : cudzucat
 Zadok Pappi / Nathan Propbeta ja
 Bena Ja Josadan poica. Ja cuin he tulit
 33 Cuningan tygö / Sanoi Cuningas heille :

ottacat teidän cansan HERRAN palweliat /
 ja asettacat minun poican Salomo minun
 Muulani päälle / ja wielät händä Gihon-
 34 nijn. Ja Zadok Pappi ja Nathan Prophe-
 ta woidelcan hänen Israelin Cuningari. Ja
 soittacat Basunalla / ja sanocat : onneri
 35 Cuningalle Salomolle. Ja mengät ylös
 hänen peräns / että hän tulis / ja istuis mi-
 nun istuimellani / ja olis Cuningas minun
 edestäni / ja minä kassken hänen olla Israelin
 ja Judan Päämiehenä. Nijn wastais Bena-
 36 Ja Josadan poica Cuningalle / ja sanoit : A-
 men / sanocan myös nijn HERRA / minun
 Herrani Cuningani Jumala. Nijn cuin
 37 HERRA on ollut minun Herrani Cuningani
 cansa / nijn oleon hän myös Salomon can-
 sa / että hänen istuimens suurembi olis mi-
 nun Herrani Cuningani Dawidin istuinda.
U Pappi Zadok / ja Nathan Propbeta
 38 ja Bena Ja Josadan poica / ja Gethi /
 ja Plethi menit alas / ja asetit Salomon Cu-
 ningas Dawidin Muulin päälle / ja weit
 39 hänen Gihonijn. Ja Pappi Zadok otti ol-
 ija majast sarween / ja woiteli Salomon / ja
 soitti sitte Basunalla / ja caicki Canssa sa-
 40 noit : onneri Cuningas Salomolle. Ja
 caicki Canssa meni ylös hänen jälkensä / ja
 Canssa soitti huiluilla / ja olit sangen iloi-
 sans / että maa wapis heidän änestäns.
U Adonia ja caicki cudzutut / joca hä-
 41 nen cansans olit / cuulit sen / ja he olit jo
 arrioinnet / ja cuin Joab cuuli Basunan ä-
 nen / sanoit hän : mitä se meteli ja töminä tietä
 42 Gaupungis ? Ja cuin hän wielä puhui / tuli
 Jonathan Ab Zatharin Papiin poica. Ja
 Adonia sanoit : tule / sillä sinä olet lusa mies
 43 ja tuot hywiä sanomita. Jonathan wastais
 ja sanoit Adoniale : totisest / meidän Cuning-
 gam Dawid on tehnyt Salomon Cuninga-
 44 ri / ja on lähettänyt hänen cansans Papiin
 Zadokin / ja Propbetan Nathanin / ja Be-
 na Jan Josadan posan / ja Gethin / ja Ple-
 45 thin he owat hänen istuttanet Cuningan
 Muulin päälle. Ja Zadok Pappi ja Nathan
 Propbeta on woidellut hänen Cuningari
 46 Gihonis / ja he owat sielä mennet ylös iloi-
 sans / nijn että Gaupungi tömis / ja se oli se
 47 meteli cuin te cuulitta. Wielä sitte istu Salo-
 mo Cuningan istuimella. Ja Cuningan pal-
 weliat owat mennet sinaman meidän Her-
 ra Cuningast Dawidit / ja owat sanonet : an-
 dacon sinun Jumalas Salomolle paraman

David tä-
 sic woidel-
 ca Salo-
 mon Cui-
 ningari.

Salomo
 woidellan
 Cuningari.
 A.M. 2930.
 A. A. C.
 1041.

Adonia pel-
 tä ja pate-
 ne.

nimen kuin sinun nimes on / ja tehkön hä-
nen istuimens suuremmari kuin sinun istui-
mes on / ja Cuningas rucoili ruotefans.
48 On myös Cuningas näin sanonut: Käytet-
ty olcon HERRa Israelin Jumala/ joca
tänäpäin on andanut wiela istuwan minun
istuimellan/ että minun silmäni sen nähnet
owat.

49 Nijn hämmästyit / ja noust caicti kuin A-
donia cudzunut oli / ja menit idzeckin tiel-
lens. Waan Adonia pelkäis Salomot /
50 noust ja meni ja tartui Altarin sarween.
51 Ja se ilmoitettin Salomolle / cadzo / Adonia
pelkä Cuningas Salomot / ja cadzo / hän
tartui Altarin sarween / ja sano: Wannoo-
can Cuningas Salomo minulle / ettei hän
lho cuoliari hänen palveliatans miecalla.
52 Salomo sanoi: jos hän tahto olla toimelli-
nen mies / njn ei pida yriskän carwa hänest
langeman maan päälle / mutta jos jotain
pahutta hänes löytän / njn hänen pitä cuo-
53 leman. Ja Cuningas Salomo lähetti ja
tuotti hänen Altarilda / ja cosca hän tuli /
rucoili hän Cuningas Salomot: mutta
Salomo sanoi hänelle: mene huonesees.

Verf. 2. Pijsa) Tämä Abisag oli Dawidin awio emän-
dä: sillä waicta ei hän ottanut händä lapsia sittärens / jota
hän ilman epäilemät hänelle sanoi / njn on cuicengin molembain
suosio ollut awioestästyyn / josa tollä on ehtei setoinen ole täy-
tetty: sillä / consensus non concubitus facit matrimonium.
Verf. 16. Cumarfi Cuningast) Cumarminen on myös po-
häs Naamatus / cosca jocu noittista ja cumarta sen edes / jolla
hän jongun cunnian ja nöwryden näyttä / se on luwallinen / muu-
toin cumartaminen on / cosca jocu wahwalla uscolla ja toewolla
noittista hänen si dämens polwet sen puoleen / jonga hän pitä
Jumalanans ja auttajanans. Sillä tarwalla ei pida tetän cu-
marrettaman / mutta ainoata Jumalata / Matth. 4. Ei tästä
sentähden seura / ehtä luwallinen on cumarta Cuningast / ja
Esiwaldä / ei cuicengan ole luwallinen cumarta cuolluita pyhiä
ja heidän cuwians / sillä se on peräti toinen cumartaminen.

II. Lucu.

Dawid neuwo Salomot cuollesans ahkeruteen hä-
nen wirasans / ja waeldaman caictis HERRan kä-
sktis / että hän menestjis / v. 1. costaman sitä werta / jon-
ga Joab oli wuodattanut / v. 5. hywin tekemän Barsil-
lain lapsille / v. 7. rangaiseman Simeit / v. 8. Dawid
cuole / v. 10. Adonia ano Abisagi emännärens / v. 13.
Salomo wihastu / ja anda hänen tappa / v. 22. pane Ab-
Jatharin pois wiralda / v. 26. anda Joabin tappa / v.
28. Simeit kieldän menemäst pois Jerusalemist / v. 36.
Että hän sen luwata teki / tähty hänen cuolla / v. 39.

1 **S**osca aica lähestyi että Dawi-
din piti cuoleman / käski hän po-
2 tallens Salomolle / sanoden:
Minä menen caiken mailman
tietä / njn rohwaise nyt idzes ja ole mies.
3 Ja pida mitä HERRa sinun Jumalas on
käskennyt / njn että waellat hänen teisäns / ja
pidät hänen säätyns / käskyns / oikseudens
ja todisturens / njn kuin on kirjoitettu Mo-

seren Pais / että olisit ymmärtäwäinen
caictisa njssä cuins teet / ja cunga sinä sinus
läännat. Että HERRa wahwistais sa-
nans / jonga hän on minulle puhunut ja sa-
nonut: jos sinun lapses kätkewät heidän
tiens / että he waeldawat uscollisest minun
edesäni caictest sydämeistans ja caictest sielu-
stans / njn ei sinulda ikänäns pida puuttu-
man mies Israelin istuimelda.

JA sinä tiedät mitä Joab Zeru Jan poi-
5 ca on tehnyt minulle / mitä hän teki cah-
delle sodanpäämiehelle Israelis / Abnerille
Nerin pojalle ja Amasalle Zetherin pojalle /
jotca hän tappoi / ja wuodatti sodan weren
rauhas / ja andoi tulla sodan weren wyöns
päälle / joca oli hänen suolillans / ja hänen
kengäins päälle / jotca olit hänen jalgoisans.
6 Tee sinun toimes jälken / njn ettes wie hä-
nen harmaita carwojans rauhass hautaan.

JA tee Barsillain sen Gileaditerin lap-
7 sille laupius / että he syöwät sinun pöy-
däldäs: sentähden että he pidit idzens mi-
nun tygöni / cosca minä pakenin sinun wel-
jes Absalomi.

JA cadzo sinun tykönäs on Simeit Ge-
8 ran poica Jeminin pojan Bahurimist /
joca minua häpiälisest kiroili / mennesäni
Mahanaimijn. Mutta hän tuli mi-
nua wastan Jordanin tykönä / silloin wan-
noin minä HERRan cautta / ja sanoin: en
minä tapa sinua miecalla. Mutta ätä sinä
9 anna hänen wiatoina olla / sillä sinä olet
toimellinen mies ja tiedät mitä teet hänelle /
että lähetat hänen harmat carwojans weri-
sä hautaan.

Jin nuckui Dawid hänen Isäns car-
10 wa / ja haudattin Dawidin Caupun-
gijn. Ja aica jona Dawid oli ollut Israe-
11 lin Cuningas / oli neljäkymmendä ajastaica.
Seidzemen ajastaica oli hän Cuningas He-
bronis / ja colme neljäkymmendä aja-
staica Jerusalemis. Ja Salomo istui J-
12 säns Dawidin istuimella / ja hänen walda-
cundas suurest wahwistettin.

13 **M**utta Adonia Hagithin poica tuli
BathSeban Salomon äitin tygö. Joca
sanoi: tulecos rauhallisest: hän sanoi: rau-
hallisest. Ja sanoi: minulla on jotalin pu-
14 humist sinun cansas. BathSeba sanoi:
pubu. Ja hän sanoi: sinä tiedät että
15 waldacunda oli minun / ja caicti Israel
oli käändännyt caswons minun puoleni /
että

Salomo
lupa Ado-
nialle rau-
han.

Cuningas
Dawid
wijmeisel-
läns neuwo
Salomot.

Deur. 17:
16.

2. Sam. 31:
27.
2. Sam. 20:
10.

2. Sam. 17:
27.
2. Sam. 19:
33.

2. Sam. 16:
2. Sam. 19:
23.

Cuningas
Dawid
cuole.
A. M. 2931.
A. A. C.
1040.
Act. 21:29.
Cap. 13:36.
2. Sam. 5:5.
1. Par. 30:
27.

Adonia a-
no Abisagi
emännä-
rens.

että

että minä olisin Cuningas / mutta nyt on
waldacunda käändynyt ja on tullut minun
weljeni omari / HERRalda on se tullut.
16 Nyt rucoilen minä rucouren sinulda / ettes
minulda sitä kieldäis. Bath Seba sanoi
17 hänelle : puhu. Hän sanoi : puhu Cuningas
Salomon cansa (sillä ei hän sinulda
kiellä) että hän andais minulle Abisagin
18 Sunemist emännäri. Bath Seba sanoi : oikein /
minä puhun Cuningalle sinun puolestas.
19 **S**alomon tygö / puhuman hänen cansans
Adonian puolest / ja Cuningas nousi ja meni
händä vastaan / ja cumarsi händä / ja istui
istuimellens. Ja Cuningan äitin eteen pan-
20 din istuin / ja hän istui siihen hänen oikialle
puolellens. Ja hän sanoi : minä rucoilen
wähän rucouren sinulda / älä sitä minulda
21 kiellä. Cuningas sanoi hänelle : rucoile
minun äitin / en minä sinulda kiellä. Hän
sanoi : annettacan Abisag Sunemist sinun
22 weljelles Adoniale emännäri.
Nyt wastais Cuningas Salomo / ja sa-
noi hänen äitillens : miris rucoilet Abisagi
23 Sunemist Adoniale : rucoile myös hänel-
le waldacunda : sillä hän on minun wanhin
weljen / ja hänellä on Pappi Ab Jathar ja Jo-
24 ab Zerü Jan poica. Ja Cuningas Salo-
mo wannoi HERRan cautta / ja sanoi : Ju-
malä tehkön minulle sen ja sen / Adonia on
25 puhunut nämä sanat hänen hengens wa-
stän. Ja nyt nyt totta kuin HERRa elä /
joca minun wärvistanut on / ja andanut i-
26 stua Isäni Davidin istuimella / ja joca mi-
nulle huonen tehnyt on / nyneuin hän sano-
27 nut on : tänäpän pitä Adonian cuoleman. Ja
Cuningas Salomo lähetti Bena Jan Joja-
dan pojan / hän loi händä nyt että hän cuoli.
28 **S**alomon tygö / puhuman hänen cansans
Adonian puolest / ja Cuningas nousi ja meni
händä vastaan / ja cumarsi händä / ja istui
istuimellens. Ja Cuningan äitin eteen pan-
din istuin / ja hän istui siihen hänen oikialle
puolellens. Ja hän sanoi : minä rucoilen
wähän rucouren sinulda / älä sitä minulda
kiellä. Cuningas sanoi hänelle : rucoile
minun äitin / en minä sinulda kiellä. Hän
sanoi : annettacan Abisag Sunemist sinun
weljelles Adoniale emännäri.
Nyt wastais Cuningas Salomo / ja sa-
noi hänen äitillens : miris rucoilet Abisagi
Sunemist Adoniale : rucoile myös hänel-
le waldacunda : sillä hän on minun wanhin
weljen / ja hänellä on Pappi Ab Jathar ja Jo-
ab Zerü Jan poica. Ja Cuningas Salo-
mo wannoi HERRan cautta / ja sanoi : Ju-
malä tehkön minulle sen ja sen / Adonia on
puhunut nämä sanat hänen hengens wa-
stän. Ja nyt nyt totta kuin HERRa elä /
joca minun wärvistanut on / ja andanut i-
stua Isäni Davidin istuimella / ja joca mi-
nulle huonen tehnyt on / nyneuin hän sano-
nut on : tänäpän pitä Adonian cuoleman. Ja
Cuningas Salomo lähetti Bena Jan Joja-
dan pojan / hän loi händä nyt että hän cuoli.
Salomon tygö / puhuman hänen cansans
Adonian puolest / ja Cuningas nousi ja meni
händä vastaan / ja cumarsi händä / ja istui
istuimellens. Ja Cuningan äitin eteen pan-
din istuin / ja hän istui siihen hänen oikialle
puolellens. Ja hän sanoi : minä rucoilen
wähän rucouren sinulda / älä sitä minulda
kiellä. Cuningas sanoi hänelle : rucoile
minun äitin / en minä sinulda kiellä. Hän
sanoi : annettacan Abisag Sunemist sinun
weljelles Adoniale emännäri.
Nyt wastais Cuningas Salomo / ja sa-
noi hänen äitillens : miris rucoilet Abisagi
Sunemist Adoniale : rucoile myös hänel-
le waldacunda : sillä hän on minun wanhin
weljen / ja hänellä on Pappi Ab Jathar ja Jo-
ab Zerü Jan poica. Ja Cuningas Salo-
mo wannoi HERRan cautta / ja sanoi : Ju-
malä tehkön minulle sen ja sen / Adonia on
puhunut nämä sanat hänen hengens wa-
stän. Ja nyt nyt totta kuin HERRa elä /
joca minun wärvistanut on / ja andanut i-
stua Isäni Davidin istuimella / ja joca mi-
nulle huonen tehnyt on / nyneuin hän sano-
nut on : tänäpän pitä Adonian cuoleman. Ja
Cuningas Salomo lähetti Bena Jan Joja-
dan pojan / hän loi händä nyt että hän cuoli.

pakeni Joab HERRan majaan / ja tartui Al-
tarin sarween. Ja se ilmoitettiin Cuningas
Salomolle / että Joab oli paennut HERRan
majaan / ja cadzo / hän seisoit Altarin ty-
köndä. Nyt Salomo lähetti Bena Jan Joja-
dan pojan / ja sanoi : mene ja lyö händä. Ja co-
sca Bena Ja tuli HERRan majaan / sanoi
hän hänelle : nyt sano Cuningas : mene tästä
ulos / hän sanoi : en siingan / täsä minä tah-
don cuolla. Ja Bena Ja ilmoitti nämät Cu-
ningalle jällens / ja sanoi : nyt on Joab
sanonut / ja nyt hän on wastannut minua.
Cuningas sanoi hänelle : tee nyneuin
hän on sanonut / ja lyö händä / ja
hautä händä / että käännät minusta ja mi-
nun Isäni huonest sen wiattoman weren
pois / jonga Joab on wuodattanut. Ja
HERRa maracon hänelle hänen werens hä-
nen pääns päälle / että hän on lyönyt cari mie-
stä / joca hurscammat ja paremmat olit kuin
hän / ja on murhannut ne miecalla / nyt ettei
minun Isän David sittä mitän tiennyt /
nimittäin / Abnerin Nerin pojan sen Israe-
lin sodanpäämiehen / ja Amasan Jetherin
pojan Judan sodanpäämiehen. Nyt että
heidän werens marcaisin Joabin pää-
päälle / ja hänen siemenens tancatsest.
Mutta Davidille ja hänen siemenellens /
hän huonellens ja istuimellens oleon rau-
ha HERRalda tancatseeseen aicaan.
Ja Bena Ja Josadan poica carcais hä-
nen päällens / ja tappoi hänen / ja hän hau-
dattin corpeen hänen huoneseens. Ja Cu-
ningas asetti Bena Jan Josadan pojan hä-
nen siaans sotajoucon päälle / ja Zadochin
Pappin Ab Jatharin siaan.
Ja Cuningas lähetti ja andoi cudzua
Simein / ja sanoi hänelle : rakenna sinulles
huone Jerusalemin / ja asu siellä / ja älä me-
ne sieldä sinne eli tänne. Jona päiwänä si-
nä sieldä lähdet ja menet Kidronin ojan ylid-
ze / nyt tiedä totifest / että sinun pitä totifesta
cuoleman / ja sinun weres tule sinun pääs
päälle. Simein sanoi Cuningalle : se on hy-
wä puhe kuin minun Herran Cuningan pu-
humut on / nyt on sinun palwelias tekewä.
Nyt Simein asui Jerusalemiss caurwan aica.
Nyt tapahui colmen ajastajan jälken
että cari palweliatä caraisit Simeil-
dä / Achiren Maechan Gathin Cuningan
tygö. Ja Simeille sanottin : cadzo / sinun
palwelias on Gathis.

Salomo
wihatu
sä ja and
hän tap-
pa.

Ab Jathar
pannan
pois wiral-
da.

1. Sam. 2:31

Joab pake-
ne Altarin
tygö ja ta-
petan.

2. Sam. 3:
27.
2. Sam. 20:
10.

Simein kiel-
dän lähee-
mäst Zerü
salemist.

Simein läh-
te Jerusa-
lemist.

40 Nijn Simeï nousi ja satuloidzi Ufins / ja läxi Gathijn Achiren engö / edzimän palvelioitans. Ja cuin hän sinne tuli / toi hän
 41 palvelians Gathist. Ja Salomolle sanot- tin Simeï memmeri Jerusalemist Gathijn /
 42 ja tulleri jällens. Nijn lähetti Cuningas / ja andoi cudzua Simein / ja sanoi Simeille : engö minä wannonut sinulle HEXran
 cautta / todistanut ja sanonut : jona päiwä- nä sinä lähdet sinne eli tänne / nijn sinun piti
 43 silloin tietämän että sinun piti totifesta eno- leman. Ja sinä sanoit minulle : minä o-
 44 len cuullut hywän puhen. Mires ole pi- täny HEXran wala ja sitä kästnä / cuin minä sinulle kästän ?
 45 Ja Cuningas sanoi Simeille : sinä tie- dät caiken sen pahuden / joca myös sinun sy-
 dämelles tietävä on / jongas minun Isäl- leni Davidille tehnyt olet. HEXra on
 46 costanut sinun pahudes sinun pääs päälle. Ja Cuningas Salomo on sunattu / ja Da-
 widin istuin on wahvistettu HEXran edes-
 tancalcifest. Ja Cuningas kästi Benaja Josadan poica / hän meni ja loi hänen cuo-
 liari. Ja waldacunda wahvistettin Sa- lomom kaden cautta.

Verf. 19. Cumarst händä) cadzo cap 1. v. 16. Verf. 31. Eys händä) Sillä se joca ehdolla jongun tappoi / hän piti HEXran Altarin egö otettaman kirjui ja tapettaman. Exod 21: 14.

III. LUCU.

Salomo otta Pharaon tytären emännärens / v. 1. racasta HEXra ja waelda hänen kästysians / v. 3. uhra Gibeonis / ja HEXra näty hänelle / ja käste hänen jotakin häneldäns anoa / v. 4. Salomo ano ymmärryft / v. 6. jota HEXra hänelle anda / v. 10. Hän racaste cah- den porton riidan / v. 16.

1 **S**alomo tuli Pharaon Egi- ptiin Cuningan wäwyri / ja otti Pharaon tytären ja wei hänen
 2 Davidin Caupungijn / sihenas- sti cuin hän rakennais hänellens huonen / ja
 3 HEXran huonen / ja Jerusalemim ymbä- rins muurin. Mutta Ganssa uhraisi sil-
 4 loin wiela corkeuris : sillä ei silloin ollut wiela rakettu huonetta HEXran nimeen /
 5 sihen aican asti. Ja Salomo racasti HEXra / ja waelsti hänen Isäns Davidin
 kästhis / paidzi että hän uhrais ja suidzutti corkeuris.

4 **J**al Cuningas meni Gibeonijn uhra-
 5 Altarilla. Ja HEXra ilmandui Salo-

molle Gibeonis yöllä unes / ja Jumala sa-
 noi: anos / mitä minä annan sinulle.

Salomo sanoi : sinä olet tehnyt minun Isäl-
 leni Davidille sinun palvelialles suu-
 ren laupiuden / nijn cuin hän waelsi sinun e-
 desäs totuudes ja wanhurscaudes / ja wa-
 galla sydämellä sinun cansas / ja sinä olet
 pitännyt hänelle suuren laupiuden / ja olet
 andanut hänelle pojan joca istu hänen istui-
 mellans / nijn cuin tänäpä on. Nyt HEX-
 7 ra minun Jumalan / sinä olet tehnyt sinun
 palvelias Cuningari minun Isän Davi-
 din siaan / ja minä olen nuorucainen / ja en
 tiedä kädä ulos taieka sisälle. Ja sinun
 8 palvelias on sinun Ganssas seas / cuin sinä
 olet walinnut / joita ei kengän luke taieka
 kirjoitta taida / paljouden tähden. Anna
 9 sentähden sinun palvelialles ymmärtäwäi-
 nen sydän duomita sinun Ganssas / ja eroit-
 ta paha ja hywä : sillä ei yrifän tätä sinun
 suurta Ganssas taida duomita.

Jal tämä puhe kelpais HEXralle / että
 Salomo taencaltasi anoi. Ja HEX-
 11 ra sanoi hänelle : että näitä anoit / ja et a-
 nonut pitkä ikä ja rickautta / että sinun
 wihamiestes sieluja / waan anoit sinulles
 12 tieto ymmärtä oikeutta. Cadzo / minä o-
 len tehnyt sinun puhettes jälken / ja olen
 andanut sinulle tietäwäisen ja ymmärtä-
 13 wäisen sydämen / nijn ettei sinun wertai-
 stas ollut ole / eikä myös pida tuleman sinun
 jälkes. Ja myös sitä cuin et sinä anonut
 14 minulda / olen minä andanut sinulle / nimie-
 täm / rickautta ja cunniata / nijn ettei yhden-
 15 gän pida sinun wertaises oleman Cuninga-
 sten seas / caikena sinun elinaicanas. Ja
 jos sinä waellat minun teisäni / ja pidät mi-
 nun säätyä ja kästyni / nijn cuin sinun Isäs
 David waelsi / nijn sinä tulet pitkäijällise-
 16 ri. Cosca Salomo heräis ja ymmärsti et-
 17 tä se oli uni / tuli hän Jerusalemijn / ja seisoi
 HEXran lätton Urkin edes / ja uhrais polt-
 18 touhria ja kytosuhria / ja teki pidon caikille
 hänen palvelioillens.

Silloin tulit cari portto Cuningan e-
 16 teen / ja seisoi hänen edesäs. Ja se toi-
 17 nen waino sanoi : minun Herran / minä ja
 tämä waino asuimme yhdes huones / ja
 18 minä synnytin hänen tykönäns. Ja tapahui
 colmandena päiwänä / suttectuim minä syn-
 nytin / synnytti myös tämä / ja me olim toi-
 nen toisem tykönä / ja ei yrifän muucalainen
 ollut

Simeï tapetan.

Cuningas Salomo tule Pharaon Egiptiin Cuningan wäwyri.

Salomo waelda Isäns Davidin ta-
wais.

2. Par. 1: 7. Cap. 7: 12.

Salomo ano ymmärryft. Gathistans Ganssa.

2. Par. 1: 10. Cap. 9: 4.

Jumala anda Salomolle ymmärryksen / ja rickautta / ja minä cuin minulle. Cap. 7: 7.

Salomo racaste cadhen portton riidan heidän lap-
sians.

19 ollut meidän cansam sinä huones / paidzi
meitä cahia. Ja tämän waimon lapsi cuoli
yöllä : sillä hän macais hänen päälläns.
20 Nijn hän nousi puoli yöstä / ja otti minun lap-
seni siwustani pitcas maates / ja pani hänen
siwuns / ja hänen cuolluen lapsens pani mi-
21 nun siwuni jälle. Cosca minä amulla
heräisin imettämän lastani / näin minä hänen
cuolluna. Nijn minä taas cadzelin wisust
päiwän coittais lapsen / ja näin ettei se ollut
minun poican / jonga minä olin synnyttänyt.
22 Nijn se toinen waimo sanoi : ei se njn ole
cui sinä sanot / mutta minun lapsen elä / ja
sinun lapses on cuollut : Ja se toinen sanoi
sitä wastan : ei se njn ole / mutta sinun lap-
ses on cuollut / ja minun lapsen elä. Ja näin
23 he puhuit Cuningan edes. Ja Cuningas
sanoi : tämä sano : minun lapsen elä / ja
sinun lapses on cuollut. Ja taas tämä toi-
nen sano : ei njn / mutta sinun lapses on
24 cuollut / ja minun lapsen elä. Ja Cuningas
sanoi : tuocat minulle miecka. Ja siittecui
25 miecka oli tuotu Cuningan eteen. Sanoi
Cuningas : jacacat eläwä lapsi cahia / ja
andacat toinen puoli toiselle / ja toinen puoli
toiselle.
26 Nijn sanoi se waimo Cuningalle jonga e-
läwä lapsi oli (sillä hänen äitillinen syda-
mens paloi lapsen päälle) Ah Herra / anda-
cat hänelle se eläwä lapsi / ja ällät tappaco
hända. Mutta se toinen sanoi sitä wastan :
eikä minulle eikä sinulle pida annettaman /
27 waan jaettacan cahdxi. Nijn Cuningas
wastais / ja sanoi : annettacan tälle tämä elä-

wä lapsi / ja ei sitä pida tapettaman : sillä tä-
mä on hänen äitins. Ja sen duomion cuit
28 Cuningas sanoi / cuuli caieki Israelin Cans-
sa / ja pelkäisit Cuningast : sillä he näit että
Hexran tieto oli hänelle annettu duomita-
rens.

Verf. 2. Corteuris) Waicka ei Jumalalle ollut otollinen että
he corteuris ubraisi / sillä hän oli sentielbänt / Deut. 21: 2. etc.
cuitengin tärsi hän sen ja ei cadzonut heidän uhrans olon. Sil-
lä ettei Templi silloin vielä ollut rakettu. v. 25. Jacacat cahia)
Ei Cuningas Salomo sitä sanonut täpdesti todesi / waan coetel-
laxens cumbi äiti oli.

I V. Lucu.

Salomolla on Ruhtinat palvelioina / v. 7. caritoista.
Sjymmendä kästylästä maacunnas / jota hänelle ja
hän perhellens idzecukin Cuncautenans elaturen toi-
mitti / v. 7. Jumala anda hänelle suuren ymmärryren /
että hän on sangen cuuluisa pacanoiden seas ymbärstöl.
14 / v. 29. puhu monda sananläscu ja weisu / caiekein pui-
den / eläinden ja lindiin luonnosta / v. 3 2.

Din oli Salomo coco Israelin
Cuningas. Ja nämät olit hä-
2 nen päämiehens : Asar Ja Zado-
chin Papiin poica. Eshoreph ja
3 Ahia Sisan pojat / olit kirjoittajat. Josa-
phat Ahiludin poica oli Cankleri. Bena-
4 ja Joadan poica oli sodan päämies. Zadok
ja Ah Jathar olit Papi. Asar Ja Nathaniin
5 poica oli wircamiesten haldia. Sabud Pa-
pin Nathaniin poica oli Cuningan neuwon
andaja. Ja Ahisar oli huonen haldia. A-
6 doniram Abdanin poica oli weron päällä.
Ja Salomolla oli caritoistakymmeniä
7 heidistä coco Israelis / jota mur-
hen pidit Cuningast / ja häitten huonestans / ja
cukin heistä toimitti ruan Cuncautenans
wuosiruodelda. Ja nämät olit heidän ni-
8

Cuningas
Salomon
Ruhtinat.

Cuningas
Salomon
caritoista-
kymmeniä
kästyläistä.

mens: Hurrin poica Ephraimin vuorelda,
 9 Deferin poica Machas / ja Saalbinis ja Beth Semeres / Elonis ja Beth Hananis.
 10 Hesedin poica Arubothis / ja oli heillä siben vielä Socho / ja caieki Hephherin maacunda.
 11 da. Abi Nadabin pojalla caieki rajas Doris / jolla oli Zaphat Salomon tytär emändänä.
 12 Baena Ahiludin poica Zaenachis ja Megiddos ja coco Beth Seanis / joca on liki Zarthana Jesreelin alla / Beth Seanist Mahalonin keton asti / nijn tälle puolen Jafmeami.
 13 Geberin poica Ramothist Gileadis, jolla olit Jairin kylät / Manassen pojan Gileadist / jolla oli Argobin nijn / joca on Besanin pään / cuusikymmendä suurta muuratua Gaupungita wastitellimens.
 14 Abinadab Jodon poica hallidzi Mahanaimis. Ahimaaz Nephthalis / ja hän otti myös Basemathin Salomon tyttären emännärens.
 15 Baena Hujan poica Asseris ja Alothis. Josaphat Paruahin poica Jasscharis. Semei Elan poica Ben Jaminis.
 16 Geber Brin poica Gileadin maalla Sibonin Amorrerein Cuningan maalla / ja Daggin Basanin Cuningan / joca myös oli niden maacundain waldamies. Mutta Judat ja Israeli oli paljo / nijn cuin sanda meres / ja he söit / joit ja iloidzit. Ja Salomo hallidzi caieki waldacunnis / hamast Philisterein maacunnan wirrast Egyptin rajoin asti / joca toit hänen lahjoja / ja palvelit händä caiken hänen elinaicans.
 22 **J**A Salomolla oli jocapääväiseri ruari / colmekymmendä coria sambyläjanhoja / cuusikymmendä coria muita jauhoja.
 23 Kymmenen lihawata härkä / sata lammasta / ilman peuroita ja muita medzän eläimitä / ja medzärwuohia / ja lihawata carja ja linduja.
 24 Sillä hän hallidzi coco maacunnas / sillä puolen wirta hamast Diphast Gasan asti / caiekin Cuningasten ylidze tällä puolen wirta / ja piti rauha caiekin hänen alammaisens cansa. Nijn että Juda ja Israeli asuit lewollisest / idzecutin heidän wijnapuuns ja ficinapuuns alla / Danist Ber Seban asti / nijncaurwan cuin Salomo eli.
 25 Ja Salomolla oli neljäkymmendä tuhatta waunuhewoista / ja caritoistakymmendä tuhatta herwoismiestä. Ja nämät waldamiehet toimittit Cuningas Salomolle ruoca / ja caikille cuin Cuningan pöndäldä söit / cugin Cuncaudellans / nijn ettei sittä mitän puut-

tunut. He toit myös ohria ja olkia herwoisten ja muulein / sinne cusa hän oli / cugin nijn cuin hänelle käsketty oli.
JA Jumala andoi Salomolle suuren ymmärryksen ja taidon / rohlian sydämen / nijn cuin sannan meren reumas. Nijn että Salomon taito oli suurempi / cuin caiekein itäisen maan lasten / ja Egyptiläisten taito. Ja hän oli taitawampi caiekiä ihmistä / ja taitawampi cuin Ethan Ezrahita ja Heman / ja Chalcol / ja Darda Niacholin pojat / ja hänen nimens oli cuuluisa ymbäri caiekin pacanoitten.
 Ja puhui colme tuhatta sananlascua / ja hänen wirsiäns oli tuhannen ja wissi. Ja puhui myös puista / Sedrist joca on Libanonis haman Jfopin asti / joca seinästä castwa. Nijn puhui hän myös eläimistä / linnuista / matelewaisista ja caloista. Ja caieki Ganssat tulit cuuleman Salomon taito / ja caieki Cuningat / joca olit cuullet hänen taidostans.

V. LUCU.

Tyrin Cuningas Hiram teke Salomon cansa ystäwyttä / v. 1. Salomo lähettä rucoileman Hiramilda Sedripuita ja hongia Tempelin rakennukseksi / v. 3. Hiram teke nijn cuin hän ano / v. 7. ja he tekewät kesken äns määrän / v. 10. Salomo lähettä mittoman tuhatta Israelit. haekaman ja candaman puita ja tiwä / v. 13.

JA Hiram Tyrin Cuningas lähetti palvelians Salomon tygö: Sillä hän oli cuullut että he olit hänen woidellet Cuningari hänen Jfäns siaan. Ja Hiram racasti Dawidit nijncaurwan cuin hän eli.

JA Salomo lähetti Hiramia tygö / ja käski hänelle sanoa: Sinä tiedät ettei minun Jfän Dawid tainnut raketa hänen HEXrans Jumalans nimelle huonetta / sen sodan tähden / cuin oli hänen ymbärläns / sibenasti cuin HEXra andoi heidän hänen jalcains ala. Mutta nyt on HEXra minun Jumalani andanut lewon minun ymbäristölläni / nijn ettei wiholista eli paha estäjätä ole sillen. Cadzo / minä airovin raketa huonen minun HEXran Jumalani nimelle / nijn cuin HEXra on puhunut minun Jfälleni Dawidille / sanoden: sinun poicas / jonga minä sinun staas asetan sinun istumelles / pitä rakendamani minun nimellen huonen. Nijn käske nyt minulle hacata Sedripuita Libanonist ja että minun palvelian-

Cuningas Salomon jocapääväiseri wäinien eläcus.

Cuningas Salomon wunut ja radzasmiehet.

Cuningas Salomon taito.

Cuningas Salomon sananlascua / wissit ja kirjot.

Cuningas Hiram lähetti palvelians Salomon tygö.

Cuningas Salomo ano Tempelin rakennukseen Hiramilla nimen woja.

2. Sam. 7:13 I. Par. 2:21 10.

VI. Luku.

olisit sinun palvelioittes cansa / ja minä annan sinulle sinun palvelioittes palkan nijn cuins anot: sillä sinä tiedät / ettei meillä ole yhtään joca taita hakata puita nijn cuin Zidoniterit.

7 **W**etta cosca Hiram cuuli Salomon pu-
8 **H**en/iloizdi hän suurest/ ja sanot: kytet-
9 **ty** olcon HERRA Jumala tänäpäin / joca on
10 **and**anut Davidille taitawan posjan tämän
11 **pal**jon Ganssan päälle. Ja Hiram lähetti
12 **Sal**omolle sanoman: minä olen cuullut mi-
13 **täs** minulle olet lähettänyt / ja minä teen
14 **myös** caiken sinun tahtos jälken Gedripuisa
15 **ja** hongisa. Ja minun palvelian pitä ne we-
16 **täm**än Libanonist mereen / ja minä annan ne
17 **pan**na lauttoin merellä / ja wien sishen paic-
18 **ka**an / cubunga sinä minun kässet / ja minä ha-
19 **jott**elen ne siellä / ja anna siellä ne otta.
20 **Mutta** tee sinä myös minun tahton / ettäs
21 **ann**at minun perhelleni ruan. Ja nijn an-
22 **doi** Hiram Salomolle Gedripuita ja hon-
23 **gia** / nijn paljo cuin hän tahdoi. Ja Salomo
24 **and**oi Hiramille carikymmendä tuhatta co-
25 **ri** nisua / hänen palvelioittens ruari / ja ca-
26 **ri**kymmendä cori surwottua olijā / nijn an-
27 **doi** Salomo Hiramille joca wuosi.

28 **Ja** HERRA andoi Salomolle taidon /
29 **nijn** cuin hän hänelle luvannut oli. Ja Sa-
30 **lom**on ja Hiram in wälillä oli rauha / ja he teit
31 **myös** lyton kessenäns.

32 **Ja** Salomo walidzi mieslugun coco
33 **I**sraelist / ja nijn oli colmekymmendä
34 **tuh**atta miestä. Ja lähetti heidän Libano-
35 **nijn** / joca Cuicaudexi kymmenen tuhatta /
36 **nijn** että he olit yhden Cuicauden Libano-
37 **nis** / ja cari Cuicautta cotonia. Ja Adoni-
38 **ram** oli sen mieslugun päällä.

39 **Ja** Salomolla oli seidzemenkymmendä
40 **tuh**atta / joca cuormia cannoit / ja cahderan-
41 **kym**mendä tuhatta joca wuorella hakaisit.

42 **Jl**man ylimmäisi Salomon käshtyläisi / joca
43 **työ**n päälle asetetut olit / nimittäin / colmetu-
44 **hat**ta ja colmesata / joca walidziet Ganssa
45 **cu**in työtä teit. Ja Cuningas käsht heidän
46 **wet**ä suuria ja callita kiviä / nimittäin / ha-
47 **ca**tuuta kiviä huonen perustuxeri. Ja Sa-
48 **lom**on rakendajat ja Hiram in rakendajat /
49 **ja** Giblinit / silicit ja walmistit puita ja ki-
50 **wi**ä huonen walmistuxeri.

Verf. 16. Colme tuhatta ja colme sata) Toises Chronican Kirjas / cap. 2: 2. on colme tuhatta ja cuusi sata: on sjs uscotapa / että ne colme sata / joca tässä puuttuwa / owat pannut nijn den colmekymmenen tuhannen päälle / joca lähettetiin Libano- nijn / ja jo ennen nimitetin.

Salomo rakenda Templin / v. 1. Esihuonen / v. 3. col' meu ymbäritäwän cansa / v. 5. caunista sen Gedripuilla / v. 9. saa lupayen HERRAN läsnäolemisest / v. 11. rakenda caicein pyhimmän / v. 16. caunista huonen sisäl- dä cullalla / v. 21. Cherubimillä / v. 23. 29. täyttä sen seid- zemes ajastajas / 37.

Neljännellä sadalla ja cahderan-
2 **nell**ä kymmenellä ajastajalla /
3 **I**sraelin lasten lähtemisen jälken
4 **E**gyptist / neljännellä ajastajalla
5 **syt**tecuin Salomo oli tullut Israelin Cu-
6 **ning**ari / Siffin Cuicaudella / joca on se toi-
7 **nen** / rakettiin se huone HERRALLE. Ja huone
8 **jon**ga Cuningas Salomo rakensi HERR-
9 **rall**e / oli cuusikymmendä kynärätä pitkä /
10 **car**ikymmendä kynärätä lewiä / ja colmekym-
11 **m**endä kynärätä korkia. Ja rakensi esi-
12 **hu**onen Templin eteen / cahtakymmendä ky-
13 **när**ätä pitkän / huonen leweyden jälken / ja
14 **kym**mendä kynärätä lewiän / huonen eteen.
15 **Ja** teki acfunan huonen päälle / sisäldä arwa-
16 **rari** / ja ahtari ulco.

17 **Ja** hän rakensi käytäwän seinä myöden
18 **hu**onen ymbärins / nijn että hän käwi kircon
19 **ja** Chuorin ymbärins / ja teki seinän ulco-
20 **nais**elle puolelle ymbärins. Se alammai-
21 **nen** käytäwä oli wjyttä kynärätä lewiä / ja
22 **k**estimmäinen cuutta kynärätä lewiä / ja col-
23 **mas** seidzendä kynärätä lewiä: sillä hän a-
24 **set**ti malat ulcoa huonetta ymbärins / nijn
25 **ette**i he sattuis huonen seinään.

26 **Ja** cosca huone rakettiin / olit kivet caicki
27 **en**nen walmistetut / nijn ettei yhtään wasara-
28 **ta** / eikä kirstest / eikä rautaasetta cuulumut
29 **rak**ennuxes.

30 **Ja** owi oli oikiällä puolella keskellä huo-
31 **net**ta / nijn että mendin kieroja trappuja myö-
32 **den** ylös sishen kestimmäiseen käytäwään /
33 **ja** kestimmäisest colmandeen. Ja nijn ra-
34 **ken**si hän huonen ja päätti sen / ja caunisti
35 **hu**onen ylhäldä ja seinist Gedripuilla. Hän
36 **rak**ensi myös käytäwän coco huonen ymbä-
37 **rins** / wjyttä kynärätä korkian / jonga hän
38 **yhd**isti huoneseen Gedripuilla.

39 **Ja** HERRAN sana tuli Salomon tygö /
40 **san**oden: Tämä on se huone / jongas
41 **rak**ennat / jos sinä waellat minun käshtyisä-
42 **ni** / ja teet minun oikeuteni / ja pidät caicki mi-
43 **nun** käshtyni / waeldain nysä / nijn minä wah-
44 **wis**tan minun sanani sinun cansas / nijn cuin
45 **mi**nä sinun Isälles Davidille sanomit olen.

Cuningas Salomo rupe rakentamaan Templin. A.M. 2934. A. A. C. 1037. 2. Par. 3: 1.

Templin pituus / leveys ja korkeus.

Templin esihuone.

Templin ymbäritäwät.

HERRAN sana tuli Salomon tygö. 2. Sam. 7: 13. 1. Par. 22: 10. Supr. 5: 5.

13 Ja asun Israelin lasten keskellä / ja en hyljään
 14 Nijn Salomo rakensi huonen ja päätti
 15 sen. Ja caunisti huonen seinät sisäldä Cedri-
 puilla / permannosta nijn laken asti / ja cauni-
 sti sisäldä puilla / ja teki huonen permannon
 hongaisista laudoista.
 16 Ja hän rakensi huonen taa Cedripuisen
 seinän / cahtakymmendä kynärätä pitkän /
 permannosta cahton asti / ja teki siihen sisälle
 17 Cuorin ja sen caicein pyhimmän. Ja Tem-
 plin huone (Cuorin edest) oli neljäkymmen-
 18 dä kynärätä pitkä. Coo huone oli sisäldä
 aiwa Cedripuusta / pyörtyistä knupeista ja
 arvoimista cucaisista / nijn ettei yhtän kirve-
 19 näkynyt. Mutta Cuorin hän walnisti huo-
 nen sisälle HExran lujton Arctia panda si-
 20 hen. Ja Cuorin edustan cahtakymmendä
 kynärätä pitkän / cahtakymmendä kynärätä
 lewiän / cahtakymmendä kynärätä corkian /
 ja oli silattu selkiällä cullalla / ja hän caunisti
 21 Altarin Cedripuilla. Ja Salomo silais
 huonen sisäldä selkiällä cullalla / ja teki cullai-
 22 set teljet Cuorin eteen / jotca hän cullalla si-
 lannut oli. Nijn että caice huone jocapai-
 cast cullalla silattu oli / sitälkin silais hän co-
 co Altarin Cuorin edest cullalla.
 23 An teki myös Cuorin cari Cherubimi /
 kymmendä kynärätä corkian oljpuusta.
 24 Wjttä kynärätä pitkä oli cummangin Che-
 rubimin siipi / nijn että kymmenen kynärätä
 oli yhden siiven ärestä nijn toisen siiven ä-
 25 reen. Nijn että sillä toisella Cherubimillä / oli
 myös kymmenen kynärätä / ja oli yhtäläinen
 26 mitta ja sia molemmilla Cherubimillä. Nijn
 että yri Cherubim oli kymendä kynärätä cor-
 27 kia / nijn myös se toinen. Ja hän pani ne Che-
 rubimit huoneeseen / ja Cherubimit lewitit si-
 pens / nijn että yhdē siipi sattui tähän seinään /
 ja sen toisen Cherubimin siipi sattui toiseen
 28 seinään / mutta keskellä huonetta sattui siipi
 siipeen. Ja hän silais Cherubimit cullalla.
 29 Ja caicein huonen seinän ymbärins an-
 doi hän tehdä pyörtyjä töitä / caiwetuuta
 Cherubimejä / palmuja / ja arvoimia cucais-
 30 sita ulos ja sisälle. Ja hän silais huo-
 nen permannon cullalla ulco ja sisäldä. Ja
 31 Cuorin läpikäytävään teki hän cari orwe
 oljpuusta / wjssi culmaisilla pihtipielillä :
 32 Ja andoi leicata nihin pyörtyjä töitä / Che-
 rubimejä / palmuja ja arvoimia cucaisia /
 33 ja silais ne cullalla. Nijn teki hän myös

Templin läpikäytävään neliculmaisien pihti-
 pielen oljpuusta. Ja cari orwe hongasta /
 nijn että cummasakin orwes oli cari osa toinen
 toifestans awattawat. Ja hän caiwoi
 Cherubimejä / palmuja ja arvoimia cucais-
 sia / ja silais ne cullalla taitawast. Ja sitte
 rakensi hän sinne pihan / colme riviä haca-
 tuista kivistä ja yhden riviin wuolduista
 Cedripuista.

Neljännellä ajastajalla Siffin Cuucau-
 della perustettiin HExran huone. Ja yh-
 dellatoistakymmenellä ajastajalla Buulin
 Cuucaudella (se on / sillä cahderannella
 Cuucaudella) päätettiin huone caluimens.
 Ja he rakensit sen seidzemes ajastajas.

Wers. 1. Huone) Tämä Templi on ollut erinomaisesti Chri-
 sturen cuwa / loh. 2:20. josa caice Jumaluden täydellisös asu-
 ruumilliseft / Col. 2:9. Nijn myös Christuren ruumis ja Pohän bengen asuin-
 sia / 1. Cor. 3:16. Eph. 2:20. etc. Tämä Templi seifoi Babelin
 fangeuten asti silloin se cutistettiin ja poltettiin. Sitte 70. aja-
 stajan perästä / cofca he palasit Babelist / ratettiin se jälleus / ja
 pösty Cuningas Heroderen aicään / hän purti sen / ja ratensi ja-
 lomnast jälleus / uijnein Iosephus kirjotta / Antiq. lib. 15. cap. 14.
 Sitte häwitetin se 38. ajastajana Christuren taewasen astu-
 misen jälkeen Titus Vespasianuyelä. v. 2. Colmekymmendä to-
 närdä cortia) Toises Chronican kirjaa / cap. 3. sanotan / että se
 on ollut 120. kynärätä cortia / joca on sanottu coo huonen corten-
 desta / mutta täsä puhutan ainoastans alimmaiseft osast / joca 30.
 kynärätä cortia oli. v. 23. & 29. Cherubim) Täsä nähdän ette-
 cuwat owat Templis kärsityt / ja Jumalalda kästettyt / Exod
 25: 17. ei cuitengan että niidä cumarrettaisin ; nijn taitan ne
 wielä kärsittä / cadjo 20 cap. Exod.

VII. LUCU.

Salomo rakenda hänellens ja Dromingillens huo-
 nen / v. 1. wuolduista kivistä ja Cedarist / v. 9. andi
 Hiramun tehdä wastesta cari suurta padzasta Templin
 eteen / v. 15. walekun järwen 12. härijän päälle / v. 23. kym-
 menen istuinda ja cattilata sen päälle / v. 27. patoja / lapi-
 oita ja tarpellisia astioita / v. 40. Altarin pöydän / ja kym-
 menen kynnäläjalca cullasta / v. 48. ja tuo nämät caicein yn-
 nä niiden cansa cuin hänen Jstns oli pyhitännyt / HEx-
 ran huoneeseen / v. 51.

Wetta Salomo rakensi huonet-
 tans colmetoistakymmendä aja-
 stajata / ennencuin se täydellisest
 walniri tuli. Ja hän rakensi
 Libanonin medzään huonen / sata kynärätä
 pitudella / wjssikymmendä kynärätä lewen-
 dellä ja colmekymmendä kynärätä corkedel-
 la / neljällä tahgolla Cedripuiset padzat / ja
 Cedripuiset caaret padzasten päälle. Ja
 se oli peitetty Cedripun laudoilla ylhäldä
 caarten ylidze / cuin olit niden padzasten
 päällä / joita oli wjssiwjydeftäkymmendä /
 wjssitoistakymmendä cullakin tahgolla.

Ja colme acumariviä colmen kertan
 suutasuurin. Ja olit heidän pihtipielisäns
 neliculmaisest. Hän rakensi myös yhden
 Salin padzasten cansa / wjssikymmendä ky-
 närätä

AA. 7:47.

Templin caicein pyhin sia.

Cari Cherubimi Templis. Exod. 25: 18. Cap. 37:7. 2. Par. 3:10.

Templin caunistus seinisä.

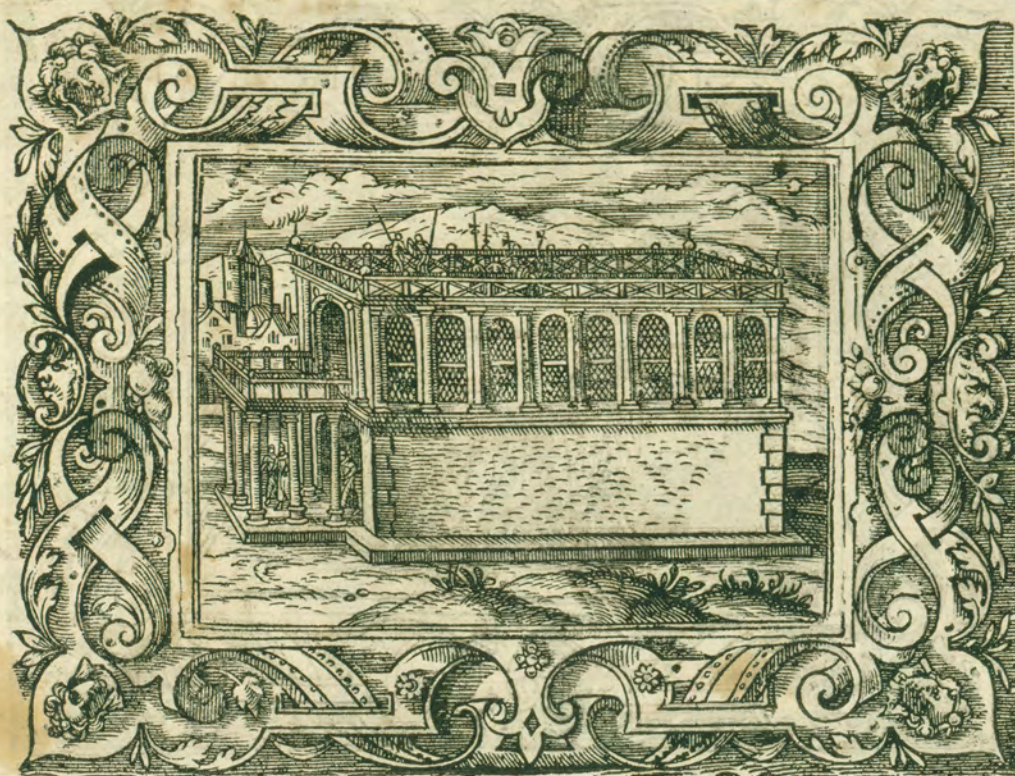
Cuninga caiban Templin ra-
 tetin.

Cuningas Salomo rakenda oma huoneensa 13 ajastajata. Inf. 9:10.

Cuningan Salin.

Pihan Salin ja Cam-
 jelijin.

närätä

närätä pituudella / ja colmekymmendä kynä-
rätä lauviudella ja esihuonen heidän eteens /
padzasten ja paruin caarein cansa.

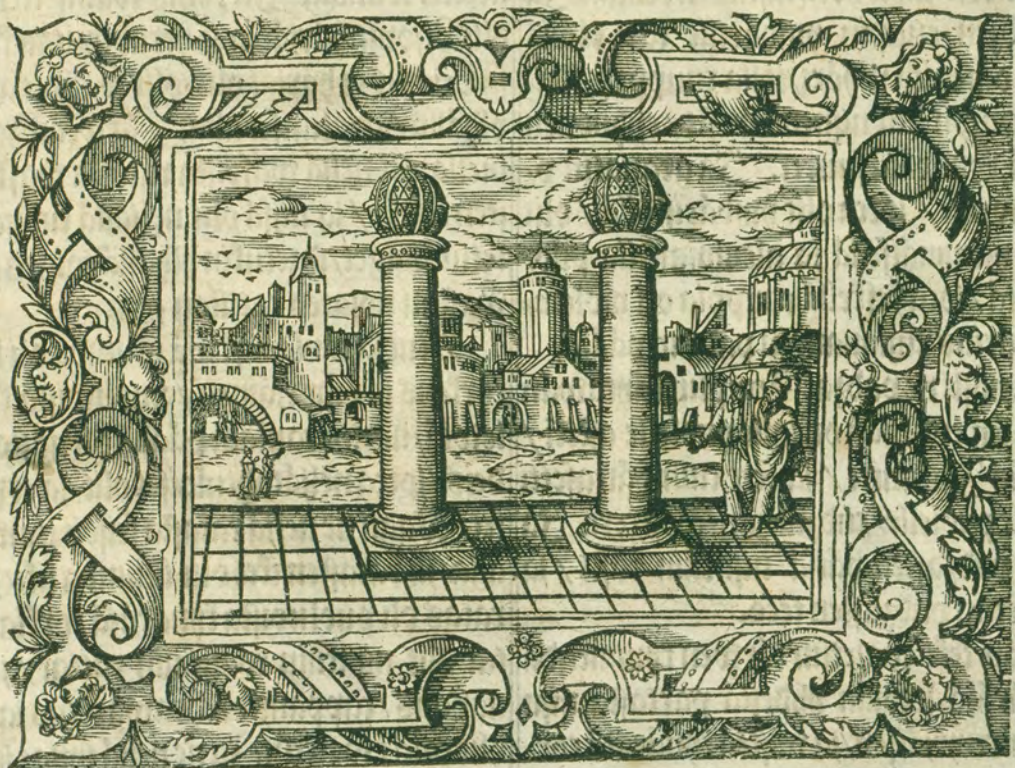
7 Ja rakensi myös esihuonen Duomiostuo-
lin siari oikeutta pidettä / ja peitti molem-
mat permannot Cedripuilla.

8 Nän myös omaan huonesens / josa hän id-
ze asui / toisen pihan sisälliselle puolelle esihuo-

net / tehty niincuin se toinengin huone. Hän
teki myös yhden huonen niincuin esihuonen
Pharaon tyttäreille / jonga Salomo emän-
närens ottanut oli.

Nämät caicki olit mitan jälkeen vuoldust
ja saballa leicatuist calleista kivistä / joca id-
zelda tahgolda perusturest catton asti / ja wie-
lä ulcoiselda puolen isoin pihan saacka. Pe- 10

Caicki ha-
catussta et-
wistä ja Ce-
derist.

rusturet olit myös sangen calleista ja suurista
kivistä / jotta cahderantoihtakymmenen ky-
närän suurudet olit. Ja niden päälle mutta
11 callita ja vuolduja kiviä mitan jälkeen / ja
12 myös Cedripuita. Mutta sen suuren pi-
han ymbärins oli colmeriiviä vuolduja ki-
viä / ja nxi rivi Cedripun lautoja / nän
myös Hecran huonen sisällä ja esihuonen.

13 JA Cuningas Salomo lähetti ja nou-
14 datti Hiramini Tyrosta / joca oli lesken
poica Nephthalin sugusta / ja hänen Isäns oli
myös ollut Tyrost / taitawa waskiseppä / joca
taidolla ymmärryellä ja tiedolla lahjoitettu
oli / caickinaista waskitöitä tekemän. Cosca
hän tuli Cuningas Salomon tygö / nän hän
teki caicki hänen työns.

Salomo
anda tuoda
Hiramini
Tyrost wa-
skitealuja
tekemän.

Cari wasti-
padzast
cnuppi
mens.
Ier. 53:17.

15 **U** hän teki cari wastipadzasta cumman-
Lgin cahderantoistakymmendä kynärätä
corkiari / ja yhden langan cahdentoistakym-
menen kynärän pituideri / cumbafin padzasta
16 ymbärins. Ja teki cari walettua wastista
cnuppia asettarens padzasten päihin / ja cum-
17 bikin cnuppi oli wyyttä kynärätä corkia. Ja
joca cnuppis ylhällä padzan päällä oli seidze-
18 men palmicoittua wyötä niñcuin rengat. Ja
teki jocaidzen cnuppin ymbärille cari riwä
granatin omenita wyöri / jolla cnuppi peitet-
19 tin. Ja cnuppit olit niñcuin rosit / esihuonen
20 edes neljä kynärätä suuret. Ja granatin o-
menat riweisä / jotta olit ymbäristöllä / olit
cari sata ylempäisellä ja alemmäsella puo-
lella wyötä / joca keskellä cnuppia oli molem-
bain ymbärins cummangin padzan pääsä.

21 Ja hän nosti ne padzat Templin kätärwän
eteen / ja sen cum hän oikialle puolelle asetti /
cudzui hän Zachiniri / ja sen cum hän asetti
22 wasemalle puolelle / cudzui hän Boaxeri. Ja
ne seisoi padzasten päisä niñcuin rosit / ja
niñ päätettiin padzasten teco.

Wastijär-
wi härki-
mens.

23 **U** hän teki waletun järwen kymmendä
Lkynärätä lewian yhdestä partasta niñ
toiseen / ymmyräisen / ja wyyttä kynärätä cor-
kian / ja nuoran colmekymmendä kynärätä
24 pitkän sen ymbärins. Ja cnuppit olit järwen
parrasten alla / kymmenen jocaidzella kynä-
rällä järwe ymbärins / ja cnuppit olit waletut
25 cahteen riwijn. Ja se seisoi cahdentoistakym-
men härjän päällä / colme heistä läänst idzens
pohjaiseen / colme ländeen / colme etelän / ja
colme itän / ja se järwi oli ylhällä heidän pääl-

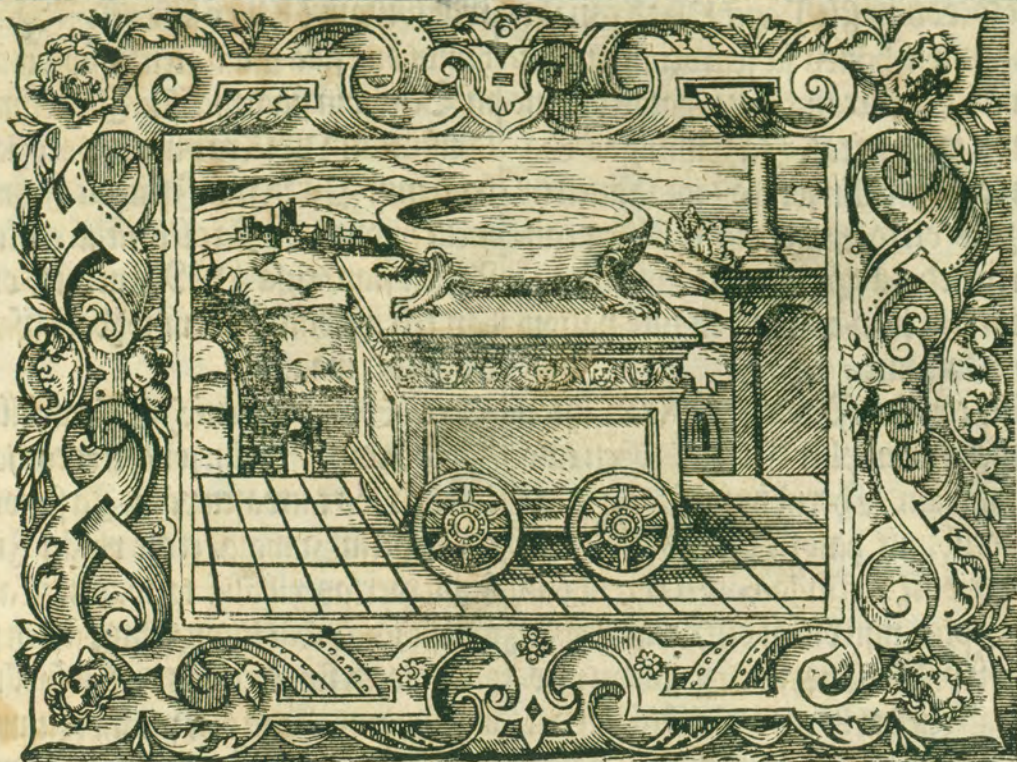
läns / ja caikti heidän tacaiset puolens sisälle-
käsin. Ja se oli kämminen paruus / ja sen par-
26 ras oli niñcuin majan parras / ja niñcuin
pucahtarwa rosi / ja weti cari tuhatta Bathi.

27 **U** hän teki myös kymmenen wastista istuin-
Lda / neljä kynärätä oli idzecukin pitkä ja
28 lewä / waan colme kynärätä corkia. Ja istui-
met olit niñ tehdyt / että heillä olit kyljet wan-
netten wälillä. Ja kyljis wannetten wälillä
29 olit Lejonit härjät ja Cherubimit / ja kyljis joi-
sa Lejonit ja härjät olit / olit wandet alhalla ja
ylhällä / ja jalcaiset alla. Ja jocaidzella istui-
30 mella oli neljä wastista ratasta wastisten tie-
sten cansa / ja nijsä olit neljällä culmalla wa-
letut tynget / idzecukin ylhällä toinen toistans
wastan nojaten cattilan ala.

31 **M**utta caula keskellä istuinda oli kynärän
corkeus ja ymmyräinen / puolitoista kynärätä
lewä / mutta caulain päällä oli nastoja wan-
deis / jotta neljä tahculaiset olit / ja ei ymmyräi-
32 set. Waan ne neljä ratasta seisoi juuri kylkein
alla / ja ratasten itet olit istuinda liki / jocainen
33 ratas oli puolitoista kynärätä corkia. Ja rat-
tat olit niñcuin waunin rattat / ja heidän
napans / cappans / kehrawartens ja tieruns
34 olit caikti waletut. Ja ne neljä tynge jocaidzen
istuimen neljäs culmas / olit myös istuimes.

35 **J**a istuimen caulas puolda kynärätä cor-
kialla olit wandet ymbärins / ja kyljet istui-
mes. Ja hän andoi carwa tasaisin paicoim
36 kolkijn ja wandeisin / Cherubimit / Lejonit ja
palmupuita / toinen toisens tygö ymbärins.
37 Näin teki hän ne kymmenen walettua istuin-
da / heillä caikilla oli yri mitta ja muoto.

27 Kymme-
nen istuin-
da cattila-
mens.

38 **J**A hän teki kymmenen waskicattilata /
Nytin että kukin cattila weti neljäkym-
menda Bathi / ja kukin oli neljä kynärätä
39 suuri / ja cullakin istuimella oli cattila. Ja
hän asetti wäissi istuinda oikialle puolelle hu-
neseen / ja toiset wäissi wasemalle puolelle /
mutta järwen pani hän juuri cohdastrans e-
teen / oikialle puolelle etelän päin.

40 **J**A Hiram teki myös patoja / lapiota /
waskimaljoja / ja nytin päätti caiken
työns / kuin Cuningas Salomo andoi tehdä

41 HERRan huoneeseen. Nimittäin / cari
padzasta / ja ne cari hmyryjäistä cuuppia /
jotca nyden cahden padzan päällä olit / ja ne
cari palmicoittua wyötä / peittäman niitä
cahta hmyryjäistä cuuppia padzasten pää-
42 sä. Ja ne neljä sata granatin omenata / ny-
den cahden palmicoittum wyön päällä / ja cari
rivviä granatin omenita jocaidzen wyön
päällä / peittäman niitä cahta hmyryjäistä
43 cuuppia padzasten pääsä. Ja ne kymmenen
istuinda / ja kymmenen cattilata nyden pääl-
44 lä. Ja järwen ja caritoistakymmenda här-
45 kää järwen ala. Ja padat / lapiot ja waski-
maljat / ja caicki nämät astiat / jotca Hiram
teki Cuningas Salomon käskyn jälken Her-
46 ran huoneeseen / jotca selkiästä waskesta olit.

Jordanin ledolla andoi Cuningas Salomo
ne wala / sarwises tönrás Suchotin ja Zar-
47 thanin wälillä. Ja Salomo andoi caicki
nämät astiat olla punnidzemat / sillä waske
48 oli ylönpaljo.

Ja Salomo teki caicki calut kuin HERR-
48 ran huones tarwittin / nimittäin / cullaisen

Altarin ja cullaisen pöhdän / jolla cadzelimus
leiwat pidettin. Wäissi kyntilälajca oikialle / ja
49 wäissi kyntilälajca wasemalle puolelle Quorin
eteen / puhtaasta cullasta / cullaisen cukaisten /
lampuin ja nyssindien cansa. Sühen myös
50 maljoja / fateja / waskimaljoja / luficoita ja
pannuja puhtaasta cullasta. Ja olit huonen
säränät huonen sisälmaisis orwis / joca oli se
caickein pyhin / ja Templin huonen orwen sä-
ränät airwa puhtaasta cullasta.

Näin caicki työ päätettin kuin Cuningas
51 Salomo teki HERRan huoneeseen. Ja Sa-
lomo candoi sinne caicki kuin hänen Isäns
David pyhittänyt oli hopiasta ja cullasta /
ja astioista / ja pani HERRan huonen tarwa-
roijn.

Verf. 25. Cadentofia kymmenen härjän) Cadjo mitä Cheru-
stimist on kirjoitettu / Sup. cap. 6. v. 23.

VIII. Cucu.

Salomo coco caicki Israelin wanhimmat ja cannat
52 ja HERRan Arkin Dawidin Caupungist / ja asetta
Templijn / v. 1. HERRan cunnia täytty sen / v. 10. Sa-
lomo kistty HERRa sen armon edest / kuin hän Dawidil-
se teki / v. 12. rucoile / v. 22. siuna Canssa / v. 54. uhra ja
wihel Templin / v. 62. laske Canssan menemän corians /
v. 66.

Silloin cocois Cuningas Salomo
53 wanhimmat Israelist / caicki sucu-
undain yllimmäiset ja Isäin pää-
rubtinat Israelin lasten seast Jerusalemiin /
wiemän HERRan lüton Arkia Dawi-
din Caupungist / se on Zion. Ja caicki
miehet Israelist cocounsit Cuningas Sa-
lomon tygö Ebanimin Cuucaudella /
jublapäiwänä / se on seidzemes Cuucau-
54 si. Ja cosca caicki wanhimmat Isra-
55

Salomo
wicaick
nämät
Templijn
ja mitä
David pyh
hittänyt olt.
2. Par. 51.

Salomo
coco Israe-
lin ja anda
wiedä Ar-
kin Tem-
plijn.
A.M 2941.
A.A.C.
1030.
2. Par. 512.

Padat / la-
piot / maljat
ja caicki mi-
tä Hiram
teki.

Cullaisen
Altarin
pöhdän ja
kyntiläja-
lar/cic.

4 elist tulit cocoon/nostit Papat HERRan Ar-
 5 kin. Ja cannoit hänen ja seuracunnan ma-
 6 jan/ja caieki Pyhän calut jotca majas olit/ne
 7 weit Papat ja Levitat. Ja Cuningas Sa-
 8 lomo /ja coco Israelin joucko/ joca hänen ty-
 9 göns idgens oli coonnut/ menit hänen can-
 10 sans Arkin edellä/ ja ubraisi lambaita ja
 11 carja/joita ei yriskan arvata eli luke paljou-
 12 den tähden tainnut.

6 Ja näin cannoit Papat HERRan lüton
 7 Arkin siällens Templin Cuorijn/syhen caie-
 8 kein Pyhimään/ Cherubimin süpein ala:
 9 Sillä Cherubimit hajotit süpens Arkin si-
 10 aan/ja warjoisit Arkin/ja hänen corendons
 11 ylhäldä. Jotca nijn pitkät olit/ että heidän
 12 pääns nähit pyhän Cuorin eteen/waan ulco-
 13 päin ei he näkynet/ja he wat siellä tähän päi-
 14 wän asti. Ja Arkis ei ollut mitän/ paidzi
 15 Mozeren cahta kivistä taulua/jotca hän sin-
 16 ne pani Horebis/HERRan lütto tehdes Is-
 17 raelin lasten cansa/heidän lähteisäns Egn-
 18 ptist.

10 **E**tsca Papat menit Pyhäst ulos/täytti
 11 Epilwi HERRan huonen. Ettei Papat
 12 saanet seisjo ja tehda heidän wirrans pilwen
 13 tähden: sillä HERRan cunnia täytti HER-
 14 ran huonen.

12 Silloin sanoi Salomo: HERRa on sa-
 13 nonut asuans pimeydes. Minä olen tosin
 14 rakendanut sinulle huonen asumiseri/ja istui-
 15 men ettäs siellä asu: sit qancacikisest. Ja Cu-
 16 ningas käänsi castwons ja sinuais coco Isra-
 17 elin joucon. Ja coco Israelin joucko seisoi.

15 **J**hän sanoi: kütetty olecon HERRa Isra-
 16 elin Jumala/joca suullans minun Isäl-
 17 leni Dawidille puhunut on/ja on täyttänyt
 18 kadelläns/ja sanonut: Eytä päiwästä jona
 19 minä johdatin minun Canssani Israelin E-
 20 gyptist/en ole minä yhtän Caupungita wa-
 21 linnut caikest Israelin sucucunnast/ että mi-
 22 nulle huone raketaisin/njn että minun ni-
 23 men olis siellä/ mutta Dawidin minä olen
 24 walinnut Israelin minun Canssani päälle.

17 Ja minun Isän Dawid aicoi raketa huo-
 18 nen/HERRan Israelin Jumalan nimelle.

18 **M**utta HERRa sanoi minun Isälleni Da-
 19 widille: ettäs aigoit raketa minun nimelleni
 20 huonetta/ olet sinä sen hywästi tehnyt/ettäs
 21 sen aigoit. Cuitengin ei sinun pida sitä huo-
 22 netta rakendaman/waan sinun poicas/jo-
 23 ca sinun cupeistas tule/hän on rakendawa
 24 minun nimelleni huonen. Ja HERRa on

20 minun nimelleni huonen. Ja HERRa on

21 wawwistanut hänen sanans/ jonga hän pu-
 22 hunut on: sillä minä olen nostut minun Isä-
 23 ni Dawidin siian/ja istun Israelin istuimel-
 24 la/njncuin HERRa puhunut on/ ja olen ra-
 25 kendanut HERRan Israelin Jumalan ni-
 26 melle huonen. Ja olen siellä walmistanut
 27 Arkille siian/ cusa HERRan lütto on/ jonga
 28 hän teki meidän Isillem johdattaisans heitä
 29 Egyptin maalda.

22 **J** Salomo meni HERRan Altarin ty-
 23 gö coco Israelin joucon edes/ ja hajotti
 24 kätens ylös tairwasen päin. Ja sanoi: HER-
 25 ra Israelin Jumala/ ei ole yhtän Jumalata
 26 sinun wertas/yhällä tairwas taieka alhalla
 27 maasa/joca pidät lüton ja laupiuden palweli-
 28 oilles/jotca sinun edesäs caikest sydämestäs
 29 waeldawat. Joca olet pitänyt sinun palwe-
 30 lialles Dawidille minun Isälleni caieki
 31 cuins hänelle puhunut olet/ sinun suullas si-
 32 nä olet puhunut sen/ja sinä olet täyttänyt sen
 33 sinun kadelläs/njncuin se tänäpän on. Nyt
 34 siis Israelin HERRa pida sinun palwelial-
 35 les Dawidille minun Isälleni se cuins hä-
 36 nelle puhunut olet/ja sanonut: ei pida miestä
 37 puuttuman minun edesäni/joca istu Israelin
 38 istuimella/ jos sinun lapses pitäwät heidän
 39 tiens/ waeldain minun edesäni/njncuin sinä
 40 olet waeldanut minun edesäni. Nyt Israelin
 41 Jumala/ anna sanas olla tofinen/jonga si-
 42 nä sinun palwelialles Dawidille minun Is-
 43 sälleni puhunut olet.

27 **S**uulecos Jumalan maan päällä asuwan?
 28 cadzo/tairwas ja caieki tairwasten tairwat ei
 29 woi sinua käsittä/ cuningast siis tämä huone
 30 jonga minä rakensin sen tekis? Njn käännä
 31 siis sinuas sinun palwelias rucoureen ja a-
 32 nomiseen/HERRa minun Jumalan/ ettäs
 33 cuulisit minun kütöxen ja rucouren/jonga si-
 34 nun palwelias tänäpän rucoille sinun ede-
 35 säns. Että sinun silmäs arwoi olis tämän huo-
 36 nen puoleen yöllä ja päiwällä/ja sen paican
 37 puoleen/jostas sanonut olet: minun nimen
 38 on siellä. Ettäs myös cuulisit sen rucouren
 39 jonga sinun palwelias rucoille täsä paicas.
 40 Ja cuulisit sinun palwelias/ ja Canssas
 41 Israelin hartan rucouren/jonga he täsä ru-
 42 coilewat/ja cuulisit sen siellä cusas asut tai-
 43 was/ja cocsas sen cuulet/olisit armollinen.

31 **E**tsca jocu ricco lähimmaistäs wastan/
 32 ja otta walan päällens/jolla hän hänenns
 33 welcapääxi teke/ja wala tule sinun Altaris
 34 eteen täsä huones. Ettäs cuulisit tairwas ja

HERRan
 cunnia
 täyttä
 Templin.

Salomo
 sittiä su-
 malata
 2. Par. 6:11.

2. Sam. 7:5

Cuningas
 Salomon
 rucous.
 Mac. 2:19.

1. Reg. 7:1
 12. & 16.

Deut. 12: 11

faat:

saattaisit sinun palvelialles oikeuden/ettäs duomidzistit sen jumalattoman / ja andaisit hänen tiens tulla pääns päälle / ja waan hurseari tekisit sen wiattoman / ja tekisit hänelle hänen oikeudens jälken.

33 **J**DS sinun Ganssas Israel lyödän wihamiestens edes heidän syndeins tähden/ ja he käändäwät idzens sinun tygös/ ja tunnu starwat sinun nimes/ ja rucoilewat / ja anowat sinulda täsä huones. Ettäs cuulisit taiwas/ ja sinun Ganssas Israelin synnille armollinen olisit / ja johdataisit heitä sille maalle jällens/ jongs heidän Isillens andanut olet.

35 **J**DS taiwas suljettu on/ nijn ettei sada/ että he sinua wastan rikonet owat / ja owat rucoilewaiset täsä sias / ja tunnu starwat sinun nimes / ja käändäwät idzens heidän synnistäns/ ettäs rangaisit heitä. Ettäs cuulisit heitä taiwas/ ja olisit sinun palvelias ja sinun Ganssas Israelin synnille armollinen/ ettäs osotat heille sen hywän tien/ jota heidän waeldaman pitä/ ja annat sata maan päälle/ jongs Ganssalles perimiseri andanut olet.

37 **J**DS callis aica eli rutto / taicka pousta / eli poltto/ taicka cascet eli jywämadoi maan päälle tulewat / taicka wihamiehet pyristäwät heidän porttins/ taicka jocu widzans/ eli sairans. Joca silloin rucoile eli ano/ muut ihmiset eli sinun Ganssas Israel/ joca ymmärtä hänen widzans / idzecukin sydämestäns/ ja hajotta hänen kätens tämän huonen puoleen. Ettäs silloin cuulisit taiwas/ siitä siasta cusas asut/ ja olisit armollinen ja tekisit sen nijn/ ettäs annat idzecullengin nijn/ cuin hän waeldanut on/ nijn cuins hänen sydämens tunnet (sillä sinä ainoastans tunnet caick ein ihmisten lasten sydämet) Että he aina sinua pelkäwät/ nijn cuurwan cuin he maalla eläwät/ jongs meidän Isillem andanut olet.

38 **J**DS myös jocu muicalaisit/ joca ei ole sinun Ganssastas Israelist/ tule wieralda maalda sinun nimes tähden. (Nijn että he saawat cuulla sinun suuresta nimestäs / ja woimallisest kädestäs/ ja ojetusta kätwarrestas) ja tulewat rucoileman tähän huoneeseen. Ettäs cuulisit taiwas / siitä siasta cusas asut/ ja tekisit caiken sen cuin se muicalainen ano/ että caicki Ganssa maan päällä tundis sinun nimes/ että he myös pelkäisit si-

mua nijn cuin sinun Ganssas Israel/ ja tunnustisit tämän huonen nimitetyri sinun nimelles/ jongs minä rakendanut olen.

44 **J**DS sinun Ganssas waelda sotaan wiwihamiehiäns wastan / sitä tietä jotas heidän lähetät ja rucoilewat HERRa/ tiellä Gaupungin puoleen/ jongs walinnut olet/ ja huonen jongs minä sinun nimelles rakendanut olen. Ettäs cuulisit heidän ruourengs ja anomisens taiwas/ ja saattaisit heille oikeuden.

46 **J**DS he syndiä telewät sinua wastan (sillä ei ole yhtäkän ihmistä joca ei syndiä tee) ja sinä wihasit / ja annat heitä heidän wihamiestens käsijn/ nijn että he wiewät heitä sangina wiholisen maalle taemma eli lähemmä. Ja he tekisit sydämestäns parannuren/ ja he palaisit sinua rucoileman heidän fangeurengs maalla/ sanoden: me rikomme ja teimme pahoin/ ja olimme jumalattomat. Ja he nijn palaisit sinun tygös caikesta sydämestäns / ja caikesta sielustans heidän wihamiestens maalla/ jotca heitä wienet owat pois/ ja rucoilewat sinua tiellä heidän maans puoleen/ jongs heidän Isillens andanut olet/ sen Gaupungin/ jongs walinnut olet/ ja sen huonen/ jongs minä sinun nimelles rakendanut olen. Ettäs cuulisit heidän ruourengs ja anomisens taiwas/ siitä siasta cusas sinä asut/ ja saattaisit heille oikeuden. Ja olisit sinun Ganssalles armollinen/ jotca sinua wastan syndiä tehnet owat/ ja caikille heidän ricorillens/ joilla he rikonet owat sinua wastan/ ja annaisit heille armon nyltä jotca heitä sangina pitäwät/ ja armadaisit heidän päällens. Sillä he owat sinun Ganssas ja sinun perimises/ jotca sinä Egyptistä johdatit rautaisesta onista. Että sinun silmäs olisit arwoi sinun palvelioittes anomiseen / ja sinun Ganssas Israelin ruourengs/ ettäs heitä caikisa cuulisit joidenga tähden he sinua rucoilewat. Sillä sinä olet heidän eroittanut sinulles perimiseri caikista Ganssoista maan päällä/ nijn cuins sanonut olet sinun palvelias Moseren cautta/ cosca sinä meidän Isät johdatit Egyptist HERRa/ HERRa.

54 **J**U cosca Salomo oli caiken tämän ruourengs anomisen lopettanut HERRan edes/ nousi hän HERRan Altarilda/ ja laekais polwians cumartamaist/

2. Par 6:35
Ecc 7:21
1. Ios. 38.

Salomo
sinua Ganss
sa.

55 ja hajottamast käsians taivasen päin. Ja
meni ja sumais coco Israelin joucon corgo-
56 tetulla änellä/ ja sanoi: Kytetty olcon
HERRa joca Canssallens Israelille lewon
andanut on/ ei yrifän ole puuttunut hänen
hywistä sanoistans/ jonga hän palvelians
57 Moseren cautta puhunut on. HERRa
meidän Jumalam olcon meidän
cansam/ niñcuin hän on ollut
meidän Isäim cansa/ älkän meitä
hyljätkö eikä lacatco kääändämäst
meidän sydämitäm hänen ty-
58 göns. Että me waellaisim caikis
hänen teisäns/ ja pidäisim hänen
käskyns/ säätyns ja oikeudens /
cuin hän meidän Isillem käske-
59 nyt on. Ja että nämät sanat /jotca minä
HERRan edes rucoillut olen/ lähestyisit
HERRan meidän Jumalam tygö päiwällä
ja yöllä/ että hän saattais hänen palvelial-
lens/ ja Israelille hänen Cansallens oikeu-
60 den/ idzecullakin ajallans. Että caicki Cans-
sat maan päällä tundisit/ HERRan olewan
61 Jumalan/ ja ei yhdengän toisen. Ja teidän sy-
dämen olcon wiatoin HERRan meidän Ju-
malam edes/ waeldaman hänen säädyisäns/
ja pitämän hänen käskyns/ niñcuin se tana-
pän tapahtu.

62 **U** Cuningas uhras coco Israelin jou-
63 con cansa uhris HERRan edes. Ja
Salomo uhras kytosuhria (jonga hän
HERRalle uhras) cari colmattakymmendä
tuhatta härkä / ja sata ja carikymmendä tu-
hatta lamina. Näin he wiheit HERRan
huonen/ Cuningas ja caicki Israelin lapses.
64 Sinä päiwänä wihtei Cuningas kesticar-
tanon/ joca oli HERRan huonen edes/ sillä
hän teki siellä polttouhrin/ ruocauhrin ja kyt-
tosuhrin libawuden: sillä wasti Altari/ joca
HERRan edes oli/ oli wähäinen polttouh-
65 rin/ ruocauhrin/ ja kytosuhrin libawuteen.
Ja Salomo piti silloin juhla/ ja coco Is-
rael hänen cansans/ suuri cocous Hemathin
rajaista Egyptin wirtan asti/ HERRan
meidän Jumalam edes/ seidzemen päiwä/
ja taas seidzemen päiwä/ se on/ neljatoista-
66 kymmendä päiwä. Ja cahderandena päi-
wänä päästi hän Canssan menemän/ ja he su-
naisit Cuningan/ ja waelsit heidän majoins/

Salomo
uhra ja
wihti Tem-
plin.

Canssa saa-
turwan coti-
ans.

iloiten ja riemuiten caikesta sijtä hywyde-
stä/ cuin HERRa hänen palveliallens
Davidille ja hänen Canssallens Israelille
tehnyt oli.

Verf. 4. Seuracunnan masan) Ei sitä jonga Moses teki/ sillä se oli Gibeonis: waan jonga Cuningas Dawid oli anda-
nut tehdä Jerusalemis / 2. Par. 13. & 4. v. 9. Ei Aris ollut mitän etc.) se on/ ei mitän erinomast/ waan taulut. Paidji niittä/ oli myös siellä Aaronin sauwa/ ja yri astia Manna / cuin Num. 17: 10. Heb. 9: 4. kirjoitetan. v. 19. Waan sinun Poicas) Tästä Salomo oli Christusen cuwa/ joca on HERRalle rakendanut Templin/ se on/ hänen seuracundans caikit Christityst cocoma-
ilmas/ Beda. v. 27. Luulecos Jumalan maan päällä asuwat) se on/ Jumalan Majesteti ei taita sulhetta ja käsitettä yhten-
gän paikan/ eikä hän cuule jumalattomitten rucoista yhdengän paican mahdollisuden eähdän. Niin owat Esaia cap. 66: 1. Jeremia c. 7: 14. ja Stephanus AA. 7: 48. sen ymmärtäner v. 39. Sinä tunnet ainoastans caikein ihmisten lasten sydämet) Ei siis Jumalan Englit ja ne cuollet pyhäit tiedä mitän meidän ajaturistam/ waiwoistam ja ahdisturistam/ Esa. 64: 16. Abraham nescit nos. Entähdän turhan heitä rucoillan ja heihin luotetan. v. 46: Ei ole yhtän ihmistä joca ei syndiä tee) siis ei yrifän taeda Latia täyettä/ ja sen cautta autuuri tulla: sillä joca wihdoin syndiä teke/ hän on Lain riefonut/ ja niñ se toderi löytän: tirottu olcon se joca ei caickia pidä cuin Lais kirjoitetu on/ Deut. 27. v. ult. v. 48. Caiket sydämestans) Cadje/ 4. capit. Deut. v. 29.

IX. Lucu.

HERRa näky Salomolle ja sano cuullens hänen ru-
courens/ lupa myös olla hänen cansans/ jos hän
waelda niñcuin hänen Isäns Dawid: muutoin uhca
hän häwittä Israelin/ ja hyljätä sen huonen/ jonga he
hänelle rakensit/ v. 1. Salomo taridje Hiramille/ 20.
Caupungita/ mutta ettei ne hänelle keltwanet/ maye-
tan hänen culumyens calulla/ v. 10. rakenda Gaserin
ja monda muuta wahwa linna/ v. 16. teki jäännet Eana-
nerit werolliseyi/ v. 20. yhra colmast wuodes/ v. 25.
lähettä laivoja Dphiriin/ jotca hänelle paljo, cilda tuo-
wat/ v. 26.

U Cosca Salomo oli rakendanut
HERRan huonen/ ja Cuningan hu-
onen/ ja caicki cuin hänen sydämens a-
noi ja halais tehdärens. Ilmandui HERRa
hänelle toisen kerran/ niñcuin hän oli hä-
nelle ilmandunut Gibeonis. Ja HERRa
sanoi hänelle: Minä olen cuullut sinun ru-
coures ja anomises/ cuins olet minun edesä-
ni anonut/ ja pyhittänyt tämän huonen/ jon-
gas rakendanut olet/ pannaxemi sishen mi-
nun nimeni yncatititit. Ja minun silmän
ja sydämen owat alati siinä. Ja jos sinä
waellat minun edesäni/ niñcuin sinun Isäs
Dawid waeldanut on sydämen yriferraisu-
des ja wacuudes/ niñ että teet caicki cuin
minä sinulle käskenyt olen/ ja pidät minun
käskyni ja oikeuteni. Niñ minä wahwistan
sinun waldacundas istuimen Israelin pääl-
lä yncatititit/ niñcuin minä sinun Isäs
Dawidin cansa puhunut olen/ sanoden:
ei sinulda puutu mies Israelin istuimelda.
Mutta jos te käännätte teitän minust ta-
caperin/ te ja teidän lapsen/ ja ette pidä minun
käskyni ja oikeuttani/ jotca minä olen pan-
nut

1 HERRa
näky Salo-
molle ja
huonen
hänen
2 rucoirens.
Sup. 3: 15.
2. Par. 7: 12.

5 1. Par. 22: 10

6

Deut. 29:
24.
Ier. 22:8.

Salomo
taridze
tamille
Caupungit
hänen
culturestans.
2. Par. 8: 1-

Salomo
rakenda
Gaserin
muut
ling.
nar.

7 mit teidän eteen / ja menette ja palwelette
wieraista jumalita ja rucoillette nütä. Nijn
minä häwitän Iſraelin ſijtä maasta / jonga
minä heille andanut olen / ja ſen huonen /
jonga minä minun nimelleni pyhittänyt o-
len / heitän minä minun caſwoni edest pois.
Ja Iſrael pitä olemän ſananlaſcun ja ſuturi
caikis Caſſois. Ja waiccka tämä huone on
caickein korkein / nijn cuitengin caicci cuin ſijtä
käywät ohidze / hämmäſtywät ja häwiſewät /
ſanoden : miri HERRa näin teki tälle maal-
le ja huonelle ? Silloin waſtatan : että he hei-
dän HERrans Jumalans hyljäſit / joca
heidän Iſans Egyptin maalda johdatti / ja
ſeuraſit muita jumalita ja rucoilit heitä / ja
palwelit heitä / ſentähden on HERRa caicci
nämät pahudet andanut tulla heidän pääl-
lens.

10 **E**ſca carikymmendä aiastaica culunet
colit / jona Salomo ne cari huonetta
rakensi / nimittäin / HERran huonen ja Cu-
ningan huonen. Joſhin Hiram Tyron Cu-
ningas Salomolle Cedripuita / hongia ja
culda / caiken hänen anomisens jälken / lähet-
ti. Nijn Cuningas Salomo andoi Hira-
mille carikymmendä Caupungita Galilean
maasa. Ja Hiram matcusti Tyroſt cadzo-
man nütä Caupungeita / joca Salomo hä-
nelle andanut oli / ja ei ne hänelle kelwannet.
13 Ja ſanoi : mitkä nämät Caupungit owat
minun weljen / jocas minulle andanut olet ?
Ja hän cudzui ne Gabulin maari tähän päi-
wän aſti.

14 **J**i Hiram oli lähettänyt Cuningalle ſata
15 ja carikymmendä Centneriä culda. Ja
tämä on luccu werosta / jonga Cuningas Sa-
lomo candoi raketarens HERRan huonetta /
ja hänen huonettans / ja Millot / ja Jerusa-
lemin muuria / ja Hazorit / ja Megiddot ja
Gaserit.

16 Sillä Pharao Egyptin Cuningas oli
mennyt ja woittanut Gaserin / ja polttanut
ſen tulella / ja hönnyt Cananeric cuoliari joca
Caupungis aſti / ja oli andanut ſen hä-
nen tyttärellens Salomon emännälle lahja-
xi. Näin rakensi Salomo Gaserin / ja a-
18 lammaisē Bethhoronin. Ja Baala-
19 thin / ja Thamorin corwesa maalla. Ja caic-
ki Caupungit joſa Salomolla olit jywä-
huonet / ja caicci waunu Caupungit / ja rad-
zasmieſtän Caupungit / ja caicci mitä hän
tahdoi raketa Jeruſalemis / ja Libanonis / ja

coco maasa joca hänen wallaſans oli.
Ji caicci Caſſa joca jäi Amorrereistä /
20 Phereſereistä / Hewereistä ja Jebuſerei-
21 ſtä / joca ei ollet Iſraelin laſſiſta. Heidän
laſſens / joca he jätit heittäns maahan / joi-
ta Iſraelin laſſet ei taitanet häwittä / ne
teki Salomo werolliferi tähän päiwän aſti.
Mutta Iſraelin laſſiſta ei hän tehnyt yh-
22 tään orjari / waan andoi heidän olla ſota-
mieſnä ja palwelianans / ja pääruhtinana /
Ruhtinana / ja wircamieſnä hänen wau-
nuins ja radzasmieſtens päällä. Ja wirca-
23 miehiä joca olit Salomon aſcarten päällä /
oli wiſſiſata ja wiſſikymmendä joca Caſ-
hallidzit ja aſcuret ſuoritit.

Ji Pharaon tytär meni Dawidin Cau-
24 pungit omaan huoneſeens / jonga Sa-
lomo hänelle rakendanut oli. Silloin raken-
25 ſi hän myös Millon. Ja Salomo uhras
colmaſti wuodes polttouhria Altarilla /
jonga hän HERralle rakendanut oli / ja
ſuidzutti ſen päällä HERran edes / ja nijn
huone päätettin.

Ji Salomo teki myös laewan Ezeonin
26 Geberis / joca liki Elothi on punaiſen
meren reunan tykönä Edomerein maalla.
Ja Hiram lähetti palwelians laewaan / joca
27 olit jalot haarimiehet ja mereen hywin
harjandunet Salomon palwelianin canſa.
Ja he tulit Ophiriin / ja weit ſieldä neljä ſa-
28 ta ja carikymmendä leiwikätä culda / ja he
weit ſen Cuningas Salomolle.

Verſ. 3. Pannareni ſihēn minun nimeni) ſe on / ſinun ru-
coures tähden olen minä pyhittänyt ja omiſtanut tämän huo-
nen / waſtataren nütä / joca minua koſowät / että ſinä ſaar-
nataſin ja weſataſin minun nimelleni / ja ſinä minä otan hy-
wäri heidän uhrins ja Jumalan palwelurens.

X. Luccu.

Arabian Droning cuule ſanomän Salomoff ja tule
händä coetteleman tapaurilla / v. 1. cunnuſta hä-
nen cunnians suuremmaxi cuin ſanoma oli / ja cunnioitta
Jumalata / v. 4. anda Salomolle / 120. leiwikätä
culda / paljo yrtejä ja calltia kiwiä / v. 10. Salomo
anda hänelle caiccia cuin hän ano / ja paljo lahjoja / v. 13.
Salomolla on ſuuri cullan ſaando / anda tehdä keihät ja
ſilwet cullaſta / v. 14. iſtuimen Elephandin luſta cullal-
la canniſterin / v. 18. woitta näillä caicci Cuningat /
että moni himoidze nähdä ja puhutella händä / v. 23. hä-
nen aicanans oli hopiat nijn paljo cuin kiwiä Jeruſa-
27 mis / v. 27.

Alcoca Salomon ſanoma HER-
28 ran nimeſtä oli tullut riekän Ara-
bian Droningin eteen / tuli hän
coetteleman händä tapaurilla. Ja hän tuli
Jeruſalemijn ſangen ſuuren joucon canſa /
Gamelein canſa / joca jaloja yrtejä can-
nati / ja paljon cullan canſa / ja calliſten

20 Zädnec Ca-
naneric
tehdän we-
rolliferi.

24 Pharaon
tytär mene
omaan huone-
ſeens.
2. Par. 8: 11.

Salomon
laewat tuo-
wat culda
Ophiriſt.

1 Arabian
Droning
uſe coette-
leman Sa-
lomot ta-
2 paurilla.
2. Par. 9: 1.
Marth. 12:
14.
L ue. 11: 31.

3 kivein cansa. Ja koska hän tuli Cuningas
 Salomon tygö / puhui hän hänelle caieki
 4 kuin hän aicoinut oli. Ja Salomo sanoi
 ne caieki tyhynni hänelle / ja ei ollut mitän Cu-
 5 ningalda salattu / jota ei hän hänelle sanonut
 6 **Q**uiska riekkan Arabian Drotningi näki
 caiken Salomon taidon / ja huonen jon-
 7 ga hän rakendanut oli: Ja ruat hänen
 pöydälläns / ja hänen palveliains asuin-
 8 siat / ja cugin heidän wirkans / ja heidän
 waattens / ja hänen juomanslastian / ja polt-
 9 touhrins / jonga hän HERRan huones uh-
 rais / ei hän idzens enämbi woinut pidättä.
 10 **M**utta sanoi Cuningalle: caieki kuin minä
 sinusta cuullut olen minun maalleni / ja sinun
 11 menostas / ja sinun taidostas / se on tosi. Ja
 en minä usconut sitä ennencuin minä tulin
 12 idze / ja sen minä olen nyt silmilläni nähnyt /
 ja cadzo / ei ole minulle puolittaingan sanot-
 13 tu / sinulla on enämbi taito ja hywyyttä / kuin
 14 sanoma on / jonga minä cuullut olen. Mut-
 15 ta at orwat sinun miehes ja palvelias / jotea ai-
 16 na sinun edesäs seisowat / ja cuuldelewat si-
 17 nun taitoas. Kytetty olcon HERRa sinun
 18 Jumalas jotea sinuun on mielistynyt / sinun
 19 Israelin istuimelle pannarens / sentähden et-
 20 tä HERRa racasta Israeli jancaciehest / ja
 on pannut sinun Cuningari oikeutta ja duo-
 mieta tekemän.

10 **J**ä hän andoi Cuningalle carikymmen-
 11 dā toista sata Centneriä culda / ja san-
 gen paljo jaloja yrtejä / ja calleita kiviä.
 12 Ei tullut sinne sütte nijn paljo calleita yrte-
 13 jä / kuin riekkan Arabian Drotningi Cuning-

1 gas Salomolle andoi. Sitten myös Hi-
 2 ramin kahdet jotea culda tois Sphirist /
 3 sargen paljo Hebenin puita ja callita kiviä.
 4 Ja Cuningas andoi tehdä Hebenin puist-
 5 padzait HERRan huoneseen ja Cuningan
 6 huoneseen / ja candelet ja harput soittaille.
 7 Ei tullut sinne sütte nijn paljo Hebenin pui-
 8 ta / eikä myös sütte nähnyt tähän päiwän
 9 asti. Ja Cuningas Salomo andoi riekkan
 10 Arabian Drotningille caieki kuin hän pynti
 11 ja anoi hänelä / paidzi nytä kuin hän hanel-
 12 le idze andoi. Ja hän palais ja meni pal-
 13 weliomens omalle maallens.

14 **M**utta culda jonga he jotea wuesi tois
 15 Salomolle / painoi cuusi sata cuusi-
 16 kymmeniä ja cuusi Centneriä waagalla.
 17 Ilman sitä kuin caupidziat ja Apotecarit /
 18 nijn myös caieki Cuningat Arabiast / ja ne
 19 woi malliset maalda / tois hänelle. Ja Cu-
 20 ningas Salomo andoi myös tehdä parha-
 sta cullasta cari sata keihästä / ja andoi
 panna cuusi sata cappaletta culda jotea id-
 zeen keihäseen. Ja colme sata kilpe parha-
 sta cullasta / ja colme leiwiskäta culda jotea id-
 zeen kilpeen / ja Cuningas pani ne Libano-
 nin medzahuoneseen.

18 **J**ä Cuningas teki suuren istuimen Ele-
 19 phandin luista / ja culdais sen selkiällä
 20 cullalla. Ja sijnä istuimes oli cuusi astuin-
 lauta / ja sen istuimen pää oli hymyriäinen
 tacapäin / ja käsipuut olit molemmilla puo-
 lilla istuinda ymbärins / ja cari Lejoni seisoi
 käsipuuden tykönä. Ja siellä seisoi cari
 toistakymmeniä Lejoni nyden cuuden
 astuin

Drotning
 anda Sa-
 lomolle cul-
 da yrtejä
 ja calleita
 kiviä lahja-
 ri.

Salomon
 anda tehdä
 padzait
 candeletta
 ja Psaltar-
 reit Hebe-
 nin puusta.

Salomon
 cullau
 saanda.

Keihästä
 kilwet cul-
 last.
 Inf. 14:26.

Salomon
 istuin Ele-
 phandin
 luista.
 2. Par. 9:17

Ante Chr. 1017.

21 astuinlaudan päällä molemmilla puolin / ei fencaltaista ole tehty eufacan Cuningan waldacunnas. Caieki Cuningas Salomon juomaastiat olit selkiästä cullasta / ja jocainen astia Libanonin medzahuones oli myös selkiästä cullasta : sillä ei yrifän totellut

22 Cuningas Salomon aicana hopiaista. Eillä se Cuningan haari / jolla hän purjedei Hiramin hauden cansa / tuli joca colmandena wuotena kerran / ja toi culda / hopiai / Elephandin hambaista / Upinoita ja Rifin-cuckoja.

23 **U**näin Cuningas Salomo on ollut rickambi caieki Cuningoita maan päällä. Ja caieki mailma pynsi nähda Salomot / cuullarens sitä taito / jonga Jumala oli andanut hänen sydämeens. Ja caieki toiti hänelle lahjoja / hopiaastioita / ja cul-laisista caluja / ja waatteita / ja harniscoita / ja yrtejä / ja herwoisita / ja muuteja joca wuosi.

24 Ja Salomo cocois waunuja ja radzasmiehiä / niin että hänellä oli tuhannen ja neljä sata waunua / ja caritoistakymmendä tuhatta radzasmiestä / ne hän pani waunui Caupun-geihin ja Jerusalemin Cuningan tygö.

25 Ja Cuningas teki niin / että hopiaata oli niin paljo Jerusalemissä kuin kiviäkin / ja Cedripuita niin paljo kuin willificuna puutakin larois. Ja Salomolle tuotin herwoisita Egyptist / ja caiekinasta calua / ja Cuningan cauppamiehet ostit ne calut. Ja toiti Egyptist jocaidzen waunun cuuden sadan hopiaenningin edestä / ja herwoisen sadan ja wuden kymmenen hopiaenningin edestä. Niin wietin myös caiekein Hetherin Cuningasten ja Syrian Cuningasten tygö / heidän kättens cautta.

Verf. 1. Capaurilla) se on / työläillä työhyillä. v. 11. Hebenin) on piin lat Indias.

XI. Lucu.

Salomo wietellän muicalaisida waimoilda / palwelemat wieraita jumalita / v. 1. jongatähden HERRa wihastu / ja uhea hajotta waldacunnan hänen poialdans / ja jättä ainoastans yhden suucunnan / v. 9. herättä hänelle wihamiehiä : Hadadin / v. 14. Resonin / v. 23. Jerobeamin / v. 26. Jerobeamille luwaran kymmenen suucunda jos hän waelda Jumalan kästhisä / v. 29. Salomo edzi händä rappaxens / mutta hän pakene Egyptiin / v. 40. Salomo cuole / ja hänen poicans Rehabeam ule Cuningari hänen siaans / v. 43.

1 **U**näin Cuningas Salomo racasti mon-
 2 **S**eda muicalaista waimoa / Pharaon Sefartä / ja Moabitereitä / Ammonitereitä / Edomitereitä / Zidomitereitä ja Hethitereitä : Niistä Canssoista joista HERRa

Israelin lapsille sanonut oli : älkät mengö heidän tygöns / eikä heidän tulco teidän tygön / sillä he käändäwät totifest teidän sydämen heidän jumalittens perän / näihin suostui Salomo racastaman heitä. Ja hänellä oli seidzemen sata waimo emändinä / ja colme sata jalcarwaimo / ja hänen waimons käänsit hänen sydämens. Cosca Salomo wanheni / käänsit hänen emändans hänen sydämens wierasten jumalitten perän / niin ettei hänen sydämens ollut täydellinen HERRan hänen Jumalans cansa / niincuin Davidin hänen Isäns sydän oli.

Ja niin waelsti Salomo Astharothin Zidonerein jumalan perän / ja Mithomin Ammoniterein jumalan perän. Ja Salomo teki paha HERRan edes / ja ei seurannut HERRa täydellifest / niincuin hänen Isäns David. Silloin rakensi Salomo corkenden Chamorelle Moabiterein cauhisturelle sille wuorelle / joca on Jerusalemin edes / ja Molochildille Ammoniterein cauhisturelle. Ja niin teki Salomo caikille muicalaisille emännillens / joca heidän jumalillens siidzutiit ja uhrasit.

UHERRa wihastui Salomon päälle / että hänen sydämens oli käändynyt HERRast Israelin Jumalast / joca hänelle cahdest ilmandunut oli. Ja händä näistä tielänne oli / ettei hänen pitänne waldaman wierasten jumalitten perän / ja ei cuitengan pitänne mitä HERRa hänelle kästennyt oli. Sanoi siis HERRa Salomolle : että se on tapahunut sinulda / ja et sinä pitänne minun lyttoani / ja minun kästhyäni kuin minä sinulle kästsin / niin minä rewäisen waldacunnan sinulda / ja annan sen sinun palwelialles. Cuitengin en minä sitä tee sinun ajallas / sinun Isäs Davidin tähden / mutta sinun poicas kädessä minä sen rewäisen. En minä cuitengan coco waldacunda rewäise / mutta yhd. n suucunnan minä annan sinun pojalles / Davidin minun palweliani tähden / ja Jerusalemin tähden / jonga minä olen walinnut.

UHERRa nosti Salomolle wiholisen / Hadadin sen Edomerin / Cuningalifest sugust Edomis. Sillä cosca David oli Edomis / ja Joab sodanpäämies meni hautaman tapettaita / ja loi cuoliari caieki miehen puolet Edomis : Sillä Joab ja coco Israel wuorwi siellä sühenasti että hän caieki miehen

Exod. 34:16.

4 Salomon emändät wiettelivät hänen epäjumalan palweluxeen.

5 Astharoth / Mithom ja Chamos epäjumalat.

9 HERRa wihastu ja rahoitta Salomoda waldacunnan pois / etc. Sup. 9:1. Sup. 6:12. Inf. 12:1.

14 HERRa nosti Salomolle wiholisen / Hadadin Edomerin. 2. Sam. 8:14.

Salomon rickaus ja taito. Syr. 47:15.

Hopiata niin paljo kuin kiviä.

Cuningas Salomo orawieraita waimoja emändarens. Syr. 47:21. Deut. 17:17.

17 puolet Edomis härvitti Silloin pakeni Ha-
 dad ja muutamat Edomin miehet hänen can-
 sans / hänen Isäns palvelioist Egyptijn.
 18 Mutta Hadad oli wähä nuorucainen. Ja
 he nousit Midianist ja tulit Paraan / ja otit
 cansans miehiä Paraniist Pharaon Egyptin
 Cuningan tygö / joca andoi hänelle huonen /
 ja elaturen ja maata.
 19 Ja Hadad löysi suuren armon Pharaon
 edes / nijn että hän andoi hänelle emändäns
 20 Zabpeneren sisaren emännäri. Ja Zabpene-
 ren sisar synnytti hänelle Genubathin hänen
 poicans. Ja Zabpenes caswatti hänen
 Pharaon huones / nijn että Genubath oli
 21 Pharaon huones Pharaon lasten seas. Co-
 sca Hadad cuuli Egyptis Darvidin nuoku-
 neri Isäns cansa / ja sodanpäämies Joab
 oli cuollut / sanoi hän Pharaolle : päästä mi-
 22 nua menemän minun maalleni. Pharao wa-
 stais händä : mitä sinun puuttu minun ty-
 könäni / ettäs tahdot mennä sinun maalles?
 hän sanoi : ei mitän / waan salli minun
 mennä.
 23 **U** Jumala nosti myös Salomolle wi-
 hamiehen Resonin El Zadan pojan / jo-
 ca oli carannut hänen Herraldans Hadad.
 24 Eserildä Zoban Cuningalda. Ja cocois mie-
 hiä händä waстан / ja hän oli sodanpäämies
 silloin cosca Darwid surmais heitä / ja menit
 25 Damascun / ja asuit siellä / ja hallidzi Da-
 mascus. Ja hän oli Israelin wiholinen nijn-
 cauwan kuin Salomo eli / paidzi sitä wahin-
 gota kuin Hadad teki / hän cauhistui Israeli
 ja tuli Syrian Cuningari.
 26 **N**ijn myös Zerobeam Nebathin poica E-
 phratheri Zaredast Salomon palwe-
 lia / hänen äitins nimi oli Zeruga nyri lesti /
 hän nosti myös kätens Cuningast waстан.
 27 Ja tämä on syhy jongatahden hän kätens no-
 sti Cuningast waстан : Cosca Salomo ra-
 kensi Millon / sulki hän Darvidin hänen Is-
 28 säns Caupungin raon. Ja Zerobeam oli
 jalo sotamies / ja cosca Salomo näki sen
 nuorucaisen kelpawaiserin / asetti hän hä-
 nen coco Josephin huonen cuormain päälle.
 29 **S**E tapahitui syhen aican että Zerobeam
 meni ulos Jerusalemist / ja Propheeta
 Abia Silost löysi hänen tiellä / ja hänen yll-
 30 äns oli usi hame / ja he olit ainoastans cah-
 seen kuin hänen ylläns oli / ja rewäis cahderi-
 31 toistakymmeneri cappaleri. Ja sanoi Zero-

beamille : ota kymmenen cappaletta simul-
 les : sillä nijn sano HERa Israelin Juma-
 la : cadzo minä rewäisen waldacunnan Sa-
 lomon kädest / ja annan sinulle kymmenen sucu-
 cunda. Nyri sucucunda jää hänelle Darvidin
 32 minun palweliani tähden / jonga minä olen
 walinnut caikist Israelin sucucunnist. Että
 33 he owat minun hyljännet ja cumartanet A-
 stharothi Zidonerein jumalata / Chamosta
 Moabiterin jumalata / ja Milchomi Am-
 monin lasten jumalata / ja ei waeldanet mi-
 nun teilläni / eikä tehnet mitä minulle kel-
 pais / minun käskijäni ja minun oikeuttani /
 nijn kuin Darwid hänen Isäns.
 En minä ota coconans waldacunda hä-
 34 nen kädestäns / waan teen hänen Ruhtinari
 hänen elinajarens Darvidin minun palwe-
 liani tähden / jonga minä walidzin / joca pitä
 35 minun käskyni ja oikeuteni. Mutta hänen
 poicans kädest otan minä waldacunnan / ja
 36 annan sinulle kymmenen sucucunda. Mutta
 hänen pojallens annan minä yhden sucucun-
 nan / että minun palweliallani Darwidilla o-
 37 lis aina walkeus minun edesäni Jerusale-
 min Caupungis / jonga minä olen walinnut
 minulleni / pannaixeni minun nimeni sinne.
 Nijn otan minä nyt sinun hallidzeman
 37 caikis kuin sinun sydämes halaja / ja sinun
 38 pitä oleman Israelin Cuningas. Jos sinä
 cuulet caictia kuin minä sinulle kästän / ja
 waellat minun teilläni / ja teet sitä kuin mi-
 nulle kelpa / pitäden minun oikeuteni ja käsky-
 ni / nijn kuin Darwid minun palwelian teki /
 nijn minä olen sinun cansas / ja rakennan si-
 39 nulle wahwan huonen / nijn kuin minä Da-
 widille rakensin / ja annan sinulle Israelin.
 Ja näin alennan Darvidin siemenen : en
 40 cuitengan tjancaictisest.
 Mutta Salomo pyhyti tappa Zerobea-
 41 mi. Nijn Zerobeam nousi ja pakeni Egy-
 ptijn / Zisakin Egyptin Cuningan tygö / ja oli
 Egyptis Salomon cuoleman asti.
 42 **M**itä muuta Salomost sanomist on /
 hänen tecons ja taitons / eikä ne ole kir-
 43 joitetut Salomon tecokirjas. Mutta aica
 kuin Salomo oli Jerusalemis caiken Isra-
 elin Cuningas / oli neljäkymmendä ajastai-
 ca. Ja Salomo nuokui hänen Isäns Darwi-
 43 din Caupungijn. Ja hänen poicans Ze-
 robeam tuli Cuningari hänen siaans.

Resonin El Zadan pojan.

Zerobeam Nebathin pojan.

Abia Propheeta lupaa Zerobeamille kymmeneen sucucunda.

Zerobeam pakene Egyptin tygö 2970.

Salomo cuole. Zerobeam Cuningas. A.M. 2970. A. A. C. 1001. 2. Par. 91. 30.

Verf. 4. Bierasten jumalitten perään) Ei ole uscottapa ettei Salomo paremmin tiennyt/ kuin että se oikein olis/ kuin hän teki/ waan hän piti niin paljo hänen emännistään/ että hän heille mielen nouteri sen teti/ Aug. lib. 14. de Civit. DEL. & lib. 11. de Genes. ad lit. cap. 42. v. eod. Täydellinen HERRAN causa) Tästä näty ettei Salomo peräti HERRASTI luopunut/ waan että hän on catunut ja idzens parandanut/ sittecuin HERRA puhui hänen cansans. Waicta hän hänen wanhudefans ei tainnut niin täydellisesti luopua siitä epäjumalan palweluksest/ jonga hän aleanut oli/ sillä niin näty HERRA hänelle luwannexi/ 2. Sam. 7: 14. ja 15.

XII. Lucu.

Cuningas Rehabeamist luopuivat kymmenen sucu. Cunda cowan wastayen tähden/ v. 12. joita tielidän HERRA sodalla ottamast jällens/ v. 21. Jerobeam tehdän Cuningari/ v. 22. säätä uden epäjumalan palweluyen cahdella cullaisella wasicalla/ saattain Israeli syn. diä tekemän/ v. 26.

NA Rehabeam meni Sicheimijn: sillä coco Israel oli silloin tullut Sicheimijn tekemän händä Cuningari. Ja Jerobeam Nebathin poica cuuli sen Egyptis ollesans / johonga hän Cuningas Salomon edest paennut oli/ wotiwyi hän Egyptis. Ja he lähettit händä cudzuman. Ja Jerobeam tuli caiken Israelin joucon cansa/ ja puhuit Rehabeamille / ja sanoit: Sinun Isäs on meidän ikem rascauttamut/ niin huojenna nyt sinä se cowa palwelus ja rascas ües / jonga hän meidän päällem pannut on / niin me olemme sinun alemmaises. Mutta hän sanoit heille: mengät pois colmanden päiwän asti / ja tulcat jällens minun tygöni. Ja Canssa meni.

Nin Cuningas Rehabeam piti neuwo wanhimmitten cansa / jotca hänen Isäs Salomon edes seisoi / costca hän wiela eli / ja sanoit: cuinga te neuwoitte wastaman tätä Canssa. He sanoit hänelle: jos sinä palwelet tänäpäni tätä Canssa ja noudat heidän mielens / ja cuulet / ja annat heille hywiä sanoja/ niin he owat sinun alammaises sinun elinaicas.

8 Mutta hän hyljäis wanhimbain neuwon/ jonga he hänelle andanet olit / ja piti neuwo nuorucaisten cansa / jotca hänen cansans castwanet olit / ja hänen edesans seisoi.

9 Ja hän sanoit niille: mitä te neuwoitte wastaman tätä Canssa / joca minulle on sanonut: huojenna se ües / jonga Isäs meidän päällem pannut on? Ja nuorucaiset jotca hänen cansans castwanet olit / sanoit hänelle: sille Canssalle joca sinulle sano: sinun Isäs on meidän ikem rascauttamut / huojenna se meilda / pitä sinun sanoman: minun pienin sormen on parumbi kuin minun Isäni cupet. Minun Isän on teidän ikem rascauttamut / mutta minä lisän sýhen wiela nyt teille /

minun Isän on teitä curittanut ruostilla/ waan minä curitan teitä Scorpioilla.

Nin Jerobeam ja caickt Canssa tulit Rehabeamin tygö colmandena päiwänä/ niincuin Cuningas puhunut ja sanonut oli/ tulcat minun tygöni jällens colmandena päiwänä. Ja Cuningas wastais cowan Canssa/ ja hyljäis sen neuwon kuin wanhimmat olit hänelle andanet. Ja puhui heille niincuin ne nuoret olit neuwonet / ja sanoit: minun Isän on teidän ikem rascauttamut / mutta minä lisän sýhen/ minun Isän on teitä curittanut ruostilla/ mutta minä curitan teitä Scorpioilla. Ja ei Cuningas cuullut Canssa/ sillä HERRA oli sen niin kaändännyt/ wahwistarens sanans kuin hän puhui Jerobeamille Nebathin pojalle / Abian cautta Silost.

Osa coco Israel sen näki ettei Cuningas cuullut heitä/ wastais Canssa Cuningalle/ ja sanoit: mikä osa on meillä Dawidis? eli perimys Isain pojans? Israel mene majois/ cadzo sýs sinä Dawid huonettas. Ja Israel meni majois. Niin että Rehabeam ainoastans wallidzi ne Israelin lapsit jotca Judan Caupungeis asuit. Ja costca Cuningas Rehabeam lähetti Adoramia werorahan haldian matcaan/ niin coco Israel kiwitti hänen. Mutta Cuningas Rehabeam astui no: piast waunuin / ja pakeni Jerusalemijn. Ja niin ercanti Israel Dawidin huonest haman tähän päiwän asti.

Osa coco Israel cuuli Jerobeamin tulleri jällens/ lähettit he ja kästie hänen cudzua Canssan eteen / ja teit hänen caiken Israelin Cuningari / ja ei yriskän seurannut Dawidin huonetta / waan Judan sucu ainoastans. Ja costca Rehabeam tuli Jerusalemijn/ cocois hän coco Judan huonen ja BenJaminin sugun / sata ja cahderankymmendä tuhatta nuorta ja walittua sotamiestä/ sotiman Israelin huonetta wastan / ja omistaman waldacunda Rehabeamille Salomon pojalle jällens.

22 Mutta Jumalan sana tuli sen Jumalan miehen Semajan tygö / sanoden: Puhu Rehabeamille Salomon pojalle Judan Cuningalle / ja coco Judan huonelle/ ja BenJaminille / ja muulle Canssalle / ja sano: Näitä sano HERRA: älkät mengö sotiman teidän welsejän Israelin lapsia wastan / palaitcan jocainen costians: sillä se on minulda

12 Rehabeam wastas Canssa.

13

14

15 Sup. 11: 29.

16 Kymmenen sucu cunda luopu Rehabeamist.

17

18 2. Par. 10: 18.

19 4. Reg. 17: 21.

20 Jerobeam tuli Israelin Cuningari. A.M. 2971.

21

22 Semaja tielidä Rehabeamist sotimast Israelin wastan. 2. Par. 11: 2.

24

tapah

Canssa ano Rehabeamist huojennust. 2. Par. 10: 1.

Rehabeamist neuwo wanhimmita.

Wanhimmiten neuwo.

Rehabeamist neuwoita.

Heidän neuwois. Sir. 47: 28.

Jerobeam asetta capi cullaista wasicata epajuma liri. Exod. 32: 8.

4.Reg. 17: 16.

2.Par. 11: 15.

tapahsumut. Ja he cuulit HERRAN sanan / ja palaisit menemän HERRAN sanan jäl-
fen.

25 **J**A Jerobeam rakensi Sichemin Ephra-
imin ruuorelle / ja asui siellä / ja kävi
siellä ja rakensi Pnuelin.

26 **J**A Jerobeam ajatteli sydämesäns / nyt
Ewaldacunda tule Davidin huonelle
27 jälle. Jos tämä Ganssa mene Jerusale-
min uhraman HERRAN huoneeseen / ja tä-
män Ganssan sydän käändy jälle heidän
Herrans Rehabeamin Judan Cuningan
puoleen / niin he tappawat minun / ja palaja-
wat jälle Rehabeamin Judan Cuningan
tygö.

28 **J**A Cuningas piti neuwon ja teki capi
cullaista wasicata / ja sanoi heille: teidän on
työläs mennä Jerusalemijn / cadzo / tässä on si-
nun Jumalas Israel / joca sinun on johdatta-
nut Egyptin maalda. Ja pani niistä yhden
29 Beth Elijn / ja sen toisen Danijn. Ja se asia
30 joudui synniri: sillä Ganssa meni sen yhden e-
teen haman Danijn.

31 **N**ijn teki hän myös huonen cuculalle / ja
teki Papi halwimmist Ganssan seast / joca ei
32 Lerwin lapsist ollet. Ja hän teki juhlan wjden-
denätoistakymmenendänä päivänä / cahde-
randena Cuiwautena / niincuin Judan juhla-
päiwän ja uhras Altarilla. Nijn hän myös
teki Beth Elis / uhraten wasicoille / joca hän
tehnyt oli. Ja hän toimitti Beth Elin Papi
33 cuculoille / joca hän tehnyt oli. Ja hän uhras
sillä Altarilla / (jonga hän Beth Elijn teh-
nyt oli) sinä wjdenendätoistakymmenende-
nä päivänä cahderandena Cuiwautena / jon-
ga hän sydämesäns ajatellut oli. Ja teki Is-
raelin lapsille juhla / ja uhras Altarilla siid-
ziturxi.

*Verf. 15. HERRA oli sen nijn käändäny) Ihmisten ennen teh-
dyin syndein tähden / otta Jumala hänen armon heidä pois /
ettei he taida löysä hywä neuwo / eli sinä pösyä / waau seura-
wat heidän tyhmiä ajatustans / ja saattawat idzens cadotureen.
Nain HERRA teki Rehabeamille / hänen ja hänen Isäns epä-
jumalan palwelusen tähden. Nijn myös piti ommärrettämän
mitä 24. versos on: tämä on tapahtunut minulda. W. 31. Hal-
wimmist Ganssan seast) Ettei Lerwcat taitaneet hywällä omalla
tunnolla pida tätä hänen epäjumalan, palwelustans / apoi hän
heidän pois / ja pani sen altaiset ajeluret papeiri / joca olit walmit
ortaman wastan / mitä hän kästi / niincuin nähdän / 2. Par. 11: 14.
ja usein tapahu: sillä sen altaisia Ihmistä aina löytän / joca ra-
swaisen liemen tähden caiteijn mielistowät / cosca jotakin waara
uscon asiois tarjou on. Ja tällä juonella aina wäärä oppi tuodan /
cosca opettajat Jumalan seuracundaan wälisen tungenan niidä
joilla walda on / ja Jumalan seuracunda ja hänen esimehens cad-
zotan ylö / joiden halduin Jumala tämän andanut on / Tit. 1.*

XIII. Lucu.

Jerobeamin uhrates tule Jumalan mies ja ennuista et.
Näi nxi Cuningas piti tästä lähin uhraman corkeuden
pappeja Altarilla / v. 1. hänen kätens / jolla hän käski Pro-
phetan otta kinni / cuiwettu / mutta Prophetan rucon-
yellä tule se terweri / v. 4. Ei Prophetia mene Cuningan ty-

gö/v. 7. palautetan eutengin wanhalda Prophetalda / v.
11. jongatähden hän Eejonilda rewäistän cuoliari / v. 20. ja
haudatan wanhalda Prophetalda / v. 26.

JA Cadzo Jumalan mies tuli Juda-
sta HERRAN sanan cansa Beth E-
lijn / ja Jerobeam seisoi Altarin ty-
lönä siidzuttamas. Ja hän huusi Altarita
wastan HERRAN sanan cautta / ja sanoi:
Altari Altari. Nain sano HERRA: cadzo /
Davidin huonelle on syndyvä poica Josia
nimeldä / hän on uhrawa sinun päälles cor-
keuden pappeja / joca sinun päälles siidzut-
tawat / ja on polttawa ihmisen luita sinun
päälles. Ja hän andoi sinä päiwänä ihmisen /
ja sanoi: tämä on se ihme / että HERRA näitä
puhunut on / cadzo / Altarin pita halkeman / ja
tuhwan joca sen päällä on / pita hajotetta-
man.

Joca Cuningas cuuli sanan silda Juma-
lan miehella / joca Altarita wastan
Beth Elis huutanut oli / ojensi hän kätens
Altarin tykö / ja sanoi: ottacat händä kinni.
Ja hänen kätens cuiwettui / jonga hän händä
wastan ojensi / ja ei hän tainnut sitä wetä jäl-
lens puoleens. Ja Altari halkeis / ja tubca
hajotettin Altarilda sen ihmisen jälken / cuin
Jumalan mies HERRAN sanan cautta an-
danut oli. Ja Cuningas wastais / ja sanoi
Jumalan miehelle: rucoile sinun HERRAS
Jumalatas minun edestäni / että minun kätin
taipuis minun tygöni. Silloin Jumalan
mies rucoili HERRA / ja Cuningan käsi tai-
wui jälle hänen puoleens / ja tuli niincuin
hän oli ennengin ollut.

JA Cuningas puhui Jumalan miehelle:
tule cotia minun cansani ja wirgofa idzes /
minä annan sinulle lahjoja. Mutta Juma-
lan mies sanoi Cuningalle: waicikas annaisit
minulle puolen sinun huonettas / en minä siit-
telän tulis sinun cansas: sillä en minä syö tä-
sä paicas leipä / engä juo wettä. Sillä nijn
käski minun HERRA sanans cautta / sano-
den: ei sinun pida leipä syömän / eikä wettä
juoman / eikä myös palajaman sitä tietä
cuins mennyt olet. Ja hän meni toista tietä / ja
ei palainnut sitä tietä cuin hän Beth Elijn
tullut oli.

Jotta Beth Elis asui nxi wanha Pro-
pheta / hänen tygöns menit hänen poi-
cans / ja juttelit Isällens caitei hänen tecons /
cuin se Jumalan mies teki sinä päiwänä
Beth Elis / ja ne sanat cuin hän Cuningalle
sanonut oli. Ja heidän Isäns sanoi heille:
12

1 Jumalan mies ennuista Beth Elis Altarita wa-
stan.
2 4. Reg. 23: 16.

4 Jerobeamin käsiwettu / Prophetia rucoile / ja separane.

7 Jerobeamin cudju Prophetan cotians / mutta ei hän tabe do.

11 Toimen Prophetia palarta hien.

cuta

cuta tietä hän on matkustanut? ja hänen poi-
cans osotit hänelle tien / jota se Jumalan
mies waeldanut oli / se kuin Judasta tullut
13 oli. Mutta hän sanoi pojillens : satuloit-
loitca minulle Afi / Ja kuin he olit satuloin-
14 net Afiin / istui hän sen päälle. Ja meni sen
Jumalan miehen perään / ja löysi hänen istu-
mast tammien alla / ja sanoi hänelle : oletcos
se Jumalan mies / joca Judasta tullut olet?
hän sanoi : olen.

15 Hän sanoi hänelle : tule minun cansani co-
16 tia / ja syö leipä. Hän sanoi : en minä palaja
sinun cansas engä tule sinun tygös / en minä
1 syö myös leipä/engä juo wettä täsä paicas si-
17 nun cansas : Sillä minun cansani on puhut-
tu HEXran sanan kautta : ei sinun pida siel-
lä leipä syömän / eikä wettä juoman / ei
18 myös sinun pida palajaman sitä tietä cuins
sinne mennyt olet. Hän sanoi hänelle : minä
olen myös Propheta nijn kuin sinäkin / ja En-
gel on puhunut minun cansani HEXran sa-
nan kautta / ja sanonut : wie händä cotia can-
19 sas syömän leipä ja juoman wettä. Mutta
hän walhetteli hänen edesäns. Ja palautti hä-
nen / ja hän söi leipä ja joi wettä hänen can-
sans hänen huonesans.

20 Ja kuin he istuit pöydän tykänä / tuli
HEXran sana Prophetalle joca hänen
21 palattanut oli. Ja hän huusi sille Jumalan
miehelle joca Judasta tullut oli / ja sanoi : näi-
ta sano HEXra : ettäs olet HEXran kä-
skylle tottelematoin ollut / ja et ole sitä käskyä
pitönnyt / kuin HEXra sinun Jumalas käske-

nyt on : Ja olet palainnut syömän leipä / ja
juoman wettä sijnä paicas kuin HEXra
kielsi : ei sinun pida siellä leipä syömän eikä
wettä juoman : ei pida sinun ruumis tuleman
sinun Isäis hautaan.

22
23 Ja kuin hän leipä syönyt ja wettä juonut
oli / satuloidzi mies Afiin sille Prophe-
talle / jonga hän palattanut oli. Ja cosca hän
24 meni pois / cohtais hänen Lejoni tiellä / ja
tappoi hänen. Ja hänen ruumins macais hei-
tettynä tiellä / ja Afi seisoi hänen siwusans / ja
Lejoni seisoi lähinnä ruumista. Ja cosca sytä
25 karki ihmisä ohidzen / näit he ruumin hei-
tetyri tielle / ja Lejonin seisowan ruu-
min tykänä / ja he menit ja sanoit Gau-
pungis / josa se wanha Propheta asui.
Cosca Propheta sen cuuli / joca hänen palat-
26 tanut oli / sanoi hän : se on se Jumalan mies
joca HEXran käskylle tottelematoin oli /
sentähden on HEXra hänen andanut Lejo-
nille / se on musertanut ja tappanut hänen /
näjden sanain jälken / kuin HEXra hänelle
sanonut oli. Ja sanoi pojillens : satuloitcat
27 minulle Afi. Ja cosca he olit satuloinnet /
28 Meni hän sinne / ja löysi hänen ruumins hei-
tetyri tielle / ja Afiin ja Lejonin seisowan
ruumin tykänä. Ei Lejoni ollut mitän syö-
nyt ruumista / eikä rewäisnyt Afiä. Sil-
29 loin oteti Propheta sen Jumalan miehen
ruumin / ja pani Afins päälle / ja wei hänen
tacaperin / ja se wanha Propheta tuli
Caupungyn itkemän ja hautaman händä.
Ja hän pani ruumin hänen omaan hau-
30

Tolmen
Propheta
hautu hä-
nen.

Etä hän
tere HEX-
ran tiello
wakan / re-
wätjän
hän Lejo-
nilda.

taans

31 taans / ja itki händä : Abi weljeni. Ja cosca
he olit haudannet hänen / sanoi hän poisslens :
cosca minä cuolen / nijn haudačka minua sijhen
hautaan / johonga se Jumalan mies haudat-
tu on / ja pangat minun luuni hänen luidens
32 siivuun. Sillä se on tapahutwa cuin hän Al-
tarita ja BethElitä wastan HERRan sa-
nan cautta huutanut oli / ja caickia corkeuden
huoneita wastan / jota Samaritan Caupun-
geis orwat.

33 **U**utta cosca nämät tapahutmet olit / ei
Jerobeam kaändämystän idziäns hä-
nen pahalda tielidäns pois / mutta teki taas
corkeuden pappeja halwimmista Caussan se-
asta / kenengä hän tahdoi / sen kaden hän täytti /
34 ja se tuli corkeuden papiri. Ja tämä tapahutui
Jerobeamin huonelle synniri / että hänen piti
catoman ja häwitettämän maan päälä.

*Verf. 22. Ei pidä sinun ruumis tuleman sinun Jäis hautaan /
Tatcaisin tysoä, mirei Jumala rangaisiut sitä toista joca hänen
edesäns walhetteli? Wastatan : Duomio alca Jumalan hu-
neft / 1. Per. 4. ja Jumalalla on se tapa / että hän cohea curitta lap-
sians / cosca he syndiä tetewät / ruumillisella rangaisurella / mutta
niitä toista sästä hän, että heillä olis tila paratarens. Nijncuin
näty / että se toinen on idzens parandanut sitä / että hän tunnufti
hänen totiseri Prophetari / ja hautais hänen omaan hautaans.*

XIV. Lucu.

Jerobeamin emändä tule Abian Prophetan tygö hä.
Jnen poicans tähden / v. 1. Abia ilmoitta sen rangai-
stuxen / cuin Jerobeamin huonelle ja coco Israelille tarjon
on hänen syndis tähden / ja Abian cuoleman / v. 5. Cuin
hän cotia tule / cuole nuorucaimen / v. 17. cosca Jerobeam
22. ajastaica hallinut oli / v. 19. Rehabeam hallidze 17.
ajastaica / ja teke paha / v. 21. Sisat Egyptin Cuningas or-
ta caicki tawarat Tempelist ja Cuningan huoneft / joca
Salomo sinne wienyt oli / v. 25. Rehabeam cuole ja hänen
poicans Abiam tule Cuningari / v. 31.

1 **S**i jhen aican sairasti Abia Jerobe-
2 amin poica. Ja Jerobeam sanoi
emännällens : nouse / ja muuta si-
mus nijn ettei yrifän tundis sinua
Jerobeamin emännäri / ja mene Siloon / cad-
3 zo / sillä on Prophetta Abia / joca minulle sa-
noitettä minä olin tulewa tämän Caussan
Cuningari. Ja ota sinun cansas kymmenen
leipä / ja kymmenen khrsä / ja astia hunajata / ja
mene hänen tygöns / että hän sanois sinulle
4 mitä nuorucaiselle tapahui. Ja Jerobeamin
emändä teki nijn / nousi ja meni Siloon / ja tuli
Abian huoneeseen / mutta ei Abia nähnyt / sillä
hänen silmäns olit pimennet wanhudesta.

5 **U**utta HERRa sanoi Abialle : cadzo /
Jerobeamin emändä tule kysymän si-
nulta yhtä asiata pojastans / sillä hän on sai-
ras / nijn puhu sinä hänelle nijn ja nijn. Ja co-
sca hän tuli sisälle / piti hän idzens outona.
6 Cosca Abia cuuli orwes hänen jalcaans tömi-

nän / sanoi hän : tule sisälle sinä Jerobeamin
emändä / cuingas idzes nijn outona pidät?
minä olen lähetetty sinun tygös corwan sano-
man cansa.

Mene ja sano Jerobeamille : näin sano
HERRa Israelin Jumala : minä olen cor-
gottanut sinun Caussan seast / ja pannut si-
mun minun Caussani Israelin Ruhtinari.
Ja olen rewäisinyt waldacunnan Davidin
huonelda pois / ja andanut sen sinulle / mutta
et sinä ole ollut nijn cuin minun palvelian
David / joca piti minun käskyni / ja waelsi
minun jälkeni caickella sydämellä / ja teki aino-
astans cuin minulle kelwollinen oli. Mutta
sinä olet pahemmin tehnyt caickia muita / jota
sinun edelläs ollet orwat / ja sinä olet mennyt /
ja tehnyt idzelles wieraista jumalita / ja wa-
letuita curwia / lehoittares minua wihaan / ja
olet heittänyt minun selläs taa.

Cadzo / sentähden minä annan tulla pa-
10 ha Jerobeamin huonen päälle / ja hucutan
Jerobeamist jengin joca wetens heittä sei-
nään / sen suljetun ja hyljätyn Israelis / ja kä-
wäisen Jerobeamin huonen sucucunnan /
nijn cuin ricat kärkeistä / pericatons asti.
Se joca Jerobeamist cuole Caupungis / hän
11 piti coirilda syötämän / mutta se joca cuo-
le kedolla / hän piti taitwan linnulda syö-
tämän : sillä HERRa on sen puhunut. Nijn
12 nouse ja mene cotias / ja cosca jalcaas astu
Caupungijn / nijn lapsen piti cuoleman.
Ja coco Israel itke händä ja hauta hänen /
13 sillä ainoastans tämä tule Jerobeamist hau-
taan / että jofakin hywä on löyetty hänen tylo-
nans HERRan Israelin Jumalan edes Je-
robeamin huones.

Ja HERRa herättä idzellsens yhden Is-
14 raelin Cuningan / se on häwitettävä Jerobe-
amin huonen sinä päiwänä / ja mitä jo on ta-
pahutunut? Ja HERRa lyö Israelin nijn cuin
15 ruoco häälly wedes / ja repi Israelin tästä
hywästä maasta / jonga hän heidän Isillens
andanut on / ja hajotta heidän wirran ylid-
ze / että he orwat heillens tehnet medzistöitä
16 wihoittares HERRa. Ja hylkä Israelin
Jerobeamin synnin tähden / joca syndiä teki
ja saatti Israelin syndiä tekemän.

Ja Jerobeamin emändä nousi / ja meni /
17 ja tuli Thirzaan / ja cosca hän tuli huonen
kynnryjn / cuoli nuorucaimen. Ja he hau-
18 taisit hänen / ja coco Israel itki händä

Et Jerobe-
am paranna
idziäns näi-
stä ihmeli-
stä.

Jerobeam
lähetä es-
emändäns
Abian tygö
hänen sai-
ran poicans
tähden.
Sup. 11. 31.

Abia em-
tia Jerobe-
mia ja Is-
raeliä wa-
stan / heidän
syndis tä-
den.

Inf. 15129.

4. Reg. 17. 41.

Jerobeam
cuole.
A.M. 992.
hallidzi 22
ajastai.

19 **H**EXran sanan jälken / jonga hän palvel-
ans cautta Prophetan Abian sanonut oli.
20 **M**itä enämbi Jerobeamist on sanomist /
cuinga hän sodei ja hallidzi / cadzo / se on kir-
joitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas. Ja
aica cuin Jerobeam hallidzi / oli caricolmat-
takhymmendä ajastai / ja nuclui Jsäins can-
sa / ja hänen poicans Nadab tuli Cuningari
hänen siaans.

Rehabeam
hallidzi 17.
ajastai.
2. Par. 12:
13.

21 **S**in oli Rehabeam Salomon poica Cu-
ningas Judaas / ja oli yhden wijdettä-
kymmendä ajastai cainen tulduans Cuning-
gari / ja hallidzi seidzementoistakymmendä
ajastai Jerusalemis / siinä Caupungis /
jonga HEXra walinnut oli caikisi Israelin
sucucunnist / pannaarens siihen nimens. Hä-
nen äitins cudzuttin Naema yri Ammoni-
teri. Ja Juda teki paha HEXran edes / ja
22 saati hänen enämbi kiryari / cuin caicki hei-
dän Esisäns olit tehnet heidän synneilläns /
23 jotta he teit. Sillä he rakensit idzellens cor-
leuxia / padzaita / medzistöitä / caikille corkeil-
le wuorille / ja caickein wihertäisten puiden
24 ala. Ja maacunnas oli huorintekijä / ja he
teit caicki pacanoitten cauhisturet / jotta
HEXra Israelin lasten edest oli ajanut
pois.

Sifat ego-
piin Cuning-
gas rošitā
Jerusale-
min Cem-
plin eufi-
mäisen ter-
ran.
A.M. 2975.
Supr. 10:
16.

25 **S**in wijdennellä Cuningas Rehabea-
min ajastajalla meni Sifat Egyptin
26 Cuningas Jerusalemia wastan. Ja
otti ne tarwarat HEXran huonest / ja Cu-
ningan huonest / ja caiken sen cuin sielä tait-
tin ofetta / ja otti caicki cullaisit likwet / cuin
27 Salomo oli andanut tehdä. Joiden staan
Cuningas Rehabeam andoi tehdä wastajita
kikwejä / ja andoi ne ylimmäisten wartioit-
tens halduun / jotta Cuningan huonen orwe
28 wartioidzit. Ja niin usein cuin Cuningas
meni HEXran huoneeseen / cannoit wartiat
niitä / ja weit ne wartiacamarin jällens.
29 Mitä enämbi Rehabeamist on sanomist /
ja caikisi cuin hän tehnyt oli / cadzo / se on kir-
joitettu Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja
30 Rehabeamin ja Jerobeamin wälillä oli sota /
caickina heidän päiwinäns. Ja Rehabeam
nuclui Jsäins cansa / ja haudattin Jsäins
31 tygö Dawidin Caupungin / Ja hänen äi-
tins cudzuttin Naema yri Ammoniteri. Ja
hänen poicans Abiam tuli Cuningari hänen
siaans.

Rehabeam
cuole.
A.M. 2987.
1. Par. 12:
16.

Verf. 8. Caikella sōdämellä) Cadzo mitä on kirjoitettu /
Deut. 6: 5.

XV. Lucu.

Abiam hallidze colme ajastai / ja teke paha niincuin
hänen Jsänsin / v. 1. Assa hänen poicans hallidze 41.
ajastai / ja teke mitä HEXralle on otollinen / v. 9. häwittä
caicki epäjumalat / ja wie HEXran huoneeseen mitä pyhitet-
ty on / v. 12. Daesa Israelin Cuningas tahto sotia händä
wastan / v. 16. Assa lähettä lahjoja Benhadadille Syrian
Cuningalle / joca estä Daesan aicoinisen / v. 17. Assan
jälken tule Josaphat Cuningari / v. 24. Israelis tule
Nadab Cuningari Jerobeamin jälken / hallidze caxi aja-
stai / ja teke paha / v. 25. Daesa tappa hänen / tule Cu-
ningari ja häwittä Jerobeamin huonen / v. 27. teke paha /
v. 33. Jehu ennusta hänelle niin pahoin tärwän cuin Je-
robeamillekin / v. 1.

Suningan Jerobeamin Nebathin
pojan cahderandena wuonna toi-
stakymmendä oli Abiam Cuning-
gas Judaas. Ja hallidzi colme
ajastai Jerusalemis / hänen äitins nimi oli
Maecha Abisalomin tytär. Ja hän waelsi
caikis hänen Jsäns synneis / jotta hän oli teh-
nyt hänen edelläns. Ja ei ollut hänen yhä-
mens waca HEXran hänen Jumalans
edes / niincuin Dawidin hänen Jsäns sydän
oli. Mutta Dawidin tähden andoi HEX-
ra hänen Jumalans hänelle walleuden Je-
rusalemis / herättärens hänelle pojan hänen
jälkens / ja asettärens Jerusalemijn. Sillä
Dawid oli ollut otollinen HEXralle / ja ei
horjattunut cungan hänen elinaicans /
caikista cuin hänelle käskettyt olit / paidzi siinä
asiata Brian sen Hetheuren cansa. Mutta
Rehabeam ja Jerobeam sodeit keskenäns
caiken heidän elinaicans.

Abiam tule
Judan Cu-
ningari.
A.M. 2988.
hallidze
colme aja-
stai.
2. Par. 13: 2

Mitä enämbi on sanomist Abiamist / ja cai-
kisi hänen toistans / cadzo / se on kirjoitettu
Judan Cuningasten Aicakirjas. Ja Abiam
sodei Jerobeamin cansa. Abiam nuclui hä-
nen Jsäins cansa / ja haudattin Dawidin
Caupungin / ja Assa hänen poicans hallidzi
hänen peräns.

2. Sam. 12:
2.

Sinä cahtenakymmendä Jerobeamin
Israelin Cuningan wuonna / oli Assa
Judaas Cuningas. Ja hallidzi yhden
wijdettäkymmendä ajastai Jerusalemis /
hänen äitins oli Maecha Abisalomin tytär.
Ja Assa teki kelwollisest HEXran edes /
niincuin Dawid hänen Jsäns. Ja carcotti
huorintekijät maalda / ja cukiisti caicki epäju-
malat / cuin hänen Jsäns tehnyt oli. Ja
wiellä sütte Maechan hänen äitins pani wi-
rasta pois / että se oli tehnyt Miplezethin med-
zistön / waan Assa cukiisti hänen Mipleze-
thins / ja poltti sen Kidronin ojan tyköndä.
Mutta cuculoita ei hän cukiistanut / cuiten-

Assa tule
Judan Cu-
ningari.
A.M. 2991.
hallidze 41.
ajastai.
2. Par. 14: 1.

Assa otta-
caicki Ju-
dan epäju-
malat pois.
2. Par. 15:
16.

Baesa Is-
raelin Cu-
ningas soti
Assat wa-
stian.

2. Par. 16:1.

gin Assan sydän oli waca HERRan edes
15 caiten elinaicans. Ja sen hopian ja cullan /
ja astiat cuin hänen Isäns oli pyhittänyt / ja
mitä pyhä HERRan huones oli / andoi hän
16 alallans olla. Mutta Assa ja Baesa Is-
raelin Cuningas sodeit kessenäns caiten
elinaicans.

17 **W**an Baesa Israelin Cuningas nousi
Judat wastan / ja rakensi Ramam /
ettei yriskän waellais ulos taicka sisälle Assan

18 Judan Cuningan puolelta. Silloin otti
Assa caiten hopian ja cullan / jota HER-
ran huonen tarwaroist / ja Cuningan huonen
tarwaroist jaänet olit / ja andoi ne hänen pal-
weliains käsijn / ja lähetti Benhadadille Za-
brimonin pojalle / joca oli Hestonin poica

19 Syrian Cuningalle / joca asui Damascus /
ja käsiti sanoa hänelle: Minun ja sinun wai-
hellas / ja minun Isäni ja sinun Isäs wai-
hella on lytto / ja sentähden lähetan minä si-
mulle hopena ja culda lahjari / ettäs rikkoisit
sen lyton / cuins Baesan Israelin Cuningan
cansa tehnyt olet / että hän ercanis minusta.

20 Benhadad oli cuulainen Assalle Cuning-
galle / ja lähetti sodans päämiehen Israelin
Caupungeihin / ja löi Zionin ja Danin ja A-
belin Beth Maechan ja coco Cinerothin /
ynnä caiten Nephthalin maacunnan cansa.

21 Cosca Baesa sen cuuli / lackais hän rakenda-

22 mast Ramat ja meni Thirzaan. Mutta
Cuningas Assa lähetti sanoman caiten Ju-
dan ymbärins: ei täsä pidä yriskän nuhtetoin
oleman. Ja he kukistit kiwet ja puut Ra-
mast / joilla Baesa oli rakendanut. Ja Cu-
ningas Assa rakensi niistä Geban Ben Ja-
minin ja Mizpan.

23 Mitä muuta on Cuningas Assast puhu-
mist / ja caitest hänen wallastans / ja caitist
hänen toistans / ja Caupungeist jota hän ra-
kendanut oli / cadzo / se on kirjoitettu Judan
Cuningasten Aicakirjas / paidzi että hän oli

24 wanhudellans sairras jalgoista. Ja Assa
nuckui Isäins cansa / ja haudattin Isäins
cansa Davidin Caupungijn. Ja Josa-
phat hänen poicans oli Cuningas hänen
peräns.

25 **U** Nadab Jerobeamin poica oli Israe-
lin Cuningas / sinä toisna Assan Judan
Cuningan wuonna / ja hallidzi Israelis cari

26 wuotta. Ja teli HERRan edes paha / ja
waelsi hänen Isäns teillä ja hänen synnei-
säns / joilla hän saatti Israelin syndi tekemän.

27 **U** Baesa Abian poica Isascharin huo-
nosta teli lyton händä wastan / ja löi hä-
nen Philisterem Gibethonis: sillä Nadab
ja coco Israel pyritit Gibethonin. Sitten
28 tappoi Baesa hänen colmandena Assan Ju-
dan Cuningan wuonna / ja oli Cuningas
hänen peräns. Cosca hän oli Cuningas /
29 löi hän cuoliari caiten Jerobeamin huonen /
ja ei jättänyt yhtän aimoata henge Jerobe-
amin huonest / sihenasti että hän häwitti hä-
nen HERRan sanan jälken / joca oli sanottu
Abialda hänen palweliains / Silost. Je-
30 robeamin synnin tähden cuin hän teli / jolla
hän saatti Israelin syndi tekemän / sillä wi-
hoittamisella jolla hän wihaan kehoitti Her-
ran Israelin Jumalan.

Mitä enämbi Nadabist on sanomist / ja
caitist hänen toistans / cadzo / se on kirjoitettu
Israelin Cuningasten Aicakirjas. Mutta
32 Assa ja Baesa Israelin Cuningas / sodeit
kessenäns caiten itäns.

33 **C**olmandena Assan Judan Cuningan
wuonna / oli Baesa Abian poica coco
Israelin Cuningas Thirzaas neljäcolmatta-
kymmendä ajastaica. Ja teli paha HER-
34 ran edes / ja waelsi Jerobeamin teillä / ja hä-
nen synnisäns / joilla hän saatti Israelin syn-
di tekemän.

35 **M**in tuli HERRan sana Jehun Hana-
nin pojan tygö Baesat wastan / janc-
den: Että minä olen ylendänne sinun to-
36 musta / ja tehnyt sinun minun Canssani Is-
raelin Ruhtinari / ja cuitengin sinä olet wa-
eldanut Jerobeamin teillä ja saattanut mi-
nun Canssani Israelin syndiä tekemän / nijn
ettäs wihoitat minun heidän synneilläns.
37 Cadzo / minä häwitän Baesan perilliset / ja
hänen huonens perilliset / ja annan sinun huo-
nes tulla niñcuin Jerobeamin Nebathin po-
38 jan huonen. Joca Baesan sugusta cuole
Caupungis / se pitä coirilda syötämän / ja
joca cuole kedolla / se pitä taitwan linnulda
syötämän.

39 Mitä enämbi on puhumist Baesast / ja
hänen toistans eli woimastans / cadzo / se on
kirjoitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas.
Ja Baesa nuckui hänen Isäins cansa / ja
40 haudattin Thirzaan. Ja hänen poicans
Ella tuli Cuningari hänen siaans. Ja
41 HERRan sana tuli Prophetan Jehun Ha-
nanin pojan cautta Baesat ja hänen huonet-
tans wastan / ja caicke pahutta wastan /

Assa cuole
ja Josphat
cule Cuning-
gari.Nadab Is-
raelin Cu-
ningas hal-
lidze cari a-
jastaica.Baesa hal-
lidze 24. a-
jastaica.CAP. XVI.
Jehu cun-
ta Baesat
wastan.

2. Par. 16:1

cuin hän HERran edes tehnyt oli / wihoit-
tarens händä kättens töillä / että sen piti tu-
leman niincuin Jerobeamin huone / ja että
hän hänen tappanut oli.

Wers. 5. Paidzi sitä asiata) Dawidilla oli enä heikouria niin-
cuin muillakin ihmisillä / hän etti myös syndiä sinä että hän
Eanssan luti / mutta eäsi mainitan hänen suurin ricorensa. v. 13.
Miplezeth) Mitä tämä Miplezeth on ollut / on tietämätöin /
waan muutamit sanowat että se on ollut se epäjumala Priapus.

XVI. LUCU.

Baesan jälken hallidze Ella cari ajastaica / v. 8. hänen
tappa Simri / v. 9. ja häwitä coco Baesan huonen
Herran sanan jälken / v. 11. hallidze seidzemen päiwä / v. 15.
Amri saarta hänen Thirzas / josa hän idzens huoneinens
poltta / v. 17. Amri woitta Thibnin / v. 21. tulle Cuningari /
hallidze 2. ajastaica ja rakenda Samarian / v. 23. on pa-
hembiniitä cuin hänen edelläs olit / v. 25. hänen poicans
Ahab hallidze 22. ajastaica / ja teke pahemmin cuin caieki
ne jorca hänen edelläs olit / v. 29. otta pacaanalisen emän-
nän Jsebelin / ja palwele Baali / v. 31. Jeriho raketan
hänen aicanans jälkensä / v. 34.

S A Assan Judan Cuningan cuu-
dendena vuonna colmattakym-
mendä / oli Ella Baesan poica
Israelin Cuningas Thirzaas /
cari ajastaica. Mutta hänen palwelians
Simri / joca hallidzi puolet waunuja / teki
lyton händä wastan / cosca hän tuli Thir-
zaan / niin hän joi ja juorwui Urzan tykönä /
joca oli Thirzan cartanon haldia. Ja Sim-
ri tuli ja tappoi hänen seidzemenendä colmat-
takymmendä Assan Judan Cuningan wuon-
na / ja tuli hänen staans Cuningari.

Ja cosca hän oli Cuningas / ja istui hänen
Cuningalisella istuimellans / löi hän caiken
Baesan huonen / ja ei jättänyt myös seinään
wettäns heittäwät / eikä perillisiä eli lango-
ja. Ja niin häwitä Simri coco Baesan
huonen HERran sanan jälken / joca hänelle
oli puhuttu Prophetan Jehun cautta. Caie-
kein Baesan ja hänen poicans Ellan syndein
tähden / cuin he olit tehnet / ja olit saattaneet
Israelin syndiä tekemän / ja olit wihoittaneet
HERran Israelin Jumalan heidän epäju-
malillans. Mitä enämbi on sanomist El-
last / ja caieki hänen menoistans / cadzo /
se on kirjoitettu Israelin Cuningasten Aica-
kirjas.

S Eidzemenendä colmattakymmendä
Assan Judan Cuningan vuonna oli
Simri Cuningas Thirzaas seidzemen päi-
wä : sillä wäki oli Philisterein Gibethonis.
Cosca wäki leiris ollesans cuuli sanottarwan
Simrin tehneri lyton ja tappaneri Cuning-
gan / niin coco Israel wahwisti sinä päiwänä

Amrin sodanpäämiehen Israelin Cuninga-
ri leiris.

J A Amri meni ja coco Israel hänen can-
sans Gibethonist ja saarsit Thirzan.
Cosca Simri näki Caupungin woitetta-
wan / meni hän Cuningalisen huonen salqn /
ja poltti idzens Cuningalisen huonen cansa /
ja cuoli. Hänen syndeins tähden / jorca hän
oli tehnyt : sillä hän oli tehnyt paha HER-
ran edes / ja waeldanut Jerobeamin teillä /
ja niisä synneis jorca hän oli tehnyt / ja joil-
la hän oli myös saattanut Israelin syndiä
tekemän.

Mitä enämbi on sanomist Simrist / ja
cuinga hän oli lyton tehnyt / cadzo / se on kir-
joitettu Israelin Cuningasten Aicakirjas.

S ihen aican hajois Israelin sotawäki
Scabteen jouckoon / nri osa Thibnin Gi-
nathin posan puolelle / ja wahwistit hänen
Cuningarens / ja toinen Amrin puolelle.
Mutta se joucko / joca piti Amrin puolda / oli
wälewämbi cuin ne jorca pidit Thibnin Gi-
nathin posan puolda. Ja Thibni cuoli ja
Amri tuli Cuningari.

Assan Judan Cuningan ensimmäisnä wuon-
na neljättäkymmendä / oli Amri Israelin
Cuningas caritoistakymmendä ajastaica / ja
hallidzi Thirzaas cuusi ajastaica. Hän osti
Semerildä Samarian wuoren tahdella ho-
pia Centnerillä / ja rakensi wuorelle / ja cudzui
sen Caupungin cuin hän rakensi Semerin
nimellä Samarian wuoren Herran. Ja
Amri teki paha HERran edes / ja oli pa-
hemi caieki cuin hänen edelläs ollet olit.
Ja waelsi caieki Jerobeamin Nebathin po-
jan teisä ja hänen synneisäns / joilla hän Is-
raelin saatti syndiä tekemän / niin että he wi-
hoitit HERran Israelin Jumalan / heidän
epäjumalains palwelurilla.

Mitä enämbi on sanomist Amrist / ja caie-
ki hänen töistans / ja hänen woimastans te-
goisans / cadzo / se on kirjoitettu Israelin
Cuningasten Aicakirjas. Ja Amri nuckui
Isäns cansa / ja haudattin Samariaan /
ja Ahab hänen poicans tuli Cuningari hä-
nen peräns.

A Ssan Judan Cuningan kahderandena
vuonna neljättäkymmendä oli Ahab
Amrin poica Cuningas Israelis / ja hallidzi
Israelin Samarias cari ajastaica colmatta-
kymmendä. Ja teki paha HERran edes /
enämbi cuin caieki ne jorca hänen edelläs

Ella on cari
ajastaica
Cuningas.

Simri tap-
pa Ellan ja
häwitä
Baesan
huonen.
A.M. 3017.

Amri hal-
lidze 2. ajas-
taica. Sa-
maria ras-
ketan.

Ahab wä-
ki
Cuningari.
A.M. 3028.
hallidze 22.
ajastaica.

Canssa cor-
gotta Am-
rin Cuning-
gari.
A.M. 3017.

17. Luc
 Ahab otta
 Isebelin
 mäännä
 rens.

Elia ruokitan

III. R E G U M.

Carneilda.

ANNO
 MUNDI
 3038.
 Teripora
 Eetan jäs
 lens.
 Iofu. 6126.

31 olit. Ja ei totellut sitä / että hän waelsi Je-
 robeamin Nebathin pojan synneis / mutta
 otti myös Isebelin Esh Baalin Zidomin Gu-
 32 ningan tyttären emännärens / ja meni pal-
 weleman ja cumartaman Baali. Ja aset-
 ti Baalille Altarin Baalin huones / jonga
 33 hän oli hänelle rakendanut Samarias. Ja
 hän teki medziston / nijn että Ahab wihoiitti
 HERRAN Israelin Jumalan wovemmin
 kuin taieki muut Israelin Cuningat / jotta
 hänen edelläs olit.

34 Sillom rakensi Hiel Beth Elist Jerihon /
 se maroi hänen esicoisens Abirammin / co-
 sca hän perusturen lasti / ja hänen nuorim-
 man poicans Segubin / cosca hän sen portit
 pani / HERRAN sanan jälkeen / joca oli hänelle
 sanottu Josualda Nunin pojalda.

Wers. 2. edellises lugus: Tehnot sinun Ruhtinari) Wäicka
 Barfa pahoilla juonilla ja petoyilla tuli hallitsemä / nijn ei hän
 cuicengan olis sishen tullut ilman Jumalan saldimat / sentähden
 sanotan Jumalan hänen Ruhtinari tehnen. v. 7. Ja että hän
 hänen tappanut oli) Sillä / ei Barfa tappanut Nadabi sllä aja-
 türella / että hän HERRAN aicommifest rahdoi rangait: ä hänen epä-
 jumalans palvelusta / waan että hän oma mielen jätken olis
 tullut halliturreen / sentähden hän rangaitan / kuin miehentappaja.

XVII. Lucu.

Elia ennusta ettei pidä sataman monicahtamina wuo-
 sina / v. 1. HERRA käste hänen olla Christin ojan ty-
 tönä / josa Carnet hänelle ruoca tuowat / v. 2. ojan cuitwa-
 res käste HERRA hänen Zarpathijn / josa lesti hänen wa-
 hällä einellä cauwan ruocki / v. 7. jonga poica cuole / ja
 Elia ruocuyellans Jumalan tygö / herättä sen / v. 17.

1 **E**l Elia se Thesbiteri Gileadin
 asuja / sanoi Ahabille: nijn totta
 kuin HERRA Israelin Jumala
 elä / jonga edes minä seison / ei pi-
 dä näillä wuosilla castetta eikä sadetta tule-
 man / muutoin jollen minä sitä sano.

2 **J**A HERRAN sana tuli hänen tygöns / sa-
 3 noden: Mene tästä pois / ja läännä si-
 nus itän päin / ja lymytä sinus Christin ojan
 4 tygö / joca on Jordanin tykönä. Ja sinun
 pitä juoman ojasta / ja minä olen käskennyt
 5 Carnetten elättä sinua siellä. Hän meni
 ja istui Christin ojan tykönä / joca on Jorda-
 6 nin tykönä. Ja Carnet weit hänelle leipä

ja liha / huomeneltain ja ehtona / ja hän
 joi ojasta.

7 **J**A monicahtain päiwäin perästä cuitti
 8 Joia: sillä ei ollut sadetta maacunnas.
 Nijn tuli HERRAN sana hänen tygöns / sa-
 9 noden: Nouse ja mene Zarpathijn / joca Zi-
 10 donin tykönä on / ja pyyh siellä / sillä minä
 olen käskennyt lesten sinua siellä elättä. Ja
 hän nousi ja meni Zarpathijn. Ja cosca
 hän Caupungin porttijn tuli / cadzo / nijn le-
 11 stti oli siellä ja haki puita / ja hän puhui hä-
 nelle / sanoden: tuo minulle wäähä wetkä
 12 astias juodareni. Cosca hän meni tuoman /
 huusi hän händä / ja sanoi: tuo myös mi-
 nulle pala leipä kädessä. Hän sanoi: nijn
 totta kuin HERRA sinun Jumalass elä /
 ei ole minulla leipä / mutta pio lauhvoja wac-
 kaises / ja wäähä öljyä astias: ja cadzo / mi-
 nä cocon yhden puun eli cari / ja menen sitä
 walmistaman minulleni ja minun pojalleni /
 juodareni ja cuollareni.

Elia ennu-
 sta / ja cal-
 lis oica tule
 maalle.
 Syr. 48: 1.
 Iac 5: 16.

Carnet tuo-
 wat Elialle
 ruoca.

Zarpathin
 lesti ruocki
 Elia.
 Luc. 4: 16.

Elia

13 Elia sanoi hänelle: älä pelkä / mene ja tee niincuin sanonut olet / cuitengin leiwominulle wähä kyrpäinen sija ja tuo tänne: mutta sinulles ja sinun pojalles pitä myös sinun sija tekemän: Sillä niin sano HERRA Israelin Jumala: ettei jauhot waakaisest pida loppuman / ja öliy astiast ei pida puuttuman / siihen päirwään / että HERRA anda sata maan päälle. Hän tei niincuin Elia puhunut oli / ja meni. Ja hän söi / ja myös waimo perheimens caurwan aica. Ja ei jauhot loppunet waakaisest / eikä öliy astiast HERRAN sanan jälken / cuin hän Elia cauta puhunut oli.

17 Sitte sairasti perhen emännän poica / ja hänen sairaudens oli niin raseas / ettei henge hänen sillen ollut. Ja hän sanoi Elialle: mitä minun on sinun cansas tekemist sinä Jumalan mies? sinä olet tullut minun tygöni / että minun pahateconi muistetaisin / ja minun poican cuolis? Hän sanoi: tuo tänne poicas / ja hän otti hänen / hänen sylistäns / ja meni ylistupaan cusa hän asui / ja pani hänen omaan wuoteseens. Ja huusi HERRAN tygö / ja sanoi: HERRA minun Jumalan / oletkos niin pahoin tehnyt tätä leske wastan / jonga tykönä minä holhotan / että tapat hänen poicans?

21 Ja hän ojensi idzens colmasti nuorucaisen päälle / ja huusi HERRAN tygö / ja sanoi: HERRA minun Jumalan / anna tämän nuorucaisen sielu tulla häneen jällens. Ja HERRA cuuli Elia anen / ja hänen sieluns tuli häneen jällens / ja hän wireois. Ja Elia otti pojan ja cannoi ylistuast alas huoneeseen / ja andoi äitillens / ja sanoi: cadzo / täsä elä sinun poicas. Ja waimo sanoi Elialle: nyt minä hymärrän että olet Jumalan mies / ja HERRAN sana on tosi sinun suijas.

Wers. 13. Leiwominulle wähä kyrpäinen) Sitä täste hän händä coetellayens / jos hän uscois ja ois HERRAN sanalle cuullaten. v. 21. Ja hän ojensi idzens) Niin Elia myös teki 2. Reg. 4: 34. ja Paulus, Act. 20: 10. ei eitä se joratin aurtais / waan että Jumalalle tehpais tehdä hänen ihmettäns jougun cautta.

XVIII. Lucu.

Elia tule Cuningas Ababin tygö / v. 7. soimatan Israelin wietteläxi: joxi hän Cuningan soima / v. 17. coettele cinea oikia Jumala on / v. 23. saa tulen taiwast / v. 25. jora Baalin Prophetat caurwan turhan rucoilewat / v. 30. Causa tunnusta HERRAN Jumalayi / v. 39. Elia tappa Baalin papit / v. 40. ilmoitta Ababile saten eulewan / v. 41.

El piltän ajan peräst / tuli HERRAN sana Elia tygö colmandena wuonna / sanoden: mene ja osota si-

nus Ababile / ja minä annan sata maan päälle. Ja Elia meni näyttämän idzens Ababile / waan sängen callis aica oli Samarias.

Ju Abab cudzi Obadian hänen huonens haldian / (Ja Obadia pelkäis HERRA suurest. Sillä cosca Isebel hucutti HERRAN Prophetat / otti Obadia sata Prophetat / ja kätti ne luolijn / wissihymmendä tänne ja wissihymmendä sinne / ja elätti heidän leiwällä ja wedellä) Niin sanoi Abab Obadialle: waella maan läpidze caicein lähdetten ja oiaim tygö / jos löytäisin ruohoja / he woisille ja muileille elatureri / ettei caice carja hucuis. Ja he joat idzens waeldaman maata läpidzen / Abab waelsi yrinäns tietä myöden / ja Obadia toisen tien cautta yrinäns.

Cosca Obadia tiellä oli / cadzo / silloin cohtais hänen Elia / ja cuin hän tunsi hänen / langeis hän castwoillens / ja sanoi: etkös ole minun Herran Elia? Hän sanoi: olen / me ne ja sano Herralles: cadzo / Elia on täsä. Ja hän sanoi: mitä minä olen rickonut / etkös täs annat sinun palwelias Ababin käsijn tappa minua? Niin totta cuin HERRA sinun Jumalas elä / ei ole yhtän Causa eli Cuningan waldacunda / cubunga minun Herran ei ole lähettänyt sinua edzimän. Ja cosca he orwat sanonet: ei hän ole täsä / on hän wannottanut sitä waldacunda ja Causa / ettet sinä ole löhtty.

Ja sinä sanot: mene ja sano Herralles: cadzo / Elia on täsä. Ja cosca minä menen pois sinun tyköäs / niin otta HERRAN hengi sinun pois / ja en minä tiedäis cubunga paicekan / ja minä sijette tulistin ja sanoisin sen Ababile / ja en löydäis sinua / niin hän tappais minun / Mutta minä sinun palwelias pelkän HERRA hamast minun nuorudestani. Etkö minun Herralleni ole sanottu / mitä minä tehnyt olen / cosca Isebel tappoi HERRAN Prophetat / ja minä kättin sata HERRAN Prophetat luolijn / wissihymmendä tänne ja wissihymmendä sinne / ja ruokein heidän leiwällä ja wedellä? Ja sinä sanot: me ne ja sano sinun Herralles: Elia on täsä / että hän minun tappais. Elia sanoi: niin totta cuin HERRA Zebaoth elä / jonga edes minä seison / tänäpän minä idzeni hänelle ilmoitan.

Nin meni Obadia Ababi wastan / ja sanoi nämiät hänelle: ja Abab meni Elia wastan. Ja cuin Abab näki Elia / sanoi

Cosca Isebel tappoi HERRAN Prophetat / kätti Obadia 100. heistä.

Elia cohta Obadian ja täste idzens Ababile ilmoitta.

Elia teke lesten pojan eläwäri.

HERRA täste Elia mennä Ababin tygö / ja sanoa saten tules wan.

Abab mihele Elia

wiettele
wän Israa
eli.

elia ano co
etellarens /
cuca se oitia
Jumala on.

18 **A**hab hänelle: sinäkö Israelin willidzet?
Hän sanoi hänelle: en minä willidze Israeli/
mutta sinä ja sinun Isäs huone / hyljäten
HERran käskyn ja waeldain Baalin jälken.
19 **L**äheta siis nyt cocoman coco Israel Carme-
lin ruorelle / ja neljä sata ja wiissikymmendä
Baalin Prophetat / ja neljä sata medzi-
stoin Prophetat / jotta syöwät Isabelin pöy-
20 dälkä. Niin lähetti Ahab caikein Israelin
lasten tygö / ja cocois Prophetat Carmelin
ruorelle.
21 **N**in astui Elia caiken Ganssan eteen / ja
sanoi: cuinga caurwan te onnutte mo-
lemmille puolille? jos HERra on Jumala /
niin waeldacat hänen jälkensä / Mutta jos
Baal / niin waeldacat hänen jälkensä: ja ei
22 Ganssa händä mitän wastannut. Niin sanoi
Elia Ganssalle: minä olen ainoastans jää-
nyt HERran Prophetaista / mutta Baalin
Prophetait on neljä sata ja wiissikymmendä
23 miestä. Niin andacat nyt meille cari härkä /
ja andacat heidän walita toinen ja hacata
cappaleiri / ja pangan händä puiden päälle /
mutta älkän sishen pango tulda / ja minä otan
sen toisen härjän / ja panen myös puiden pääl-

le / ja en pane tulda. Ja huutacat te teidän
jumalan nime / ja minä huudan HERran
nime / cumbi Jumala wasta tulen cautta /
hän olcon Jumala. Ja caieki Ganssa wa-
stais / ja sanoi: se on oikein.

24 **J**a Elia sanoi Baalin Prophetaille: wa-
litca teillen härkä / ja tehkät te ensin / sillä teitä
on monda / ja huutacat teidän jumalan nime /
ja älkät sishen tulda pango. Ja he otit här-
25 jän / jonga hän heille andoi / ja walmistit ja
huusit Baalin nime / huomenest puolipäi-
wän asti / sanoden: Baal cuule meitä / mut-
ta ei sinä ollut ändä eli wastauit. Ja he hyp-
26 pelit Altarin ymbärillä jonga he tehnet olit.
Cosca so puolipäiwä oli / pilckais heitä Elia /
ja sanoi: huutacat wahwast: sillä hän on
jumala / hän ajatteli jotakin / eli on jotakin
toimittamist / eli on ulkona ledolla / eli maca-
27 että hän heräis. Ja he huusit suurella änel-
lä / ja wäplesselit idzens weidzillä ja nascail-
la heidän tarwallans / niin että he werta tiu-
28 cuit. Cosca puoli päiwä culunut oli / Pro-
pheteraist he sishenasti / että ruocauhri uh-
29 rattaman piti / ja ei ollut sinä ändä eli wa-
stauit / elickä joca waari otti.

ANNO
MUNDI
3041.

Baalin pu-
pit ruocon-
wat tui-
han.

Elia ru-
coilles tule
tuli ja polt-
ta uhrin.

Gen. 32:
28.

30 **N**in sanoi Elia caikelle Ganssalle: tul-
leat caieki Ganssa minun tygöni / ja co-
sca caieki Ganssa tuli hänen tygöns / paransi
31 hän HERran Altarin joca maasa oli. Ja
otti caritoistakymmendä kive Jacobin lasten
sucucunnan lugun jälken (jonga tygö HER-
ran sana tapahumut oli / sanoden: sinun pitä
32 IsraEl uidzuttaman) Ja rakensi niistä Alta-
rin HERran nimeen / ja teli cuopan Altarita

ymbärins cahden tywämitan leweyldä. Ja
33 ladoi puut ja hacais härjän cappaleiri / ja pa-
ni sen puiden päälle. Ja sanoi: täyttälkä nel-
34 jä Gadi wedellä / ja caatacat se polttouhrin ja
puiden päälle / ja sanoi: tehkät se wiellä toisen
kerran / ja he teit sen toisen kerran: ja hän sa-
noi: tehkät se wiellä colmas kerta / ja he teit sen
35 colmanen kerran. Ja wesi juori Altarita ym-
bärins / että myös cuoppa täytettiin wedestä.

Ja co-

36 Ja koska ruocauhri piti ubrattaman / a
stui Elia Propheta edes / ja sanoi: HERRA
ra Abrahamin / Isaacin ja Israelin Ju-
mala / ilmoita tänäpäin ettäs olet Israelin
Jumala / ja minä sinun palvelias / ja että mi-
nä nämät caieki sinun sanas jälken tehnyt o-
37 len. Cuule minua HERRA / cuule mi-
nua / että tämä Ganssa tiedäis sinun ole-
wan HERRAN Jumalan / ettäs käännäisit
heidän sydämens. Nijn langeis HERRAN
38 tuli ja poltti polttouhrin / puut / kirvet / mul-
lan / ja nuoli weden cuopasta.

39 Kosca caieki Ganssa näki sen / langeisit
he castwoillens / ja sanoit: HERRA on Ju-
40 mala / HERRA on Jumala. Mutta Elia
sanoi heille: ottacat Baalin Prophetat
kijnni / ettei yriskän heistä pääsis. Ja he
otit heidän kijnni / ja Elia wei heidän Ki-
sonin ojan tygö / ja tappoi heidän siellä.

41 **J**A Elia sanoi Abahille: mene / syö ja
juo: sillä suuren saten hyminä cuulu.
42 Ja cuin Abah meni syömän ja juoman / me-

ni Elia Carmelin wuoren cucfulalle / ja lan-
geis maahan ja cumarsi castwoillens / ja pa-
ni pääns poltweins wälille. Ja sanoi hä- 43
nen palveliallens: mene sinne ylös / ja cad-
zo meren puoleen. Hän meni ylös / cadzoi
ja sanoi: ei siellä ole mitän. Hän sanoi:
mene vielä sinne seidzemen kerta. Ja seid- 44
zemennellä terralla / sanoi hän: cadzo / siel-
dä nouse wäähä pilwi merestä / njncuin mie-
hen kämmen. Hän sanoi: mene / ja sano
Abahille: waltasta ja mene / ettei sade sinua
käsitäis. Ja sillä wälillä tuli tairwas pil- 45
wist mustari / ja tuulesta / ja tuli sangen
suuri sade. Mutta Abah matcusti ja tuli
Jesreeljyn. Ja HERRAN käsi oli Elian
päällä / ja wyötti cupens / ja juori Abahin
edellä / sitihenasti cuinhän tuli Jesreeljyn.

Wers. 21. Onnutte molemmille puolille / se on / miri te
oletta njjn huitelewaset ja häälwäiset teidän Jumalan pal-
welusefan / njncuin jumalattomilla ja epäjumalan palvelioilla
ei itänäns ole jotacuta wahwa / johonga he idzens luortaisit /
waan horjuwat sinne ja tänne / njncuin lapsen / Eph. 4: 14.
W. 40. Ja tappoi heidän / Että Elia tappa wäärät Prophe-
tat / oli erinomainen teco / jota ei ole kästetty caiekein seurata.
Cadzo mitä tästä asiast on kirjoitettu / Num. 25: 11.

XIX. Lucu.

Elia pakene Isebelin uhcayen tähden corpeen / v. 7.
ruokitin HERRAN Engelildä / v. 3. waelda sillä
rualla 40. yötd ja päiwä Dorebin wuoren tygö / v. 8. loh-
duretän HERRALDA / v. 10. kästetän woiteleman Hafa-
eli Syrian / Jehu Israelin Cuningari / ja Elisar Pro-
phetari / v. 15. Elia löhtä Elisän ja cudzu hänen Pro-
phetari / v. 19.

1 **J**A Abah sanoi Isebelille caieki
2 **S**cuin Elia tehnyt oli / ja cuinga
hän oli tappanut caieki Baalin
Prophetat miecalla. Nijn lähetti

Isebel sanan Elialle / sanoden: jumalae
minun njjn ja njjn tehkön / jollen minä huo-
mena tällä aica tee sinun sielulles / njncuin
yhdelles näiden sielulle.

3 Kosca hän sen näki / nousi hän ja me-
ni cunga hän tahdoi / ja tuli Bersabaan /
joca oli Judaas / ja jätti sinne hänen pal-
welians. Mutta idze hän meni corpeen 4
päiwäcunnan matcan / ja koska hän tuli sin-
ne / istui hän catarwan alla / rucoillen hänen
sieluans cuoleman / ja sanoi: jo kyllä on
HERRA / ota nyt minun sielum: sillä en

Elia tappa
Baalin
papi.

Elia il-
moitta A-
bahille sa-
en.

Isebel uho-
ca tappa
Elia.

Elia pake-
ne.

HERAN Engeli tuo Elialle euoca cata wan ala.

5 minä ole parempi minun Isäni. Ja hän pani maata / ja nuckui catarwan ala / ja cadzo / Engeli rupeis häneen / ja sanoi hänelle: nouse ja syö.

6 Mutta koska hän cadzatti ymbärillens / cadzo / niin oli hänen pääns tacana hylillä kypsetty leipä / ja astia wettä / ja koska hän syönyt ja juonut oli / niin hän pani maata jällens ja nuckui. Ja HERAN Engeli palais hänen tygöns toisen kerran / rupeis häneen / ja sanoi: nouse ja syö: sillä sinulla

7 on vielä pitkä matca. Ja hän nousi / söi ja joi / ja matcusti sillä syömisellä neljäkymmeniä päivä ja yötä / Horebin HERAN wuoren asti.

8 Ja tuli siellä luolan ja oleskeli siellä yötä / ja cadzo / HERAN sana sanoi hänelle: mitäs tästä Elia teet? Hän wastais: minä olen kuywaurella kuywannut HERAN Jumalan Zebaothin tähden: sillä Israelin lapset orwat hyljännet sinun lyyttös / ja sinun Altaris cutistanet / ja tappanet sinun Prophetas miecalla / ja minä yrimäni jätin / ja he edziwät minun hengeni / ottaxens sitä.

9 Hän sanoi: mene tästä ulos / ja astu wuorelle HERAN eteen: sillä cadzo / HERAN meni ohdze / ja suuri tuuli joca mäet särki ja wuoret halsais HERAN edellä / mutta ei HERA ollut tuules / ja tuulen perästä tuli maan järityys / ja ei HERA ollut maan järitykses.

10 Ja maan järityksen peräst tuli tuli / ja ei HERA ollut tuules / tulen peräst tuli hieno tuulen hyminä. Kosca Elia sen cuuli / peitti hän castwons hamellans / ja meni ulos / ja seisoi luolan orwella / ja cadzo / äni sanoi hänelle: mitä sinun tästä on Elia? Hän wastais: minä olen kuywaurella kuywannut HERAN Jumalan Zebaothin tähden: sillä Israelin lapset orwat hyljännet hänen lyyttöns / cutistanet hänen Altarins / tappanet hänen Prophetans miecalla / ja minä ainoastans jätin / ja he edziwät minun hengeni / ottaxens sitä.

11 Mutta HERA sanoi hänelle: palaja tietäs / corwen cautta Damascun päin / mene ja woitele Hasael Syrian Cuningari. Ja woitele Zehu Nimsin poica Israelin Cuningari / ja Elisa Saphatin poica Abel mehola Prophetari sinun siaas: Ja tapahdu / että se cuin wälttä Hasaelin miecan / se tapetan Zehulda / ja se cuin wälttä Zehun miecan / se tapetan Elisalda. Mutta

minä jätin seidzemen tuhatta Israelis / nimittäin / caicki polwet jotea ei cumartanet Baalia / ja caicki suut jotea ei hänen suuta andanet.

12 Ja hän läxi siellä ja cohtais Elisan Saphatin pojan / joca kyndi cahdellatoisto kymmenellä parilla härkiä / ja hän idze oli nyden cahdentoistakymmenen seas / ja Elia meni hänen tygöns / ja heitti hamens hänen päällens. Mutta hän jätti härjät ja juori Elian perän / ja sanoi: anna minun suuta anda minun Isälleni ja äitilleni / niin minä seuran sinua / hän sanoi hänelle: mene ja tule jällens / sillä mitä minä sinun tein? Ja hän palais hänen tyköns / ja keitti liha härkäin caluilla / ja andoi Canssalle syödä / ja hän nousi ja seurais Eliat ja palweli händä.

13 Derf. 8. Neljäkymmendä päivä etc) Tästä eli Moseren ja Christuren 40. päivän paastost ei taita wahwistetta / että caicki pidäis paastoman 40. päivä eli seidzemen wycto Pääsiäisen edellä: sillä nämät orwat erinomaiset tegot / jotea ei tästetä että taita seurata. Sillä jos joca tahto näitä seurata / niin ei hänen ainoastans pidä liha etc. wälteämän / waan oleman peräti syömätä ja juomata 40. päivä / niincuin he teit. D. 10. Minä yrimäns jätin) Tästä me näemme / ettei paljoudest eli ulkonaisesti muodosti taita ymmärrettä / cutca otkiat HERAN Prophetat orwat eli Jumalan seuraconda. Elia oli ainoa ja oikia opettaja: Baalin Prophetat olit usiat: Baalia palweliwaifer olit kultiset ja cuuluisat / mutta niistä 7000. jotea HERA palweli / ei moni tietäny / ei Eliaican / joca oli HERAN Prophetat. D. 11. Ei HERA ollut tuules) Jumala on läsnä joca paicas / ler. 23. Act. 17. ja moös tuulesakin / mutta ei hän niin siinä ollut / että hän siinä ilmoitti hänen läsnäolemisens / niincuin siinä hienos tuules cuin peräst tuli.

XX. Lucu.

14 Hab waaditan Benhadadild andaman caiken saans / v. 1. hänelle ilmoiteran woitto Benhadadil wastan / v. 13. Syrialaisen palaus sotiman / v. 22. luwatan woitto heistä / v. 28. hän säästä Benhadadil / v. 31. händä mihdellan Prophetailda / ja rangaisus ennustetan / v. 35.

15 A Benhadad Syrian Cuningas cocois caicki hänen sotawäktens / ja oli carineljättäkymmeniä Cuningasta hänen cansans / ja he woisiet / ja waunut / ja hän meni ja pyrritti Samarian / ja sodei sitä wastan. Ja lähetti sanan Ahabile Israelin Cuningalle Cuningun. Ja käski hänelle sanotta: niin sano Benhadad: sinun hopyas ja cudas orwat minun / ja sinun emändäs ja ihanimmat lapses orwat myös minun. Israelin Cuningas wastais / ja sanoi: minun Herran Cuningan / niincuin sanonut olet / minä olen sinun ja caicki mitä minulla on.

16 Ja sana tuli jällens / ja sanoi: niin sanoi Benhadad: minä olen lähettänyt sinulle sanan / sinun hopyas ja cudas / emän-

Elia tön sillä rualla 40. päivä cunda Horebin wuoren tygö.

HERAN ilmoitta häneen Elialle tuulen hyminä.

Act. 2: 2:

Rom. I 1, 3.

HERAN käste Elian woidella Hasaeli ja Zehut Cuningoixi ja Elisat Prophetari.

Rom. II 14.

Elia cudzu Elisan tygö dämstä HERAN Prophetari.

Benhadad pyrritti Samarian ja uhca Cuningas Ahabi.

däs

6 Däs ja lapses pitä sinun minulle andaman. Nijn minä huomen tällä aica lähetan minun palvelian sinun tygös tuffiman sinun huones ja sinun alammaistes huonet / ja mitä sinulla raekain on / heidän pitä ne ottaman ja tuoman tänne.

7 **M**in Israelin Cuningas cudzui caicki maan wanhimmat / ja sanoit: tufficat ja cadzocat mitä pahutta on hänen mielefäns / hän lähetti sanan minun peräni / ja minun emändäni ja lasteni / hopyani ja culdani perän / ja en ole minä häneldä sitä kiellännyt. Nijn sanoit hänelle caicki wanhimmat ja caicki Ganssa: ei sinun pidä händä cuuleman eikä häneen suostuman.

8 Ja hän sanoit Benhadadin sanansaattaille: sanocat minun Herralleni Cuningallen caicki cuin hän käski minulle hänen palveliallens ensin / teen minä / waan tätä en minä taida tehdä. Ja sanansaattajat menit tacaperin / ja sanoit wastauxen hänelle.

10 Sytte lähetti Benhadad hänen tygöns jäl lens / ja käski hänelle sanoa: jumalat tehkön minulle nijn ja nijn / jos mulda Samarias tänty / että caicki Ganssa cuin minulla on taidais siitä otta pions täyden. Mut ta Israelin Cuningas wastais / ja sanoit: sanocat: Se joca wyöttä idzens / älkän kerscatco niincuin se joca rissu.

12 Cosca Benhadad sen cuuli (Cuningasten cansa juodesans hänen majasans) sanoit hän palvelioillens: walmistacat teitän. Ja he walmistit heitäs Caupungita wastan.

13 **J**A cadzo / Propheeta astui Ahabin Israelin Cuningan tygö / ja sanoit: näin sano HERA: etkös nähnyt caicke sitä suurta jouckoa? cadzo / minä annan heidän sinun käsijs / ja sinä saat tietä / että minä olen HERA. Ahab sanoit: kenen cautta? hän sanoit: nijn sano HERA: maan Rubtinasten palveliain cautta. Hän sanoit: cuicast aica sodan? hän wastais: sinä. Nijn hän luki maan Rubtinasten palveliat / ja oli caxi sata ja caxineljättäkymmendä. Ja sytte caiken Ganssan jocaidzist Israelin lapsist seidzemen tuhatta miestä. Ja meni puolipäiwäst: mutta Benhadad oli juopunun majas nyden cahdenheljättäkymmenen Cuningan cansa / cuin händä auttaman tulit. Ja maan Rubtinasten palveliat läxit ensin.

17 **M**utta Benhadad lähetti ja andoi hänel le tiettäwäri / ja sanoit: miehet lähtewät Samariast. Hän sanoit: käsitteäkät heitä eläwis / mingätähden he orwat lähtenet / rauha tekemän eli sotiman? Nijn maan Rubtinasten palveliat olit lähtenet / ja sotawäki heidän peräfäns. Ja ta 20 poit caicki cuin eteen tulit ja Syrialaiset pakelit ja Israel ajoitaca / ja Benhadad Syrian Cuningas päästi herwoistens päälle herwoismiestens cansa. Nijn 21 Israelin Cuningas meni ja löi herwoisia ja waunuja / nijn että hän tappoi sangen paljo Syrialaisist.

22 **S**illoin astui Propheeta Israelin Cuningan tygö / ja sanoit hänelle: mene ja wahwista sinus / ymmärrä ja cadzo / mitä sinun tekemän pitä / cadzo / Syrian Cuningas on sinua wastan nousetwa jäl lens tämän ruoden peräst. Sillä Syrian Cuningan 23 palveliat sanoit hänelle: heidän jumalans orwat ruorten jumalat / sentähden woitit he meidän / jos me wielä heitä wastan tasaisella sodimme / mitämar me woitam heidän? Nijn tee nyt ja ota caicki Cuningat pois heidän siostans / ja pane Rubtinat heidän 24 staans. Ja aseta sinulles sotajoucko / sentcaltainen cuin tämä sotajoucko oli / ja he woiset ja waunut niincuin ennengin / ja me sodim heitä wastan kedoilla / mitämar me woitam heidän? Ja hän cuuli heitä ja teki 25 nijn.

26 **C**osca se aica culumut oli / asetti Benhadad Syrialaiset ja meni Aphelijn sotiman Israeli wastan. Ja Israelin lapses 27 nousit myös ja hangidzit idzens ja menit heitä wastan / ja siotit idzens heidän cobdallens / niincuin caxi wäähä ruohilauma / mutta maa oli täynnäs Syrialaisia.

28 **J**A Jumalan mies astui edes / ja sanoit Israelin Cuningalle: nijn sano HERA: että Syrialaiset orwat sanonet: HERA on ruorten Jumala / ja laxyin Jumala / nijn minä annoin caiken tämän suuren joucon sinun kätees / että te tiedäisit minun olewan HERAN. Ja he asetit leirins juuri 29 toisten cobdalle seidzemerit päiwäri / mutta seidzemenenä päiwänä he menit sotiman yhteen. Ja Israelin lapses löit Syrialaisi sata tuhatta jalcamiestä yhtenä päiwänä. Mutta ne cuin jäit / pakelit Aphelijn Caupungqn / ja muuri langeis ja tappoi seidze 30

Syrialaiset lyöddän.

Syrialaiset palajas wat. A.M. 3044

Syrialaiset lyöddän toisen kerran.

Propheeta ilmoitta woiton Syrialaisia wastan.

Ahab säästä ja päästä Benhadadin.

men colmattakymmendä tuhatta ihmistä jota jäänet olit. Ja Benhadad pakeni myös Gaupungin yhdestä majasta toiseen.

31 **N**äin sanoit hänen palvelians hänelle: Cadzo / me olemme cuullet Israelin Cuningat olewan laupiat Cuningat / nijn pangam säkit cupeisim / ja löydet päihim / ja mengäm Israelin Cuningan tygö / cuca ties että hän sinun sielus saldi elä. Ja he panit säkit cupeisins ja löydet päihins / ja tulit Israelin Cuningan tygö / ja sanoit: Benhadad sinun palvelias sano sinulle: minä rucoilen salli minun sieluni elä. Ja hän sanoit: jos hän wielä elä / nijn hänen pitä oleman minun welieni. Nijn ne miehet sen sanan hänelä nopiast otit kynni / ja käänsit idzellens hywäri / ja sanoit: sinun weljes Benhadad / nijnhän sanoit heille: mengät ja johdattacat händä tänne. Nijn Benhadad meni hänen tygöns / ja hän andoi hänen 34 utua waunum. Ja hän sanoit hänelle: ne Gaupungit cuin minun Isän sinun Isädas ottanut on / annan minä sinulle jällens / ja tee catut Damascuum / nijn cuin minun Isän teki Samarias / nijn minä teen lujon sinun cansas / ja annan sinun mennä. Ja hän teki lujon hänen cansans / ja päästi hänen menemän.

Propheta käste toisen työä idäns HExran sanan jätteen

Ahabinuhdellan että hän päästi Benhadadin.

35 **S**illoin sanoit yri mies Prophetain lapsist hänen lähimmäisellens HExran sanan kautta: lyö minua / waan hän kielsi ettei hän händä lyönyt. Nijn hän sanoit hänelle jällens: Ettet sinä cuullut HExran andä / cadzo / Lejoni lyö sinua coscas lähdet mirun tyköni. Ja cosca hän läxi hänen tyköns / 37 cohtais hänen Lejoni / ja löi hänen. Ja hän löysi toisen miehen / ja sanoit: lyös minua. Ja se mies löi händä ja haarvoitti hänen. Nijn Propheta meni pois / ja käwi tiellä Cuningasta wastan / ja muutti castwons tuhwalla. Ja cosca Cuningas sielä käwi ohidze / huusi hän Cuningast / ja sanoit: sinun palvelias oli lähtenyt kellellet sota / ja cadzo / yri mies pakeni ja johdatti yhden miehen minun tygöni / ja sanoit: kätke tämä mies / jos nijn on että hän tule pois / nijn pitä oleman sinun sielus hänen sielus sias / eli sinun pitä punnidzeman sen edest 40 leiwiskän hopiaat. Ja cosca sinun palvelias siellä ja taällä tekemist oli / ei hän enämbätä siellä ollut. Nijn sanoit Israelin

Cuningas hänelle: se on sinun duomios / sinä olet idze sen sanomut.

Nijn hän otti cohta tuhwan pois castwostans / ja Israelin Cuningas tunsi hänen Prophetari. Ja hän sanoit hänelle: nijn sano HExra: että päästit sen kirotum miehen tyköns / pitä sinun sielus oleman hänen sielus edest / ja sinun Canssas pitä oleman hänen Canssans edest. Nijn Israelin Cuningas meni wihaisna ja pahalla mielellä huoneseens / ja tuli Samariaan.

Verf. 11. Joca wyöttä idzens) Ei tenengan pidä huijamaan ennen cuin hän on ojan oltidze / ei se mahda terseata joca oute harniscat / mutta joca rissu / ja joca woitanut on hän saachua. W. 35. Lyö minua / waan hän kielsi) Sillä ei ollut sieluwelias HExran käste toisen toista työä. Nijn myös caiki ne tekewät joca HExran sanan oman pääns jalten mitawat / ja joca ei sen cansa sori / ei he sitä usco / waan se pitä toisin ymmärrettämän.

XXI. Lucu.

Ahab pyytä Nabothin Jesreelin wiinamäke / waan hän kielsä / v. 1. Ahab wihastu ja tule sairaxi / v. 4. Jsebel lupa hänelle toimitta wiinamäen: anda salaisest walhetella Nabothin päälle ja kiwittä hänen / v. 5. menesäns Ahabin cansa wiinamäke omistaman / ilmoitta Elia HExran kästyst / että sijnä paicas cuin cotrat otinuolet Nabothin werta / olit he myös nuolewat heidän wertans sen pahan tähden cuin he teknet olit / v. 16. Ahab nöhyttä idzens ja HExra siwittä rangastuyen / v. 27.

Sitte tapahdui että Nabothilla yhdellä Jesreeliterillä oli wäynämäki Jesreelis / läsnä Ahabin Samarian Cuningan huonetta. Ja Ahab puhui Nabothille / ja sonoi: 2 anna minulle sinun wäynämäkes caalimaxi / että se on nijn läsnä minun huonettani / minä annan sinulle sen edest paremman wäynämäen / eli jos sinun nijn kelpa / nijn minä annan sinun hopiaata nijn paljo cuin se mara. Mutta Naboth sanoit Ahabilles: 3 HExra warjelcon minun andamast sinulle minun Isäni perindötä.

Ahab pyytä Nabothin wiinamäke / ja hän kielsä en.

Näin Ahab tuli cotians pahalla mielellä ja wihoisans / sen sanan tähden cuin Naboth Jesreeliteri hänelle puhunut oli / sanoden: en minä anna sinulle minun Isäni perindötä / ja hän heitti hänen swoteseens / käänsi castwons / ja ei syönyt leipä. Nijn tuli Jsebel hänen emändäns hänen tygöns / ja sanoit hänelle: mikä se on / että sinun henges on nijn murhellinen? ja et syö leipä? Nijn hän sanoit: minä olen puhutellut Nabothi Jesreeliteri / ja sanomut: anna minulle sinun wäynämäkes rahan edestä / eli jos sinä 6 paremman tahdot / nijn minä annan sinulle

Jsebel luy Ahabilles wiinamäke.

Jebel kirjoitti kirjan ja raste walhetella Nabothin päälle ja kiwittä hänen.

Ahab ja Jebel tapovat omista wijnamaen.

Elia ilmoittaa heille HERan wihan ja rangastuksen.

le toisen jälle. Mutta hän sanoi: en minä anna sinulle minun wijnamaeni.

7 Nijn Jebel hänen emändäns sanoi hänelle: mikä olis Cuningan waldacunda Israelis jos sinä sen tekisit? nousse ja syö leipä ja ole hywällä mielellä/minä saatan sinulle Nabothin sen Jesreeliterin wijnamaen.

8 Ja hän kirjoitti kirjan Ahabin nimellä/ ja lukidzi sen hänen sinetilläns / ja lähetti ylimmäisten ja wanhimbain tygö / jotca yhdessä Gaupungis asuit Nabothin cansa. Ja kirjoitti näin kirjaan: cuuluttacat paasto / ja asettacat Naboth ylimmäiseri Canssan seacaan. Ja tuocat cari pahan juonista miestä händä wastan / jotca tunnustawat / ja sanowat: sinä olet sunannut Jumalan ja Cuningan / ja wietät händä ja kiwittäkät cuoliari.

11 Nijn wanhimmat ja sen Gaupungin ylimmäiset / jotca hänen Gaupungisans asuit / teit njncuin Jebel heidän käskemyt oli / ja njncuin kirjas kirjoitettu oli / jonga hän heidän tygöns lähettänyt oli. Ja cuuluttie paaston / ja annoit Nabothin istua ylimmäiseri Canssan seas. Nijn tulit cari pahan juonista miestä / ja istuit hänen cohdallens / ja tunnustit Nabothia wastan Canssan edes / ja sanoit: Naboth on sunannut Jumalan ja Cuningan. Nijn weithe hänen Gaupungist ulos / ja kiwittit hänen cuoliari: Ja he lähetit Jebelin tygö / sanoden: Naboth on kiwitetty ja cuollut. Cosca Jebel cuuli Nabothin kiwitettyri ja cuolleri / sanoi hän Ahabille: nousse ja omista Nabothin Jesreeliterin wijnamaeni / jonga hän sinulda on tielännyt rahan edest: sillä ei Naboth elä / mutta on cuollut. Cosca Ahab cuuli Nabothin cuolleri / nousi hän menemän ja omistaman Nabothin Jesreeliterin wijnamaeni.

17 **M**utta HERan sana tuli Elialle

18 **J**hesbitalle / ja sanoi: Nousse ja mene Ahabi Israelin Cuningasta wastan / joca on Samarias (cadzo hän on Nabothin wijnamaes / jota hän on mennyt omistaman)

19 Ja puhu hänelle / ja sano: njn sano HERa: pitikö sinun tappaman / ja wielä pääliseri omistaman? Ja sinun pitä puhuman hänelle / ja sanoman: näitä sano HERa: sinä paicas josa coirat nuolestelit Nabothin weren / pitä myös coirat sinun weres nuolesteleman. Ja Ahab sanoi Elialle: löy-

dikös nyt minun wihamieheres? Hän sanoi: löysin / ettäs olet sinus myynyt paha tekemän HERan silmäin edes. Cadzo / minä annan tulla pahuden sinun päälles / ja otan sinun sucucundas pois / ja härwitän Ahabilda ne cuin wettäns seinään heittäwät / ja ne suljetut ja hyljättyt Israelis. Ja teen sinun huones njncuin Jerobeamingin Nebathin pojan huonen / ja njncuin Baesan Abian pojan huonen / sen wihoittamisen tähden cuins minua wihoittanut olet / ja saattanut Israelin syndiä tekemän.

Ja HERa puhui Jebelille / ja sanoi: coirat pitä syömän Jebelin Jesreelin muurin tykänä. Joca Ahabist cuole Gaupungin / hänen pitä coirilda syötämän / ja jos jocu cuole kedolle / se pitä taitwan linnulda syötämän: Sillä ei siellä yhtän ollut joca njn oli idzens myynyt paha tekemän HERan edes cuin Ahab / johonga hänen emändäns Jebel saatti hänen. Ja teki suuren cahbituren / seuraten juuri epäjumalita / njncuin Amorrerit tehnet olit / jotca HERa ajoi Israelin lasten edestä pois.

Cosca Ahab nämät sanat cuuli / rewäis hän waattens / ja puki säkin ihollens ja paastois / ja macais säkis ja käwi siruisans. Ja HERan sana tuli Elian Jhesbitan tygö / ja sanoi: Etkö nähnyt cuinga Ahab nöyrretti hänen minun edesäni? että hän idzens njn nöyrrettiä minun edesäni / en minä saata sitä paha hänen aicanans / mutta hänen poicans aicana saatan minä pahan hänen huonens päälle.

Wers. 2. Nijn paljo cuin se mara) Ehtä se näty cohtulliseri cuin Cuningas taridze / ei cuitengan se ollut oitein: sillä Jumala oli selittä tielännyt / Num. 35:7. ettei sucucunnat pitännyt secoittaman perinnöitän. W. 7. Mikä olis Cuningan waldacunda) se on: mikä Cuningas sinä olisit ellei sinulla olis waldacunda sen werta alimmaifeldas ehkei hän tahdoiscan. W. 10. Siunannut se on: hän on pilcannut: sillä Raamattu cudzu täsä sen hirmuisen pilcan / jolla Jumala pilcattan / siwidämmäst / njncuin myös Iob. 3. luetan. Mutta Jumalata pilcamaast oli Moses cuoleman haastolla tielännyt / ja Israelin waldacunda oli njn säätty Jumalalda / että se joca pilcaks Cuningast / wihoitti myös Jumalan. W. 27. Sätin) se on / halwat ja häjyt waattet / joita murhen aicana pidetän.

XXII. Luku.

Ahab tahio Syrialaisilda Ramothin otta jälle Joasaphatin awulla / v. 1. kysy Prophetaidans / v. 5. ja Michalda HERan Prophetalda / v. 7. hänen Prophetans ennuustawat hänelle hywä / v. 16. waan Michapaha / v. 17. sano nähneens wiettelidän hengen / HERan sallimifest / wiettelewän caicki hänen Prophetans / v. 19. händä lyöddän / v. 24. pannaan fangenteen / v. 26. Ahab lähte matcaan / v. 29. ammutan ja coirat nuolewat hänen wertans / HERan sanan jälken / v. 34. Josaphat pääse / hallidze 25. ajastaica / v. 41. Joram tule Cuningast hänen sians / v. 51.

21 2.Reg.9:8.

22 Sup.15:29. Cap.16:11.

23 2.Reg.9:33

24

25 Ahabin ricoret.

26

27 Ahab nöyrretti idzens / ja rangastus tielöretän. 2.Reg. 9:26.

28

29

Ja

Abah tahto
Kamothin
jällens, ja
ano Josaphat
anurans.
2. Pro. 18:2.

1 **S**icolmena ajastaicana ei ollut jo-
2 ta Syrialaiisten ja Israelin wai-
3 hella. Mutta colmandena
4 vuonna meni Josaphat Judan
5 Cuningas Israelin Cuningan tygö. Ja
6 Israelin Cuningas sanoi palvelioillens:
7 ettekö te tiedä Gileadin Kamothi olewan
8 meidän omam / ja me istum äneti ja em ota
9 sitä Syrian Cuningalda jällens? Ja hän
10 sanoi Josaphatille: tulekos minun cansa-
ni sotiman Gileadin Kamothi vastaan?
Josaphat sanoi Israelin Cuningalle: minä
olen niñcuin sinä / ja minun Canssan niñ-
cuin sinun Canssas / ja minun herwoisen niñ-
cuin sinun herwoises.

Abah kysy
Prophetas
taillens.

11 Ja Josaphat sanoi wiela Israelin Cu-
12 ningalle: kysy siis tänäpäin HERRAN sa-
13 na. Niñ Israelin Cuningas cocois Pro-
14 phetait liki neljäsata miestä / ja sanoi heille:
15 pitäkö minun menemän Gileadin Kamo-
16 thijn sotaan / taicka lackaman? he sanoit:
17 mene ja HERRA anda sen Cuningan kä-
18 sijn. Mutta Josaphat sanoi: eiköst täsä
19 ole wiela HERRAN Prophetat / kysyärem
20 hänelä? Ja Israelin Cuningas sanoi Jo-
saphatille: wiela on yri mies Micha Jem-
lan poica / jolda kysyttäkön HERRA / mut-
ta minä wihan händä: sillä ei hän minulle
mitän hywä ennusta / waan paha. Josaphat
sanoi: älkän Cuningas niñ puhuco.
Niñ Israelin Cuningas cudzui yhden pal-
welian / ja sanoi: tuo Micha Jemlan poica
kürust tänne minun tygöni.

Abah lä-
hettä Mi-
chan HER-
ran Pro-
phetan pe-
rän.

Zedetia
muinen
Prophetain
ansa ennu-

10 Mutta Israelin Cuningas ja Josaphat
Judan Cuningas istuit molemmin Cuning-

galsella istuimellans / waaretettuna Cu-
ningalijijn waatteijijn Samarian portin
paicalla / ja taicki Prophetat ennustit hei-
dän edesäns. Ja Zedetia Gnaenan poica
oli tehnyt hänellens rautasarwet / ja sanoi:
näin jano HERRA: loucka näillä Syria-
laisia sihenasti cuin he häwitetään. Niñ
myös taicki Prophetat ennustit / ja sanoi:
mene Gileadin Kamothijn / ja sinä mene-
styt / Jumala anda sen Cuningan käsjin.

11 Mutta sanansaattaja joca oli mennyt
12 Michat cudzuman puhui hänelle / sanoden:
13 cadzo / taicki Prophetat ennustawat yri-
mielifest Cuningan myötäläymifest / niñ
14 oleon sinun sanas niñcuin heidängin sa-
15 nans / ja puhu hywä. Niñ Micha sanoi:
16 niñ totta cuin HERRA elä / mitä ilänäns
17 HERRA käste / sitä minä puhun.

18 **M**utta cosca hän tuli Cuningan tygö /
19 sanoi Cuningas hänelle: Micha / me-
nemmekö me sotiman Gileadin Kamothijn
20 taicka lackamengo? hän sanoi: mene / ja si-
nä menestyt: sillä HERRA anda sen Cuningan
käsjin. Ja Cuningas sanoi taas hä-
nelle: minä wammotan jällens sinua sano-
man minulle totuuden HERRAN niñeen.
Hän sanoi: minä näin coco Israelin hajote-
turi wuorelle niñcuin lambat / joilla ei pai-
menda ole. Ja HERRA sanoi: ei näillä o-
le yhtän Herra / palaitcan jocainen cotians
rauhas. Ja Israelin Cuningas sanoi Jo-
saphatille: engö minä sinulle sanonut / ettei
hän ennusta minulle hywä / waan paha?

19 Hän sanoi: cuule nyt HERRAN sana /
20 minä näin HERRAN istuwan istuimellans /

Ja mene
stytän.

Micha en-
nusta hä-
nelle paha.

Micha en-
nusta hä-
nelle paha.

ja coco

20 Ja HERRA sanoi: cuca pettä Ahabin/ et-
 21 tä hän menis ja langeis Gileadin Ramo-
 22 this? Hxi sanoi nijn/ ja toinen näin. Sil-
 23 loin läxi hengi joca seisoi HERRAN edes/ ja
 24 sanoi: minä petän hänen/ jolle HERRA sa-
 25 noi: misä? Hän vastais: minä menen ja
 26 olen vietteliä hengi caikein hänen Prophe-
 27 tains suusa. Hän sanoi: petä händä/ ja si-
 28 nän taidat/ mene ja tee nijn. Ja cadzo/ nyt
 29 HERRA andoi vietteliän hengen caikein
 30 näiden sinun Prophetais suuhun/ ja HERRA
 31 on puhunut sinua vastaan paha.
 32 Silloin astui Zedekia Gnaenan poica e-
 33 des/ ja löi Michat postelle/ ja sanoi:
 34 ongo HERRAN hengi paennut minusta si-
 35 nua puhutteleman? Michat vastais: cadzo/
 36 sinä olet näkewä sinä päiwänä/ jonas läyt
 37 majast majaan/ ettäs sinus lymytäisit.
 38 Silloin sanoi Israelin Cuningas: ota
 39 Michat ja wie händä Caupungin pää-
 40 miehen Ammonin tygö/ ja Joaren Cuningan po-
 41 jan tygö. Ja sano: näin sano Cuningas: pan-
 42 gat tätä fangihuoneeseen/ ja ruocicat händä
 43 murhen leiwällä ja wedellä/ sihenasti cuin mi-
 44 nän tulen rauhas. Michat sanoi: jos sinä pala-
 45 jat rauhas/ nijn ei HERRA ole puhunut mi-
 46 nun cauttani. Ja sanoi: cuulcat caieki Canssa.
 47 Ja Israelin Cuningas ja Josaphat Ju-
 48 dan Cuningas meni Gileadin Ramo-
 49 thijn. Ja Israelin Cuningas sanoi Josa-
 50 phatille/ cosca hän muutti waattens sotaan
 51 lähteisäns: pue sinä sinun waatteis. Ja
 52 Israelin Cuningas muutti waattens/ ja he
 53 menit sotaan. Mutta Syrian Cuningas
 54 läski waunuin päämiehelle/ joita hänellä oli
 55 carineliättäkymmendä/ sanoden: ei teidän
 56 pidä sotiman piendä eli suurta vastaan/ mutta
 57 ainoastans Israelin Cuningast vastaan. Co-
 58 sca yllimmäiset näit Josaphatin waunun/ sa-
 59 noit he: tämä on tosin Israelin Cuningas/ ja
 60 rupeisit sotiman händä vastaan. Ja Josaphat
 61 huusi. Cosca waunuin päämiehet näit/ ettei se
 62 ollut Israelin Cuningas luorwit he hänestä.
 63 Mutta Hxi mies jännitti soudzens Hxi er-
 64 taisudes/ ja ambuis Israelin Cuning-
 65 gast rautapanharin jateoon/ ja hän sanoi
 66 waunumiehellens: käännä lätes ja wie mi-
 67 nua pois leirist: sillä minä olen sairas. Ja si-
 68 nän päiwänä oli suuri sota/ ja Cuningas seisoi
 69 waunuis Syrialaisia vastaan/ ja cuoli eh-
 70

na/ ja weri wuosi waunuin keskelle. Ja Ju-
 ringon laskeis cuulutettin leiris/ sanoden:
 mengän jocainen Caupungjns ja maal-
 lens. Ja Cuningas cuoli/ ja wietin Sa-
 mariaan ja haudattin. Mutta cosca wau-
 nut wirutettin Samaritan calalamnicos/
 nuolit coirat hänen wertans/ ja portot pesit/
 HERRAN sanan jälken/ jonga hän puhui.
 Mitä Ahabist enämbi on sanomist/ ja
 caikist hänen toistans/ ja huonest jonga hän
 Elehandin luista rakensi/ ja Caupungeist/
 cadzo/ ne orwat kirjoitetut Israelin Cuning-
 gasten Aicakirjas. Ja nijn Ahab nuetti
 Isäns cansa/ ja hänen poicans Ahasia tuli
 Cuningari hänen siaans.
 Mutta Josaphat Assan poica tuli Ju-
 dan Cuningari nelsändenä Ahabin Is-
 raelin Cuningan wuonna. Ja Josaphat oli
 wuissneliättäkymmendä ajastaica wanha ru-
 wetesans hallidzeman/ ja hallidzi wuisscol-
 mattäkymmendä ajastaica Jerusalemis. Ja
 hänen äitins nimi oli Asuba Silbin tytär. Ja
 waelsi caikisa hänen Isäns Assan teisä/ ja te-
 ki mitä HERRALLE kelpais. Mutta ei hän
 pannut pois corkeuria/ joisa Canssa wielä
 uhrais ja suidzutti. Ja Josaphatilla oli
 rauha Israelin Cuningan cansa.
 Mutta muut Josaphatin sanat ja tegot/
 ja hänen sotans/ orwat kirjoitetut Judan Cu-
 ningasten Aicakirjas. Ja huorintekiat jot-
 ca jäit hänen Isäns Assan aicana/ ajoi hän
 pois maalda. Ja silloin ei ollut Cuningast
 Edomis/ waan Hxi oli hänen siasans. Ja
 Josaphat oli andanut tehdä haaria/ jotea
 piti Sphirtijn purjehtiman culda noutaman/
 mutta ei ne tullet matcaan/ waan tulit särje-
 tyxi Ezeon Geberis. Silloin Ahasia Aha-
 bin poica sanoi Josaphatille: anna minun
 palweliain mennä sinun palweliains cansa
 haartijn. Mutta ei Josaphat tahtonut. Ja
 Josaphat cuoli Isäns cansa/ ja haudattin
 Dawidin hänen Isäns Caupungijn. Ja
 Joram hallidzi hänen siasans.
 Vers. 22. Mene ja tee nijn) Waieka ei Jumala syndijn mieli-
 sty/ Psal. 5. cuitengin saldi hän Sathanan wietellä jumalattomia
 heidän endisten syndeins tähden/ erinomaisest ettei heillä ole rac-
 kaut tottuteen/ 2. Thef. 2. nijn cuin August. Kirjoitta/ libr. 83.
 Quæst. Quæst. 53. sillä tätä nähän Sathanan taridzewan id-
 zens pettämän heitä/ ja Jumala endimmin saldi cuin täste hän-
 dä. Nijn cuin Christus Marth. 8. sanoi saa staisille hengille/ jot-
 ca pyysit mennä scalaumaan/ mengät. Jonga Lucas 8. c. selte-
 rä/ että hän sallet sen heille. D. 45. Josaphatilla oli rauha Isra-
 elin Cuningan cansa) Ei se ollut nuhdeltapa/ että hänellä oli rau-
 ha sen jumalattoman Ahabin cansa/ waan se cuin hän meni ja
 autti händä siinä turhas sodas/ cuin ennen on/ v. 5. se oli tyhmästä
 tehty/ 2. Chron. 19. Ja se cuin hän otti hänen tyttären/ jopallens
 Joramille emännäxi/ cuin on 2. Chro. 18:1 ja cap.
 21:6. oli monen pahuden alcu.

Zedekia löi Michat postelle.

Micha pannaan fangeu- teen.

Ahab ja Josaphat menivät Gileadiin.

Ahab ammutan ja coirat nuolen wertans. Sup. 21:19 & 24.

Josaphat hallidzi 25. ajastaica.

Joram tuli Cuningari. A. M. 3048 2. Par. 21:1.

Mutta mat versot tästä toisest Kirjast moni cahdois Bibliois tulawat tä hän lucim.